Sõr. Comandante de Arma Dn. Luis Boyé.

April 1816

de 1816.

Januarie, Februarie, Maart

Niets

satisfactoria, haya

mo dueño el

Olandeses

vecinos los

tambien,

felicitaÿ su

comid

des, para acredi-

V. S.

Josef Miralles

Coronel Comandte

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1905.

Werkvak: Metselaars

Arbeidsloon zonder verzuim			f 26	40
Af:				
voor gedetacheerde werklieden	f			
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim				
„ berekening in minder bij ziekte				
„ „ „ „ bij verwonding				
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet			„	
Bij:				
voor overwerk	f 5	86[5]		
„ „ „ in taakwerk	1	96		
„ toelagen				
„ restant taakwerk	7	24		
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)			„ 15	06[5]
Uit te betalen bedrag			f 41	46[5]

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	f 9	16[5]
„ „ taak (blauw cijfer)	25	06
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	7	24
Wachten		
Totaal	f 41	46[5]

Corresp. met Bonaire & Aruba 231

tot ultimo April 1816.

Sõr. Comandante de Oruba Dn. Luis Boyé.

Paraguaná 25. de Marzo de 1816.

Muy venerado Sõr: me ha sido muy satisfactoria, haya buelto á sér ocupada esa Ysla, por su antiguo, como legitimo dueño el Rey de los Paises baxos unidos, y cuyos havitantes Olandeses [illegible] han vivido con la mejor armonia, con sus vecinos los Españoles de esta Costa firme.

Al mismo tiempo me lisonjéo tambien, que V. S. haya sido elegido Gefe de esa Ysla, para felicitarle su feliz arrivo á ella, y de ofrecerle con las mayores consideraciones [illegible] mi respeto, qüanto esté al alcance de mis facultades, para acreditarle soi su mas atento y seguro servidor que á V. S. B. S. M.

Josef Miralles

Coronel Comandte.

Al Señ. Dr. Luis Boyé Comandante Politico y Militar Vra Vra. de la Ysla de —

Del Coronel Comandte. de Paraguaná.

Orúa.

Chaboya

Nota No. 1

Word gerequireert voor het gebruik voor 't Eyland Aruba

½ riem papier

De Commandeur L. Boyé van 't Eyland Aruba

Aan

Zyne Excellentie den Vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur Generaal over de Eylande Curaçao, Bonaire & Aruba.

Aruba den 2de April 1816

In gevolge het 6 art: myner Instructie word my gezegd, aanvraag te doen over het benoodigte hier manqueerende, zo neme ik de vryheid zulk by de Nota. No. 1 te doen. —
Als mede heb ik alle de gewere hier gevonden, met Z. M. Schoener de Haay op gezonden behalven twee, die eenigzins bruikbaar zyn, en twee van den Hoogl. Heer De Quartel ontfangen. — dan daar vier gewere niet toerykende zyn, alleen voor de goede order te houden. zo is myn verzoek nog 20 Stuck Gewere en 4 pakjes met patroonen voor ieder my te doen geworden. — of zo veel Zyn Excellentie zou, „den goed achten af te zenden, ten Einde Eene Melitie op te richten,

richten, welke behoorlyk gewapend by Nacht de wacht kan
doen, dienende voor defentie der Baay als voor de goede
order te houden. – Ook zoude het onder verbetering hoogst
noodzaaklyk zyn. 4 geschikte Cannonieeren hier op te zend
die des noods met adsistentie der inwoneren by onverwach
„te toevalle de in de baay leggende Vaartuige kunnen be„
„schermen. – Waar toe ik alleen niet in Staat ben, zulks
te kunnen bestryden, de noodzaaklykheid hiervan, Staat
te observeeren, als wanneer Z. E„ gelieve een oog te werpen
op den Invoer van deze plaats, ook is het affuit van
't veldstuck heel vergaan, mag ik de vryheid nemen
zulks op te zenden, en een ander in de Plaats Requireeren
het weinige kruid by de overgave ontfangen is byna 20
Jaaren hier in duffe kisten bewaard geweest, en dus niet
heel goed, 100 ℔ kruid heb ik ontfangen van Z M„
Schoener de Haay en zoude onder verbetering, wanneer
't kruid en Wacht-Huis in order is nog meer nodig zyn.
Ik heb de Eere als mede Rapport te doen, dat Eene Ja„
„cobus Arens een Inwoner alhier thans uitLandig dog
zyn

Nota No. 1

Word gerequireert voor het gebruik voor 't Eyland
Aruba

½ riem papier

Copy N. 2

De Commandeur van 't Eyland
Aruba L. Boijé
Aan
Den Hoogl Gestr. Heer J.
Miralles Colonel Commandant
te Paraguana. –

Myn Heer!

Ik blyve u.w.d wel zeer verplicht wegens de atten„
„tie, in uw geEerde aan my van den 25 Maart ll
vervat. – U bent my te voorgekomen, of anders ik
zoude 't van myn Plicht geacht hebben U van
myn komst alhier kennis te dragen. – dan tog
daar zeker zulks Staat te geschieden ~~door Zyn~~ aan uw gouvernement
Excellentie myn Chef den Vice Admiraal A„
Kikkert Gouverneur Generaal over de Eylande
Curacao. Aruba en Bonaire, kan ik niet man„
„queeren uw zeer geEerde aan hoogst dezelve over
te zenden; ten blyke uwer goedemeening onzer
Natie. – Waarmede ik dan als mede de Eere
hebbe zo veel in myn vermogen leid UwHoog E Gestr.

te verzekeren de oude Harmonie tussen dit Eyland en deszelfs over Kust als buuren te zullen onder„ houden.— Ook neme ik de Vryheid my in Uw Vriendschap aan te bevelen, en ben met alle Hoogachting

Myn Heer

Uw Dienaar

J. Bagé

Comm.

Nota No. 1

Word gerequireert voor het gebruik voor 't Eyland

Aruba

½ riem papier
1 bosch pennen
1 bottel Ink
1 bosch ouwels
2 Stange Lak
} voor 6 maanden

2 paar galyvaten en 2 draagEyzers
12 Pikken
½ Gros touwwerk, 1 pakje raamspyk: & 6 ℔ LadEyzers
Oly, verf, ten behoeve voor de 3 Rolpaards
Zwartsels voor de Stukken
2 ℔ Enkelde Spykers.—

Aruba den 2e April 1816

zyn Vrouw hier, heeft hier aangebracht, 36 Paarden en Meiren wel een Jaar geleden. Ik heb haar, de huisvrouw van Gemᵗ. J. Arens doen weten, in gevolge myn Instructie deze beesten te doen vervoeren, of met het Gouvernement in accoort zien te treden dat dezelve nog één of Twee maanden Kunnen weiden, hebbende haar voorgeslagen Ps. 4 per Stuck hier voor te betaalen aan 't Gouvernement. – Zy Scheind hierin niet te willen treden, Verwachtende dus uw Excellentie nadere order hoe hierin te handelen. –

Daar het my by eene ampliatie op mynᵉ. Instructie is opgelegd voor de goede gewichten en Maaten te zorgen. zo verzoek ik een geykte Schepel – halve, en kan. 100," 50," 25," 10," 5," 1, en ½ ℔ gewicht. als een merkyzer om andere maaten van particulieren te doen brandmerken. –
En daar het ook onder verbetering noodzaaklyk zoude zyn het aangebrachte Brazelies Houd, Huiden, Coffe, &Cᵒ. hier te doen wegen; als daardoor de Quantityd zeker wetenden en dus by Confrontagie met de uitvoer voor Curacao moet blyken, dat er geen aangebrachte Producten op vreemde plaatzen zyn vervoerd. –

Heer

Hier toe diend een prikkel en het nodige gewicht; en de beraaming op welken voet zulks geschieden moet. —
Zyn Excellentie zullen gunstiglyk hieren willen voorzien als zulks noodzaaklyk geacht word. —

Hiermede ontfangen Zyn Excellentie een brief van 't Spansche Gouvernement die ik beantwoord heb als in No. 2. —

Waarmede de Eere hebbende met verschuldigden Eerbied te zyn

Excellentie!

Zyn Excellentie gehoorz: Dienaar

Boye

Command.

No. 6

Van den Commandeur ad interim van Aruba
[illegible] 2 April 1816. behelsende verzoek
eene aanvrage [illegible] in het gebruik No. 1
& eenige [illegible] van den Spaansche
Gouverneur [illegible] beantwoord
is No. 2.
beantwoord in No. 1. Corresp.
met onderh. Eilanden. dato 8 april [illegible]
geregistreerd onder litt. B. pag. 3.

Bonaire de 5 April 1816

Welledele Heer!

Verzoeke Uwelledele, Zyn Excellentie te Melde, als dat Jan Frederik Hart, voerende de Gollet Dorothea, hier ingescheept heeft Zestien Ezels —. Ik heb het van Myn pligt geagt Uwelledele daar van kennis te geven. terwyl ik geen beschryving daar van gekrege heb, en niet weet of de gerigtigheid daar van betaald is —.

Hebbe de Eer met Alle Hoogagting te Zyn —

Welledele Heer!

Uwelledele Dienstw. Dienaar

A. Bs. van den Broek

Capt. Commandant,

N.o 7.
van den Commandeur
J.B. van der Broek
van dato 5 April 1816.
wegens 16 ezels ingescheept door Jan Frederik Hart, voerende de Gollet Dorothea.

beantwoord in N.o 4
Corresp. met Onderh. Eilanden
Sub dato 10 April 1816

geregistreerd onder Lit. B
pag. 3.

Den Wel Edele Heer,
Den Heer Mr. Prince,
Gouverneur
te
Curaçao

Den Commandeur van
'tEyland Aruba

Aan
Zyn Excellentie den
Vice admiraal A.
Kikkert gouverneur
Generaal over de Eylanden
Curaçao Bonaire en Aruba

Aruba den 5 April 1816

Niet kunnende nalaten, Zyn Excellentie Rapport te doen, over een tyding hier op heden aan gebracht door Capt. Redchard wood voerende de gollet Dashior van Jamaica
de gallet Luffa 8 dagen tyze van Ana-Caio, van waar, met hem eene Expeditie Zeilde voor Coro van 34 kleine vaartuigen met byna 4000 man sterk; Hy heeft
an

in de Vloot tot op de hoogte van arteveld
Zy werd gecommandeerd door een Span,
Jaard gen. Bolivar. ook kond
ik deze Capn. Wood verzekeren, dat
de Expeditie aruba zal aandoen, voor
water en Beestiaal en dat dezelve konde
hier voor een poos tyd depot zoude aan
leggen; — Zyn Excellentie hebben gene,
Schyjlyk my hierin nadere beve,
len gelieven af te zenden; waarmede ik
de Eere hebbe, my met vrindelyke
Respect te noemen

Excellentie!

Zyn Excellentie
gehoorzame dien.
H. Baye
Commd.

Met Schipper Koelman
voerende de galliot Alexander

Ontv. 10 April 1816.

Zyn Excellentie
de Vice Admiraal A. Kikkert gouverneur generaal over de Eylanden Curacao, Bonaire, aruba &c. &c. &c.

N.º 8.
van den Commandeur van ~~Bonaire~~ Aruba
sub dato 8 april 1816.
wegens de bekomene tijding van het Zeilen der Spaansche Expeditie
beantwoord is N.º 8
Corresp. met onderh. Eil. landen sub dato 24 april 1816.
geregistreerd onder lit. B
pag. 3

Den Commandeur ad: Int.
L. Boye te Aruba.
Aan
Zyne Excellentie den Vice Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de Eylanden Curacao Bonaire & Aruba

Aruba den 13 April 1816

Ik hebbe de Eere Zyn Excellentie te rapporteeren, dat ik uw beide bevelen van den 8 en 9 dezer heb ontfangen - en zal my in 't byzondere zoeken te gedragen; naar den Inhoud van den 9.den —
Ten dien Einde heb ik onder nadere approbatie van Zyn Excellentie, de nodige middelen, zo veel als de localityd toe laat, werkstellig gemaakt; daarin te voorzien, dat is, ik heb by dag, een wacht en uitkyk van 2 a 3 man, en by Nacht 10 man op het fort alhier beurtwyze door de Inwoneren geplaatz.

Dan daar het zeer mogelyk kan zyn, dat er
Vlugtelinge van onz overbuuren hier aan komen,
Vinde ik my in de Verplichting Uw bevelen hier,,
,,in ook mogen vernemen, of, dezelve door my mogen
geadmitteerd worden. Myn Instructie ver,,
,,bied zulks Art 18. - dan ik Spreek van vlugte,
,,linge, die misschien 8 a 14 dage naar een gelegend,,
,,heid moeten wachten naar elders te ~~mogen~~ ver,,
,,trekken. Zyn Excellentie gelieve dit in overwe,,
,,ging te nemen, en my gunstiglyk onder Uw
Welmenen nadere bevelen te doen geworden. -

Ook gebeurd 't hier, dat Vaartuige het zee-
,volk, welke onder een monsterol van Curacao
aangenomen zyn. - hier bedankt worden, en dat
ze hier nieuwe zeeliden aannemen, daar voor be,,
,,teekende de Commandeur 1ƒ per man. Om een
andere monsterol daar te Stellen. - Mag ik
zulks ook doen? - Zyn Excellentie zullen Uw

orders hierin my gelieven doen geworden. - ten
dien Einde zulks op het Tarief te Stellen. -
En daar er myn Instructie geen gewag van maakt
of Vaartuige van vreemde natien, in Vrede met
Z. M. onzen Koning zynde, vragt mogen inne,,
,,men voor rekening van hier, naar Curacao, en als
deze eenige goederen, dranken, aan boord hebben,
of die onder myn directie tot exportatie aan
de wal kunnen gebracht werden; - zo als nu het,,
geval is, met de Gollet Dashier die in vragt
voor Curacao is aangenomen, door de Heer
Eman alhier, hebbe ik my in de verplichting
gevonden toe te Staan 5 Vaten Rum 2 kisten te
laaten ontschepen de kisten verzegeld en de Sleutel
van 't pakhuis in bewarende hand genomen. -
of anders had dit vaartuig deze vragt niet kun,,
,,nen op brengen; mogt ik hierin kwalyk gehan,,
,,deld hebben, is het uit geener ander inzicht ge,,
,,schied als met deze Tyd en omstandigheden -

deze lading voor Curacao te krygen; Zyn Excellentie zullen als mede gunstig um bevelen hierin reguleeren.

Waarmede ik de Eere heb my met allen Eerbied en verschuldigde Hoogachting te durven noemen.

Excellentie!

Zyn Excellentie Dienaar

L. Boyé

Commd. ad. Int.

No. 9.

Van den Commandeur van Aruba No. 8 dato 13 April 1816
in antwoord op No. 1. & 2 Corresp. met onderh. Eilanden
beantwoord in No. 6 Corresp. met onderh. Eilanden met dato den 20 April 1816.
geregistreerd onder Litt. B. pag. 3

De Commandeur a.i. L. Boyé van het Eyland aruba

Aan

Zyn Excellentie den Vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur generaal voor de Eylanden Curacao Bonaire en aruba

Aruba den 22 april 1816

Zyne Excellentie hooggeëerde van den 20 hebbe ik ontfangen, als mede de de Juweeren q volgens rem. —

Zoo daar de Tyd te kort valt met deze gelegenheid Zyn Excellentie ten volle te beantwoorden. — neeme ik de Vryheid Zyn Excellentie te verzoeken, den Heer L. Croes Capitein der Indiaanen alhier, ver lof tot de Staaij, naar Curacao te vertrekken, gedeeltelyk voor dezelfs

[illegible] affaire te verrigten, om
Uwe Excellentie een volle inlichting
te geven, over het een en ander
hoogst noodzakelijk —
Waarmede Ik de Eer hebbe
my met verschuldigdste Eerbied
Hoogachting te noemen

Excellentie

Uwe Excellenties
Onderdanige Dienr:
Boye
Commd. ad Int:

N°. 10.

Van den Commandeur van Aruba sub dato 22 April 1816. uitstellende te antwoorden op N°. 6 Corresp. met onderh. Eilanden, en verlof verzoekende voor L. Croes Kapt.n der Indianen te Aruba om voor affaires te Curaçao een reis te doen. geaccordeerd in N° 7. Corresp. ut supra, in dato ~~ut supra~~ 24 april 1816

Zyn Excellentie den Vice Admiraal A. Kikkert gouverneur generaal over de Eylanden Curacao, Bonaire & Aruba

geregistreerd onder Lit. B. pag. 3

De Commandeur ad Intr: L. Boije van het Eyland Aruba

Aan

Zyne Excellentie den Vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur Generaal over de Eylanden Curacao Bonaire & Aruba

Aruba den 28e April 1816

Hoe Smertlyk 't my viel zyner Excellentie on,,genoegen te ontwaaren in Uw hoogst geëerde van den 20 tt; Kan ik niet voorby gaan Zyn Excellentie te rescribeeren. — En wil hopen Zyn Excellentie blyke te kunnen geven, dat men Zyn Excellentie met onwaarheden is voorgekomen, in zaken, (als ik zo vry mag zyn, van te zeggen) (niets voorgedragen daar den aan,,klager geen kennis van draagt. —

Dan in de eerste plaats dat ik dagelyks een ordon,,nance tot myne dienst heb. — 'is voor zeker onwaar."

De overhandiger dezes de Heer Lourens Croes Captn. der Indiaanen zal Zyn Excellentie daar van mon,,delyks nader Overtuigen; — Niemand heb ik Geëm,,ployeerd tot mynen dienst.

Wat

Wat het water en houtbezorgen betreft, tot 't weinige ge„
„bruikt van myn huis, was dit zedert Jaaren herwaards
een Costum by het Engelsche Gouvernement. – dog ge„
„schiede zulks niet door de Indiaanen of andere blan„
„ke Inwooneren, maar wel door hier vergunde negers,
die dan bevryd bleeven, van Zyne Majestyts dienst
voor dat ogenblik. – dus zich niet te beklagen hadden
dat zy gekwollen wierden. — By 't oude Hollandsche
Gouvernement had de Commandeur een Land's
Slaaf tot zyn dienst alles volgens informatie van gemt.
Captn. Croes. – Hierin heb ik ter goeder trouw, dan
eenigzins gevweld, Zyn Excellentie niet direct Kennis
gegeven te hebben, of ik zulks konde Continueeren. —
Dan Zyn Excellentie is zelve bewust ik heb geen ga„
„lyvaten nog Ezels voor dit oogenblik, my hierin te
helpen. –

De Wacht aangaande, vermeende ik onder ver„
„betering van Uw nader onderzoek, dat zulks in myn
Pligt opgesloten lag, de zelve te Continueeren, zo als
ik de zelve gevonden heb, met de Heeren Commissarissen
door Zyn Excellentie gedesigneerd, te meer daar de Rust
en veiligheid der Ingezeten zulks verяscht, by Nacht

en

en ontyden dievery, brand, voortekomen, terwyl de Huise
met Strooy bedekt, en vol met Goederen aangevuld
Zyn. – Als ook, ik meende 't onverantwoordelyk te
Zyn 't fort met amunutie zonder opzicht te laten. –
Daar myn verblyf plaats ½ uur gaans van de Baay
is. – Ook gebied de Instructie aan Captn. der Indiaa„
„nen zulks in 3 art. – Ik heb dus geen verande„
„ring ondernomen buiten Uwe beveelen, als dat ik de
weerbaare Manne byeen riep ten overstaan van de Captn.
der Indiaanen, waarvan ik Zyn Excellentie heb ken„
„nis gedragen in myne van den 13a. ll. –

Dan Excellentie! het vald my moeilyk een
ondergeschikte tot getuigen myner Contenance voorte
dragen, dog daar het geval een maal zulks verlischt,
U myn Opperhoofd ten vollen te overtuigen, geloof
ik dat De Heer Dn. Croes Captn. der Indiaanen
op Zyn Eed aan Z.M. gedaan Rondborstig zal
moeten declareeren, dat ik uw beveelen in den Strikstin
Zin ter uitvoer brenge. en met de Ingezetenen in de
beste Harmonie leeve. – Ik vlye my dan dat 't
Zyne Excellentie behagen moge naar ryper onder„
„zoek my over dit aanklagen te Justificeeren. —

De order van 't Houd en water heb ik inge„
„trokken, over het wacht doen. zal ik Uw —

nader

nader bevelen moeten afwachten. —

Waarmede ik de Eere, heb met verschuldigden Eerbied te zyn. —

Zyner Excellentie!

Onderdanige Dienaar —

A. Boyé

Commd.r

No. 11

ontvangen den 3 maij 1816
bij dato 28 april 1816
van den Comm.r van Aruba
betreffende indicatie van
welke schade geleden
geregistreerd onder Litt. B
pag. 3

Het Gouvernement Zegel
Stond in 't Hoofd: en
aan de Margine

By His Excellency Major General John
Hodgson. Governor and Commander
in Chief in and over the Island of Curaçao
and its Dependencies Bonaire & Aruba
Vice Admiral & President of the Courts
&c. &c. &c

Wat Geteekend
J. Hodgson

This is to Certify to all whom it may concern, that the
Bearer hereof Juan Meyno, a native of Spain, hath
This day taken and subscribed the Oath of Fidelity & Alle
-geance to His Brittanic Majesty, as his Lawful Sovereign

By His Excellency Command
John W. G. Corser
Secret.

Government House Fort
Amsterdam Curaçao this 16th
day of March 1814. —

Van het Origineel gecopieert door mijn op Aruba 25e April 1816

Jn Demey
Beampt Majoor

De Commandeur ad Intr:
L Boyé van het Eyland
Aruba

Aan

Zyne Excellentie den Vice
Admiraal A Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylanden Curacao, Bonaire
& Aruba.

De Gollet Comeet toe behorende aan een Spaanjart genaamd Juan Maymo, thans hier ziek in dit Eyland, verzoekt dat het zyn Excellentie behagen moge hem Juan Maymo een behoorlyke Zee„brief te verleenen – over de Gollet Comeet als Ey„genaar & Schipper – En daar dit onder verbetering van Zyne Excellentie, niet kan geschieden zonder als burger in perzoon daartoe gepriviligeerd te zyn, heeft hy zich aan my geadderesseerd uit hoofde van zyne zieken toestand als mede verzoekende dat het Zyne Excellentie ook behagen moge, my te authoriseeren hem Maymo den Eed alhier af te nemen. Met afzending van de gelischde pa„pieren – en de Gollet Comeet in forma –

Hiermede ontfangen Zyne Excellentie deszelfs papieren by het vroege Gouvernement

te

te Curacao hem verleend, ook is de man hier
reeds 5 Jaaren lang in Inwoning en volgens in
gewonne Informatie, Zyne Excellentie attentie
Waardig. Zowel betreffende over de Commertie als
ook, als Vreedzame Ingezetene alhier. —
Waarmede de Eer hebbe met verschuldigden
Eerbied te zyn. —

Zyner Excellentie

Gehoorzame Dienaar

Aruba 27 april
1816

J. Bayé

Commd.
voorman.

P. S. met het Sluiten dezer ontfange ik Uw be-
,veelen van den 24e. ll en daar Captn. Croes
aanstaande Maandag met de Gollet Allexsand.
vertrekt, zal ik met hem nader kunnen Schryven.

Muster Roll kept onboard of the Schooner
Called Comet — Laying in this har,
bour and ready to Set Sail to be navigated to
all Such ports in the West India as are allowed
the Sea men having been ingaged by the
Capt: for Such Wages & Months as after
each Name is Specifyed Viz —

Master	Juan Maymo	Ps.
Bootsw:	Thony Frolyk	. . 12
Seamen.	Jacob Maduro	. 8
	Pedro Frolyk	. 8
	Wm. Carle	. . 8
	Louis: Odiebert	. 8
	Jan Hannik	8
Boy.	Juan Coermans	"

Admitted at Curacao
this Day the 28 Dc. 1816 —

Juan Maymo

Ter ordre vanden raad
fiscaal; — Johan P. Groos
1. Klerk

Elmer —

To be paid by the master Six stivers to the poor of this Island for every White man navigating With him White Said Six Stivers to may at the payment of the Wages deduct of Every one of them;

The Said money to be appropriated for Paying the Charges of interring Poor Sea men

And no Sailors or Sailors Schall be disobedient or make any riot Against the Master or his officer Super pain as by Proclamation is hereby of the 1st of August 1743 is Prescribed

Curaçao Ss.

By His Honor Major General John LeCouteur, Lieutenant Governor and Commander in Chief in and over the Island of Curaçao and its Dependencies, - Bonaire & Aruba, vice Admiral and President of the Courts &c. &c. &c.

J. LeCouteur

These are to Certify whom it may concern, that the Launch called Comet burthen about Twelve Tons, whereof Juan Memmon is Master and owner is duly qualified as a Drogher in and about this Island and its Dependencies, during three months and no longer with liberty to touch at the Spanish main.

Given under my Hand and Seal at arms at the Government-House, Fort-Amsterdam Curaçao this 27th day of December, in the year of our Lord one thousand eight hundred and fifteen, and in the Fifty sixth Year of His Majesty's Reign.

By His Honor's Command.

Wm. Prince
Cod. Sec. & Reg.

Custom House Curaçao, 28th December 1815.
produced before us this day -
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Curaçao ss.

By His Honor Major General John LeCouteur, Lieutenant Governor and Commander in Chief in and over the Island of Curaçao and its Dependencies, – Bonaire & Aruba, Vice Admiral and President of the Courts &c. &c. &c.

[illegible signature]

These are to Certify whom it may concern, that the Launch called Comet burthen about Twelve Tons, whereof Juan Memmon is Master and owner is duly qualified as a Drogher in and about this Island and its Dependencies, during three months and no longer with liberty to touch at the Spanish Main.

Given under my Hand and Seal at Arms at the Government-House, Fort-Amsterdam Curaçao this 27th day of December, in the year of our Lord one thousand eight hundred and fifteen, and in the Fifty sixth Year of His Majesty's Reign.

By His Honor's Command.

[illegible signature]
Cap. Reg.

Custom House Curaçao, 28th December 1815.
Produced before us this day –
[illegible signatures]

N° 12

ontvangen den 30 april 1816

beantwoord 2 maij 1816.

van den Commt. van Aruba

sub dato 27 april 1816.

inhoudende versoek van

Juan Maijnes om Burger

te worden

geregistreerd onder Litª B. pag. 3.

B

toelagen

„ restant taakwerk 7.24

„ wachten . . . .

„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen . . .

„ bijslag Ongevallenwet . . . . . .

„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.) . . „ 10.06

Uit te betalen bedrag . . . . f 41.46

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	f 9.16
„ „ taak (blauw cijfer)	26.06
Restant (overwerk en uitwinst in taak) . . .	7.24
Wachten	
Totaal	f 41.46

De Commandeur ad Int.
L. Bargi van het
Eyland Aruba

Mei

moet voorkomen, dat alleen des wanneer
Ik de Vryheid mag nemen, voor af Uwe

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t/m. 14 December 1907.

Werkvak: Verfsjouwers

Arbeidsloon zonder verzuim			ƒ 406	20
Af:				
voor gedetacheerde werklieden	ƒ			
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim	3	71[5]		
„ berekening in minder bij ziekte				
„ „ „ „ bij verwonding				
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet				
			„ 3	71[5]
			402	48[5]
Bij:				
voor overwerk	ƒ 25	57[5]		
„ toelagen. (extaalwerk)	20	94		
„ restant taakwerk	9	26[5]		
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)			„ 55	78
Uit te betalen bedrag			ƒ 458	26[5]

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	ƒ 318	86
„ „ taak (blauw cijfer)	130	14[5]
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	9	26
Wachten		
Totaal	ƒ 458	26[5]

De Commandeur ad Int.
L Buys van het
Eyland Aruba

Aan

Zyn Excellentie den Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over
het Eyland Curaçao en
onderhoorige Eylanden
Buenaire en Aruba

Aruba den 6 Mey 1816.

Uwe hoogst geërde van den 2 May tt hebbik
ontfangen, betreffende de Zaak van Juan
Maymo, en heb niet kunnen nalaten hem Juan
Maymo Zyner Excellentie Verlangen voor se
dragen, om zich daarna te reguleeren.
Als ook hebbe ik uwe tweede ontfangen van
gelyke datum met de ingeslotene request aan
Zyne Excellentie gepresenteerd den 27 apr. tt
door Ellen Casper & Stronewolf Inwoonder alhier
Dan hoe vreemd my deze klagte
moet voorkomen, zal blyken als wanneer
ik de vryheid mag nemen, voor af Zyne

zyne Excellentie op te houden, met een kort narré: het welk zyne Excellentie zal onder ver-betering van uwe welmenen, eenige inligting zal moeten geven, ter oplossing dezer klagte tegen my als Commandeur; in de eerste plaats de aanleiding daartoe; tweedens de verwarring in des klagers eigen zaak of voordracht en eindelyk de onwaarheden in 't gemelde Requeist vervat. —

Met myne komst in dit Eyland was Leo. Jer Schoonewolf met de eenigste Ingezetene van dit Eyland, die door winzucht aangedreven door zyn gedienstigheid aan myn famille bewyzende, zogt my om den tuin te leiden, met mondelyksche aandrang en voorwendzelen, dat er veel Schelmery in dit Eyland geschiede de Commercie aangaande: dat daarop een waakzaam oog moest gehouden werden door my als Commandeur, hy Schoonewolf die alle deze dingen kende, was dan de beste persoon die daarin kon voorzien en behulpzaam zyn, als wanneer ik hem met den post van geheime aanbrenger, of ontdekker zou employeeren, en uit 't aangehaalde hem de helft toestaan voor deszelfs Moeite, de tweede voor 't Ryk. als mede hem alleen als loots voor te dragen, aan alle vreemde vaartuigen binnen deze Baay komende. — als staat te bewyzen in de bylage Sub. A. & B.

Ik ondergetekende Capitain der guardianen alhier, verklaare op requestie van den Commandeur J. Bogé gezonden te zyn op den dag der algemeene oproeping der Weerbaare manschappen, om onder order te hebben, als ieder aan te zeggen te moeten Compareeren, en dat het onwaar en valsch is, dat er een order gegeven was, zo als de persoonen van P. Juan Poppe publicq verteld te hebben van hem levendig of dood te bezorgen. of tot zyn plicht te brengen. — Aruba den 6 May 1816

Gillis Poppe Wellemans

In myn Presentie

J. Bogé Command.

7

Ik Ondergeteekende Certificeere mits deese uit Liefde der waarheid en ter Requisitie van den Prov.l Commandeur Johannes Craneveldt omme Zijn Edele te kunnen Dienen en Strekke daar het Zal behooren waar ende waarachtig te Zijn. —

Dat ik mij op den 18.e deeser loopende maand Saamen met Nicolaas Erasmus om streeks Zeeven uiren in den morgen van de wagt Affkomende naar de Paarde baay, eenige gewoel hoorende van Scheldwoorden die veroorZaakt wierd door eene Casper Schonewolff, bij hem Schonewolff komende, zo vernamen wij als dat gem.e Scho,newolff tegens de bovengem.e Prov.l Commandeur zig ten Sterkste uitliet in laage Scheldwoorden en Infaame Insulte, dat daar op Nicolaas Erasmus hem Schonewolff toevoegde "Schonewolff met wie hebt gy" — "Ik heb tegens den Commandeur" — " wat staat gy alhier dus da,
" nig te Praaten hebt gy teegens hem, Zo gaat
" met hem zelff Spreeken &c.a — maar insulteerd
" hem hier niet op de Publique weg " Welke gesegdens hem Schonewolff tot meerder laage termen en Schimpen aanhitste, dat daar op wij ons directelyk bij gem.e Prov.l Commandeur begaff ten Einde hem daarvan kennis te doen dragen. —

Geevende voor redenen van weten,
, Schap alle de boovenstaande de Zuyvere waar,
, heid te Zijn bereyd zijnde des noods met Solem,
, neele Eede te bevestigen. —

Aruba den 18 December 1804.

(was geteekend)

Gillis Poppe Werleman

(als Getuigen:) voor ons presentie geteekend en geconfirmeerd de Zuyvere waarheyd te Zyn,

(was geteekend)

Nicolaas Croes
V.e Commd.r

Jan van der Biest
Capt der Ind.n

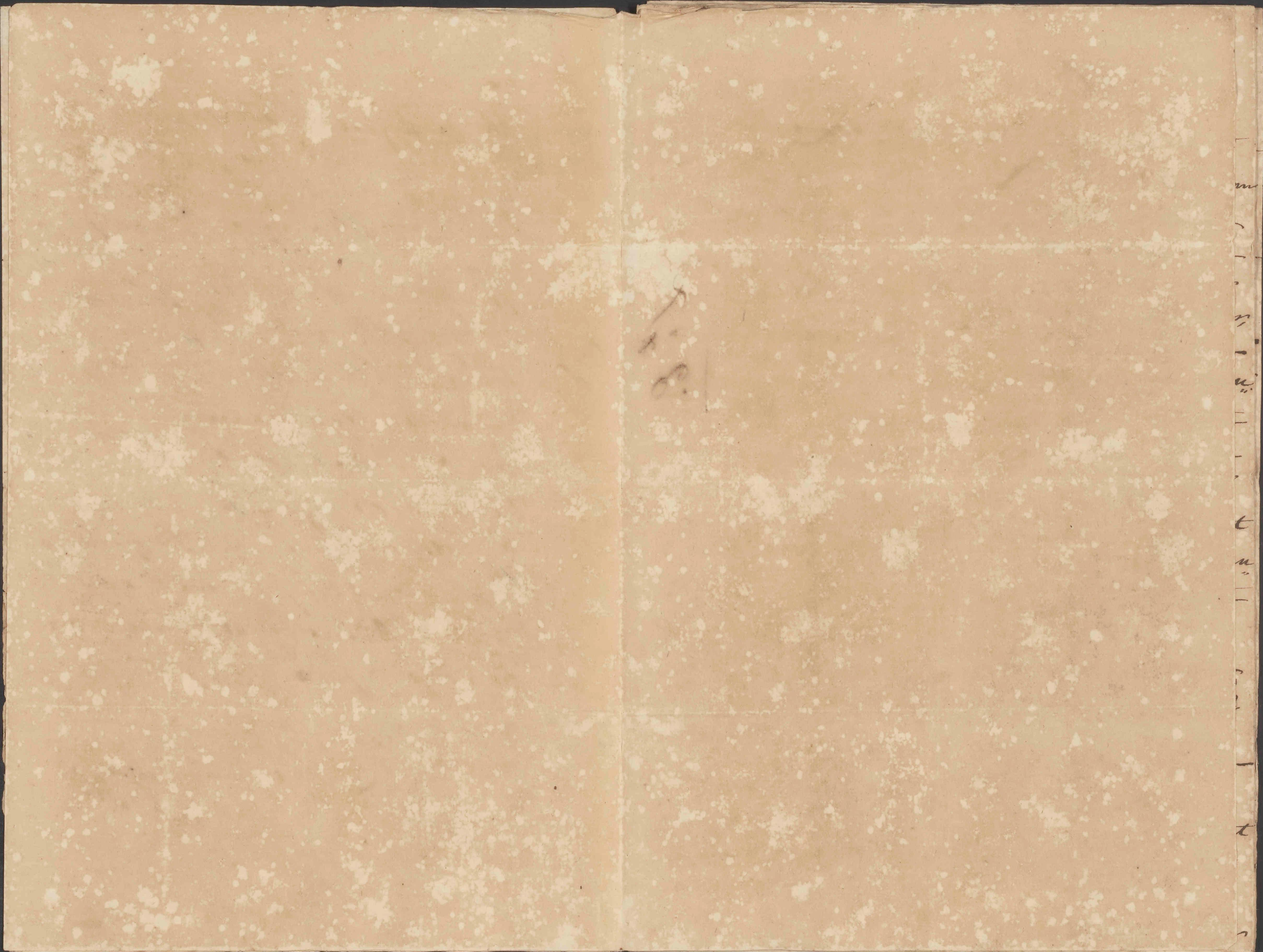

L^t E.

Grosse

Attesteeren voor Ent geen Zegel te hebben —
W: G:
L: Boyé
Commandt:

Den Beamptschrijver Zal uyt Naam van myn L: Boyé Comman„deur van 't Eiland Aruba Zich verwoegen ten Huyse en aan den Perzoon van Den Heer Coenraad Schmidt, woonachtig alhier,

Dezelve Insinueeren en Aanzeggen / vermits hy geinsinu„eerde niet in der Minne: is te beweegen / de Affirmatie Zyner Discours op heeden 6 May 1816 Noopens de voorslag door Caspert Schoonewolf aan myn Insinu„ant; gedaan: na des Letter op te lossen.

Vraagt hem Geinsinueerde Antwoord en by Refuus Pro„testeert. van alle Kosten &c. door Zyne Weygering reeds geleden offte nog te Leyden —

W: G:
P: H: Demey
Beamptschryver

Levert Copie dezes en Relateert u weedervaren in geschrifte
Actum Aruba den 6 May 1816

W: G:
L: Boyé Commandr

Op datum uitsupra heb ik ondergete
kende P: H: Demey Beampt
„Schryver, op 't Eiland Aruba Re
„sideerende
Mijn gevonden ten Huyse
en aan den Perzoon van de boven
„gemelde Heer Coenraad Schmidt
en de ommestaande Insinuatie
met overlevering van Copie na
Zyn Form en inhoud geinsinu
„eert, welke myn tot Antwoord
gaff — Caspeat Schonewolf
heeft myn [illegible] dat ten Huyse
van Den Heer Pierre Perreauf
voorgehanden dat hy aan den
Commandeur voornt: een voorslag
heeft gedaan; hem 't bewaaken
des Strand en Walle: by nagt
toestaan,
Ten fine, alle de goederen
ter Sluyk onthost, aan te haalen
en dat zonder Salaris ofte Trac
tement te begeeren.
Mits aan hem de helfte der
aangehaalde Sluyk goederen
toegestaan wierden.
ende

Ende de ander helfte aan den
Koning overgaan
ende den Post hebbende, of
schoon hy niets aan te haalen
Ontdekken, en aan brengen
hy dan van Geregtigheyd ofte
Pachters betalen verschoont
zal zyn.
Relateere dit te Zyn myn
Weedervaaren —

P: H: Demey
Beampt Schryver

Sub L B

Certificeere ik Ondergeteekende dat de
Injurieuise Termen welke ik op den 18 Dec.
„sor Loopende maand tegens den Prov.l Comman,
„deur heeft uitgeslaagen, Buiten mijn weeten is
Zulks te hebben gesprooken, en tot mijn Groot,
„ste Leedweesen is; Zulks te hebben gesproken
„ als dat ik Zijn Edele en vader van de
galg Zoude beryje hebben te Port S.t Louis,
en dat ik hem Commandeur als ook Zoude
uitgemaakt hebben voor een Schurk en
Canalje, het geene ik niet konde waar maa,
„ken; Echter in tegendeel verklaare ik
ondergeteekende hem Commandeur en zijn
Gem.e Vader voor mannen van Eere die ik
hun altoos gekend heeft en niet anders
Zeggen kunt, Waar voor ik Zijn Ed.e alhier
voor de staande Getuygens Excus versoekt,
met belofte van Zulks nooit weer te denken
off te Spreeken, Daar ik deselve met Eigenhand
bekragtige, Op Aruba den 22 December 1804.

NB Na mijn boovenstaande declaratie den Com,
„mandeur present Zijnde voor Getuygens ondergeteeken,
„dens beloove mij nooyt off nimmer over de booven,
„gemelde actie te atackeeren —— (was getekend)
C. Schonewolff

(Getuygens (was getekend)

Nicolaas Croes
V.r Commd.r

J. Laroche

Simon Prince

Tegehoorel Jm.e

J. Bregje

Tho: Ziewinger
Corp.l

Copy Conform
J. Bregje
Comd.

Wy ondergeteekendens Certificeeren mits
deeze op Requisitie van den Provt. Comman,
„deur Johannes Craneveldt en om Zyn Ed: te
kunnen dienen en strekken daar het Zal behoo,
„ren waar ende waarachtig te Zyn. —

Dat Wy ons op den 18e deeser loopende
maand S'morgens om streeks half Elff uiren
in ons woonplaats op de Paarde Baay van
Aruba was bevindende, dat een Musties met
Naame Theodonis Naar Inboorling van Curacao,
Sibut by ons in geselschap kwam en ons te
kennen gevende, als dat den Provt. Comman,
„deur Johannes Craneveldt de Persoon van
Casper Schonewolff heeft laaten requireeren
om reeden aan hem Commandeur eenige
Insulte te hebben gedaan, en dat hy Schone,
„wolff by Eerste disobedientie, voor de Tweede
Ja Zelfs tot de Derde maal wierde gerequi,
„reerd, waarop wy op dit ogenblik hem Zag
koomen uit den huyse van een Inwoonde,
„resse van hier Elisabeth Saasch genaamd
en in het voorby Passeeren Zeyde hy Scho,
„newolff een gelaaden Pistool te hebben waar
meede hy aan de Baay kwam, het geene we,
„sentlyk was daar wy ooggetuygen waaren,
waarop wy ons buytens huys begaff ten Einde
Eenige defensie des Noods aan den Provt.
Commandeur meugen: te betuigen. —

Geevende voor Reedenen van Wetenschap
alle de bovenstaande gesien gehoord en by,
„gewoond te hebben en bereyd zynde des
Noods gerequireerd Zynde met Solemneele
Eede te Affirmeeren, Aruba den 18 December 1804

/was geteekend
A: D: M: Henriques
Mordy de Mordy Henriquez
Jb Levy Maduro

/als Getuygens:/ de voorenstaande
voor ons praesentie geteekend en ge,
„Confirmeerd de Zuyvere waarheyd
te Zyn /was geteekend/

Nicolaas Crools
v. Commt.

Jan van der Britt
C. Pl. der Indn

L: C. & D

Grosse

Attesteere voor Echt gen Zegel te hebben
W G
L: Boyé
Commandr

Den Beampteschryver zal uyt Naam van myn L: Boyé Commandeur van 't Eiland Aruba Zich vervoegen ten Huyse en aan den Perzoon van Den Heer P: D Kock, woonachtig alhier

Dezelve Insinueeren en Aanzeggen, dat het hem geensints niet Onbewust kan Zyn, aan myn Insinuant Op Zeekere Dag (zonder nogtans myn aan de Precise Datum te Kunnen bepalen) Een Reedenwisse ling tusschen hem Geinsinueerde en den Perzoon van Caspaer Schro,,newolf meede alhier woonende; meede delinge gedaan,

Gemerkt hy Geinsinueerde ter Affirmatie van gedagte Dis,,cours in der Minne niet is te beweegen —

Zo is 't dat hy Beampteschryver hem

hem geintimeerde zult aanzeggen
Ingevolge zyne Eer ende Achting
de Expressen na de Letter
op te Lossen.

Vraagt hem Geintimeerde
Antwoord, en by Refuus Pro
„testeert van alle Kostens
door Zyne Weygering reeds gelee„
„den, offe nog te Leyden
Levert Copie dezes en Relateert
U Weederwaaren in geschrifte
Actum Aruba de 6 May 1816
W. G.
L: Boyé
Commandr

W G
P: H: Demey
Beampt Schrijver

Op Heden de 6 May 1816
Heb ik ondergetekende P: H
Demey Beamptschryver op t Eiland
Aruba resideerende
Myn gevonden te Huyse en
aan den Perzoon van de boven
gemelde Heer P: D: Kock
En de Ommestaande Insinuatie
met

met overgeeving van Copie na Zyn
Form en inhoude Geintimeerd
Welke myn tot antwoord gaff

Caspert Schonewolf heeft mijn
gecommuniceeert dat hy Zyne
Dienst aanbedieging aan
Den Edele Gtt Heer L Boyé
gedaan heeft

Eerstelyk voor Visitateur
zonder Salaris offe Tracte
„ment, dat nogtans onder Con
„ditie en voorwaarde van alle
de door hem aangehaalde
Goederen die ter Sluyk ge
schieden de helfte genieten
offe aan hem toegestaan worde
Tweedens als Loots / mits
er geen andere mogen ge
authoriseert worden / te dienen
om vreemde Vaartuygen in de
Haaven offe Rheede ten
Anker te brengen

Derdens over het Inge
rechte Hem Cast het Bestier
te

te hebben, en Souda de moeijte
Willen Leyden daar van de
Boek te houden

Relateere dit te zijn mijn
Wedervaaren

A. Demeij
Beampt Schryver

Dit gesnap tweemalen aangehoord hebbende, en
er waarlijk andere goede ingezetene daarover ge-
raadpleegd, van diens valsch: veroorzaakte
dat ik hem verdacht hielde, dat zyn aan-
bieding niet strookte met dat van een goe-
de burger of Staatsgezinde, en hy niet anders
by me te komen had, ten zy hy my als
Commandeur moest spreken. Hierby was
dat de Heeren Commissarissen door U gedesigneerd
met de overgaave van dit Eyland, de Heer
J. Hansz de Mey met zyne tegenswoordige
qualiteyd begunstigende, en de Heeren
J. van der Biest en J. H. Evers opdroegen
'tarmen geld te ontvangen en de onbeheerde
Boedels aan te vaarden; dit laatste was
zyn doodsnik, hy was altoos de eerste
die onder voorwendzel alsmede van armen
goed te doen, indien een arme Indiaan op
sterven leyde, dezelve uit zyn winkel met
levensmiddel voorzag (wel te verstaan) als
de Indiaan eenig goud goed of steenen &c.
bezat, om daaruit zyn voordeelen meer
works te erlangen; zo als hy zelven zegd
in zyn geschrift "onbehoeftige in hun ver-
legenheid te helpen," ook my door gedeeltens waar-
dige bedoeling in beraadheid werd

Casper Schonewolf begaf zich op reize naar
Curaçao, verspreide daar volgens zyn eigen
Confessie aan my veel gepraat, dat alles
door zyn toedoen in danger lag, dat onze
opperhoofd gantsch niet te vreden is
wat hier georganiseerd was, met een
woord hy kwam alom in triumph terug
niet hier en daar aan de kroeg zyn daden
te vertellen, om alles bespottelyk te maken.
Dan voor de tweede keer liet ik
hem by my te huis komen, en gaf hem zyn
zwarte daad te kennen, verbood hem nog-
maals zich niet met gouvernements zaken
te bemoeyen. —
Dit alles verraad hy nu met de zaak van
den 15 & 16 april tusschen hem en zyn aan-
gehuwde Broeder (dien hy zich schaamt
in zyn geschrift Swager te noemen), om uwe
dezelve als een Indiaan te boek staat en
hy zich verkend van hooger afkomst te
zyn/ — en Ascanius Brant Schoning; — 2
welk geval ik by een proces verbaal vol-
gens myn Instructie by overstaan van den
Heer L. Croes Capt. Indiaanen heb ge-de-
cideerd, ten genoegen van partyen; — Hy
is dus een waargeest; — Zeker zonder Cor-

Pro Excellentie, de zaak is voor my
van al te groot gewicht — Ik moet
U ten volle overtuigen, dat hy
Casper Schonewolf hoogst strafbaar
is — en myns dunkens niet waardig
eenige attentie te verdienen — hier-
mede de verklaring ten dezen op-
zichte sub l. C: D: E: F. —
Verzoekende Zyn Excellentie den
Casper Schonewolf in de reize
en verteerings kosten van den
Heer L. Croes te condemneeren.
die ten dezen einde zich te Curaçao
bevind —

Commd.

Carrière kan men geen bedryven van dien
aart afmaken, langs Straat Vegten
en Schelden. — Hy produceerde, van
dat by hem gementioneerde Certificaat
het welk ik met veragting hem te
rug gaf; daar hy voor zeker de eenigste
is die met zulk een ding of instrument
zich vereeren + : Hy smeekt voor deszelfs
Rust en Veiligheid, wie is de Man
die hem zulks benoemd? voorzeker
hy zelven, ongeoorloofde [illegible]
en bemanzikte zyn zeker van
de oorzaak, dat hy zich verbeeld
dat dezelve hem ontnomen worden. —
Hy smeekt voor de Inwoneren van
dit Eyland; wie heeft hem daartoe ge-
authoriseerd? Ik heb ten dien einde
op heden de voornaamste Koopleden
en Inwoneren by een doen komen, met
afvraging of zy Lieden hem geautho-
riseerd, zich aan u Zyne Excellentie
te addresseren; dit is onwaar en valsch
bevonden. — dus wat is zyn klagte
en louter niets, onder verbetering van
Zyne Excellenties nader onderzoek.

+ en hier niet te pas kwam daar hy zulks als Straat Schender had behoeven gemaakt

ontvangen 15 maij 1816.
beantwoord 5 Junij 1816.
vanden Comm.s van Aruba
sub dato 6 maij 1816.
behelzende Verdediging
tegen klagten van Casper
Schonewolf.

B N:o 13

geregistreerd onder Lit. B.
pag. 3.

Hy zegden Vreedzaam Man te zyn, uit kan bewezen worden, door den oud Com-
mandeur J. Craneveld van het tegenover-
gestelde, als Zyn Excellentie zulks
mogt begeeren ter lecture voor te
leggen. —

Den Excellentie! als een ~~Man van~~ 42 jaren
nooit voor eenig Rechter gebracht, valt
het my zwaar door deze Caspar Vinone
Wolf zo als 't my voorkomt onrechts-
vaardig aangeklaagd te zyn. — Ik
vlei my dan dat Zyn Excellentie daarin
gunstiglyk zullen voorzien, en my justi-
ficeeren van deze zo boosaardige voor-
dracht. — Waarmede ik de Eere
hebbe my met byzondere Eerbied te
noemen

Zyner Excellentie!

gehoorzame Dienaar

J. Boye

Comm. ad Int.

Aan
Zyne Excellentie
den Vice Admiraal, Gouverneur
Generaal van Curaçao en
onderhorige Eilanden, &c. &c. &c.

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Wy hebben de Eer Uwe Excellentie kennis te geven
wy in den morgen ten half twee Uuren van den 6e dezer
te Bonaire gearriveerd zyn, en ons des voormiddags ten 9 Uuren
naar het Fort hebben begeven vergezeld van den Wel Ed:
Heer J. B. van den Broek Commandeur alhier, aldaar
de Engelsche Vlag doen neerhalen en de Hollandsche
opgehezen hetwelk onder het lossen van het Geschut geschiede.

Den 7den begaven wy ons op nieuw in het Fort alwaar
de Ingezetenen zich bevonden, de Proclamatie aan hen laden
doen voorlezen, hetwelk aan hen door de Commandant is
vertaald geworden, en ons beantwoord met het gejuich van

Leve de Koning en een driemaal geroep van Oranje boven!
daarop hebben wy de Commandant zyn Commissie over handigt en Zyn Ed: alsmede de Luit^t en 't fort C. Saber de Eed van getrouwheid aan Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden in onze handen gepresteerd, het overige van den Dag liep met gepaste vreugde af.

De Kapitein J. de Brodt en de Luitenant der Indiennen N. Marten alsmede de Lands Factoor J. V. C. Weiggel, hebben wy den Eed niet kunnen afnemen wyl dezelve geen Lands Ambtenaren zyn, als staande onder de orders van een particulier persoon de Pachter J. Foulke.

Wy hebben de Eer met verschuldigde Hoogachting te Zyn

Uwe Excellenties

Onderdanigen en
Gehoorzamen Dienaren

Bonaire
den 7^e May 1816

Frans Rojer

J. F. G. Ziegler

A. J. Abbring

van de Commissie naar
Bonaire: dato 7 maij 1816.
notificerende aankomst
aldaar, en het voorgevallene
gedurende de overneming
van het Eiland.

No. 14

geregistreerd onder Lita. C pag. 5.

Comm.

C

Corresp.t met Bonaire
&
Aruba. –

tot Ultimo maij 1816. –

Aan

Zyn Excellentie den
Vice Admiraal,
Gouverneur Generaal,
van Curacao en Onderhorige
Eilanden. &c &c &c. —

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Door Uwe Excellentie als Commandeur ad interim op het onderhorig Eiland Bonaire aengesteld, Zo nemen ik de Vrijheid bij deze mijne dankbaarheid aen Uwe Excellentie te betuigen en Zal tragte de goedkeuring van Uwe Excellentie te Verdienen, en Mij Stiptelyk volgens Uwe bevelen te gedragen;

Heden heb ik mijne Commissie van de WelEdele Heeren Commisarisse bekomen —

Na Mij in Uwe Excellentie's Veel Vermogende protectie te hebben Aanbevolen, Zo hebbe ik de Eer Met verschuldigde Hoogachting te Zijn.

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Uwe Excellenties Getrouwe en Gehoorzame Dienaar —.

Bonaire
den 7. Maij 1816.

M. Bs. van den Broeck
Commandr. ad interim

N.º 15. A.

Van den Commandeur ad interim van het onderhorig Eiland Bonaire dato 7 Maij 1816 voor Zyne aanstelling dank Zeggen, &c.

geregistreerd onder Litera B pag. 3.

Aan
Zyne Excellentie
den Vice Admiraal
Gouverneur Generaal
van Curaçao en
onderhorige Eilanden.

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Ik heb de Eer de onderstaande vragen Uwe Excellentie te doen, ten einde van Uwe Excellentie eenige inlichtingen hierop te bekomen

namentlyk:

1.º Hoe een Commandeur van Bonaire zich zal te gedragen hebben, aangaande vaartuigen die aan de Lack of op andere plaatsen zullen komen te Stranden of Schipbreuk lyden.

2.º Hoe zich te gedragen aangaande de Vaartuigen te Bonaire t'huis behoorende, die visschers passen hebben, en onder die dekmantel op de Spaansche Kust handel dryven of Smokkelen, en met hunne lading te Bonaire ten anker komen.

3° Aangaande Passagiers die van Bonaire naar Curacao of elders gaan, hoeveel een Commandeur voor paspoorten geld mag of kan vorderen.

4° Hoeveel een Commandeur mag eischen voor paspoorten, en anker geld van een Schip Brigantyn Golet of Bark.

5° Of een Commandeur wanneer er vaartuigen of vreemde vaartuigen te Bonaire geladen of ongeladen ten anker mogten komen de schippers van een behoorlyke paspoort moet voorzien wanneer zy lieden van Bonaire vertrekken.

6 Hoe een Commandeur zich zal te gedragen hebben, wanneer het Eiland in hongersnood mogt zyn, en t geluk mogt plaats vinden dat der vaartuigen aldaar ten anker liggen geladen met provisien, of het hem niet zal kunnen vrystaan, om eenige der ingeladen Levensmiddelen aan de Inwoonders te laten verkopen.

7 Hoe zich te gedragen wanneer de randsoenen van Maïs voor s lands Slaven, het zy door Strom of anderzints niet ter regter tyd mogt aankomen, of het den Commandeur zal vrystaan Maïs voor s Lands Slaven aan te kopen.

8 Omtrent het Land's Magazyn te Bonaire dat volgens zeggen aan de Heer Js Palm door het Engelsch Gouvernement tot present was gegeven.

9 Aangaande het aanleggen van 150 Stuks Hoornvee en een troep Schapen ten getalle van 200, om een begin van aankweek te kunnen maken.

10° Betrekkelyk het vorderen van 5 pCt van t verkopen van Zout Ezels Paarden &a het welk de Commandeurs in vorige tyden van Gouvernement genoten hebben.

11° Wanneer er vaartuigen te Bonaire aan komen zonder Curacao aangedaan te hebben ten einde alhier Zout, Ezels of Paarden te kopen of het den Commandeur zal vrystaan hetzelve aan hun te verkopen en daarvan aan Zyn Gouvernement rekenschap doen.

My in Uwe Excellenties veel vermogende protectie aanbevelende, heb ik de eer met verschuldigde achting te zyn

Hoog Edel Gestrenge Heer

Uwe Excellenties
Onderdanige en
Gehoorzamen Dienaar

A. Br. vanden Broeck
Commandeur

Bonaire den
8 Mey 1816.

№ 15 B

van den Comm.r wegens ... L. B. van den Broeck dato 8 may 1817.

geregistreerd onder Lit.a B. pag. 73.

Den Commandeur ad Int.: L. Boye van het Eyland Aruba

Aan

Zyne Excellentie den vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur Generaal over het Eyland Curacao, en onderhorige Eylanden –

Aruba den 11.e May 1816

Zyne Excellentie bevelen van den 9. tl heb ik ont„fangen p.r Cap.t L. Croes. – en zal niet kunnen nalaten my daarna Stiptlyk te gedragen. –

Hier by het Certificaat van Juan Maymo„de man is voor als nog deerlyk ziek en kan dus niet op komen met deze zyze. – het vaartuig lag in lading opstroom hy reeds aan boord zynde, ~~was~~ om mede op te komen. – was in de verplichting door zyne zwakke lighaams gestelltenis te de-barqueeren.

Verzoekende hy Zyne Excellentie, goed Gunstig te willen permitteeren het vaartuig te rug te zenden.

a/w Wanneer hy dan met de andere Tyze zal voor
Zyne Excellentie verschynen: —
Ben met aller Eerbied
Zyner Excellentie
Gehoorzame Dienaar
Boyé
Comm. ad I.

Grosse

Heden den 9 May 1816

Attesteeren voor Eerstkgeen Zeegel te hebben
Boyé

Compareerende voor J. H. Demey Beampt Schryver op 't Eiland Aruba Residerende

Den oud Commandeur N. v. der Biett en Den Heer J. H. G. Eman als vier den Arm Cass Ageerende

Benevens Den Heeren J. D. Kock Bt. Jolagnier, Benjamin Henriquetz Jshac de Elias Pento, Benjamin Suaris Cornelis Raven J. Zn. & Coenraad Schmitt

Dewelke Verclaare ter Requisitie Van Den Heer Juan Maymo Geboorte Van Spanje Dat den Requirant Zich Vier Jaaren Lopende in de Vyfde als Inwoonder dezes Eiland heeft doen Inschryven —

ende Zyne Pligten naar Usantie Van het Eiland waargenoomen: als daar Van niets Contraire Van den Vernoomen —

Gevende voor Reeden Van Wetenschap met gemelde Juan Maymo Gemeenzaam te hebben Omgegaan en onderVonden Een Stille en Vreedsaam Perzoon te Zyn —

Derhalven Presenteeren des Verzogt
Zynde het gedeposeerde met Eede te Affirmeren
Aldus gedaan en gepasseert op Aruba
Datum Ut Supra

H. Demeij
Beampt Schrijver

B. Boye
J. Cammer

Zyne Excellentie den Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de Eylanden
Curaçao, Bonaire & Aruba.
in haast pr Capn G. depool

N.o 16.
ontvangen den
15.e May 1816.

van den Comm: ad interim
van Aruba. dato 11 Mey 1816
aangaande Juan Maymo
waarby ingeslotes
Certificaat.

Geregistreerd onder
Lit. B. pag: 3.

Aan
Zyne Excellentie
den Vice Admiraal
Gouverneur Generaal
van Curaçao en
onderhorige Eilanden.

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Wy hebben de Eer Uwe Excellentie te
berichten, dat den Heer van den Broeck Comman-
deur alhier, zich tot ons geadresseerd heeft en Zyn Ed
ons kennis heeft gegeven van Uwe Excellenties
aanschryving datto 10 April ll. waarin Uwe
Excellentie Zyn Ed: Communiceerde, dat voor en
al eer zyn gedaan verzoek te accorderen Com met
de Commissie belast tot de overneming van Bonaire

zich naar Curacao te begeven, Uwe Excellentie door ons moest geinformeerd worden, dat zulks zonder prejuditie van s'lands dienst geschieden kan; dien aangaande hebben wy geene Zwarigheden gevonden, en verzoeke Uwe Excellentie deszelfs verzoek toeltestaan, ten einde Zyn Ed: zich met ons naar Curacao kan begeven.

Wat de opneming van het Eiland betreft kunnen wy Uwe Excellentie melden dat alles met de meeste spoed geschied, en zyn van gedagten dat de geheele meting binnen 14 Dagen geeindigt zal zyn.

De Kanonnier Frans Fode welke den 7e Mey ll. in die qualiteit door Uwe Excellentie is benoemd, heeft zich tot ons vervoegd, en van welkers plaatsing wy den Commandeur van dit Eiland kennis hebben gegeven.

Wy hebben de Eer met gedestingueerde Hoogachting te zyn

Hoog Edele Gestrenge Heer

Uwe Excellenties Zeer
Onderdanige Dienaren
De Commissie belast met de
op en overneming van Bonaire
Per ordre
J. F. Koster
Secretaris

Bonaire den
19 Mey 1816.

N:o 17.

beantwoord in N:o 16. den 21 maij 1816.

van de Commissie naar Bonaire

dato 19 maij 1816.

wegens de reis van den Comm:r
ad interim van Bonaire naar
Curaçao.

geregistreerd onder Lit:a C pag. 5.

Aruba 21 May 1816

WelEdele Heer

Ik heb niet konnen nalaten de Comman
deur kennis te geven dat de Persoon van
Pieter Popps vrey van de Wacht zal zyn
en te bekomen Contribueeren maar nu
verlangt hy ook vry van zyn Majesteyts
dienst te zyn, ik ben zo vry te versoeken
myn geliefde te doen weeten of sulks
ook mag geobserveerd werd, ook heb ik
meede gesprooken over t een en aander
wegens de Contribuante als dat zyn Excellentie
moogen behagen de Contributie op p. 6 pr
Jaar te stellen dat men nog meer zal kryg
ten protegten van de Schuttery als op de
Lyste gegeven zyn Waar mede ik de
Eer heb met byzonder Hoogachting
te Zyn

WelEd Heer

Uwe Welde D. M. Duncan

Comd:t Croes

Aan

Den Weled: Heer De Heer
Wm Prince
Secretaris te
Curacao

Capn L Croes

No. 18.

vn den Kapitein der Indianen L. Croes
dato 21 mey 1816. wegens de pretentie
van Pieter Poppe van vrij te zijn van
dienst; en [illegible] wegens de bepa-
ling der Antr[illegible] bevel ens. ens.
geregistreerd onder Lit. C pag. 5.

De Commandeur adinterim
van het Eyland Aruba
Ls Boyé

Aan

Zyne Excellentie den Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over het
Eyland Curacao & onderhorige
Eylanden —

Aruba den 21sn May 1816

Ik heb de Eere Rapport te doen, dat den 18 May ll
arriveede hier in Nood het Gollet Antonetta
gevoerd door Schipper Willem Porrier van Aux cais
met verscheidende Passagiers gedestineerd voor Curacao
31 dage ryse. — Ik heb 't vaartuig adsistentie
moeten verlenen, of het zoude voor de mond der baay
mischien gesonken zyn —
De Schipper heeft zyn Protest gedaan zyn la,
ding onder my aan S'Lands Stroy Huis ontlost.
Alles breedvoeriger zal zyn Excellentie ontvaaren,
by dezen Schipper die overmorgen met de Gollet
Tree Vrinden zal vertrekken voor Curacao —
Ik ben met allen Eerbied

Zyner Excellentie!
Gehoorzame Dienaar
Boyé
Comms

P. S. zo ontfange ik zyner Excellentie
depeches met de Gollet Alexandria.
en heb geen Tyd dezelve te kunnen beantwoorden. —

van den Comm^t. ad interim van Aruba
sub dato 21 mey 1816. wegens verleende assis,
tentie aan de goelet Antonetta, Schipper Willem
Porrier.

N.º 19.
ontvangen den 27e May 1816.
geregistreerd onder Lit.^a B. pag. 3.

Aan
Zyne Excellentie den Vice Admiraal
A. Kikkert Gouverneur Generaal
over het Eyland Curaçao en onderhorige
Eylanden. —

De Commandeur ad int^m.
van het Eyland Aruba.
L^s. Boijé

Aan
Zyne Excellentie den Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over het
Eyland Curaçao en Onderho,
„rige Eylanden. —

Aruba den 25e. May 1816

Hiermede ontfangen Zyne Excellentie de Lijst
der Schuttery van dit Eyland ingevolge order
van den 14de. May ll, waarop Zyn Excellentie als„
„mede zullen ontwaaren; de Perzoonen welke ge„
„voegd moeten Contribueeren. — Als Schippers op
hier vaarende Vaartuigen, hun Domicilien aan de
wal hebbende, — volstrekt niet in Staat zynde Eenige
dienste aan Zyn Majestyd nog voor de Schuttery
doende. — dan zal het Zyne Excellentie gelieven
behagen Een Reglement op de discipline der Schut„
„tery my te doen geworden. — dat men de onwillige

mag Straffen, 't zy met eene Geldboete ten proffyt
der Schutterij of dezelve te kunnen arresteeren. —
Waarmede ik deleer hebbe met verschuldigden
eerbied te zyn —

Zyner Excellentie!
Gehoorzame Dienaar
J. Boye
Commandt
ad int.

P. S. De Heeren Jan van der Biest en J. H. Eman
als waarnemende de arm=Cas vermeenen onder verbete,
„ring Zyner Excellentie welmenen vry te zyn van de
Schuttery. – Zullende hierover Uw bevelen dan afwach„
„ten, terwyl deze niet op de lyst geplaatz zyn. —
Als mede bevind zich hier eene vrouw die met de
Gollet Dasher Schipper Richd. Wood hier onder pas„
„poort van Curacao aangekomen is, genm. Charl. Wheatha

Lyst der Schuttery Op het Eyland Aruba
Opgemaakt den 14e May 1816, Ingevolge order van Zyne Excellentie de Gouverneur Generaal
In zeven Wachten afgedeeld

Nommers	Naamen der Manschappen van de Sondags Wacht	present	absent of Zee	Nommers	Maandags Wacht	present	absent of Zee	Nommers	Dingsdags Wacht	present	absent of Zee	Nommers	Woensdags Wacht	present	absent of Zee
1	Sergt. Pr. D. Kock	1			Sergt. Pr. Wierman	1			Sergt. Jan Chaye	1		1	Sergt. Louis Londyn	1	
1	Corpl. Simon Zuant	1			Corpl. Pr. Lampe ~~Pz.~~	1		1	Corpl. Pr. Martin	1		1	Corpl. Joghem Pasch	1	
1	vice Corpl. C. vandr. Biest		1		vice Corpl. Wm. Weever		1	1	Vice Corpl. J. D. Pasch	1		1	vice Corpl. A. Cuye	1	
1.	Schutters Pedro Albers	1		1.	Schutters Jn. Dirrikze	1		1	Schutters Pedro Castro	1		1	Schutters Jan Kroesse	1	
2.	" Jan Arends		1	2.	" Anthy. Batje	1		2.	" Jacobus Kool	1		2.	" Hendk. Ras		1
3.	" J. Ns. van dr. Biest	1		3.	" Gillis Dirrikze		1	3	" Poulis Roos	1		3	" Mathe. Ras		1
4.	" Martyn Arends		1	4.	" Cornl. Dirrikze		1	4	" Pannuena Colina		1	4	" Gabie de Rama		1
5.	" Jan Hk. Kroesse	1		5.	" Dirk Winterdal		1	5	" Johs. Ravine	1		5	" Fransje Roga		1
6.	" Wm. Peers		1	6.	" Gaspar de Rama		1	6.	" Poulis Ravine	1		6	" Pr. Smynsbergh	1	
7.	" Louis Vrolyk	1		7.	" Gerrit V. Lacle	1		7	" Bisento Howeb	1		7	" Danl. Willemse	1	
8.	" Joseph Figarva		1	8	" Anthy. Vrolyk		1	8	" Bs. Albers		1	8	" Fely Kool		1
9.	" J. Ns. Hannik	1		9	" Jean P. Maduro	1		9	" Jan Vrolyk ~~Jr.~~		1	9	" Dirk Weever		1
10.	" Jan Hk. Jansen Jr.	1		10	" Allons de Coeba	1		10	" J. F. vrolyk		1	10	" Marths. Wouters	1	
11.	" Johs. Jansen		1	11	" Jean Hk. Gallabert		1	11	" Jan van der Lende		1	11	" Jan D. Weever		1
12.	" Ms. Geerman	1		12	" Klaas Bonayre		1	12	" Richd. Arends	1		12	" Ns. Gilliot		1
13.	" Jacs. Ms. Kroesse	1		13	" Mingeel Fromp		1	13	" Juan Alphons	1		13	" Jan Lacle Jr.		1
14.	" Frans Hannik		1	14	" Anthy. Azukantoe	1		14	" Martien Alphons	1		14	" Jacob Lacle		1
15.	" Martin Frompt	1		15	" Fransisko Cuba	1		15	" Pedro Poula		1	15	" Betn. Carolie		1
16.	" Casper Dirks	1		16	" Bernaard Maduro	1		16	" Frans Silvester	1		16	" Jan Weever		1
17.	" F. Sellisson	1		17	" Pedro Casela	1		17	" Pr. Craneveldt	1		17	" Jan Ns. Raes	1	
18.	" Pedro Albaro	1		18	" Ms. Angela	1		18	" Cornl. Kroesse Jr.	1		18	" Pedro vrolyk		1
19.	" Johs. Boekhoud		1	19	" Chabasa Fromp	1		19	" Barnd. Kroesse	1		19	" Philip de Coeba	1	
20.	" Jan Ke. payklaas		1	20	" Pr. Fromp	1		20	" L. Franken Jr.	1		20	" Jan M. Thiel	1	
21.	" Hendk. A. Fromp		1	21	" Jan Specht	1		21	" Jan Silvester	1		21	" Michel Rasmyn	1	
22.	" Timoths. Boekhoud		1	22	" Hendk. Koolman		1	22	" Ths. Geerman		1	22	" Cornl. Luidens	1	
23.	" Wm. Ke. Evertsz	1		23	" Casper Vrolyk	1		23	" J. H. Geerman		1	23	" Wm. Arends		1
24	" Ls. Pasch	1		24	" Barthe. Soso	1		24	" Guan M. Webb	1		24	" J. Ms. Pasch	1	
	Total	16	11		Total	17	10		Total	19	8		Total	13	14
	Cavalerie				**Cavalerie**				**Cavalerie**				**Cavalerie**		
1	Frans Kroesse			1	Sentiago Thiel			1	Gellis Werleman			1	Gasparietoe		
2	Jan Kroesse			2	Frans Rasmyn			2	Adriaan Arends			2	Hendk. Kely		

Vervolg

Nummers	Donderdag's Wacht	present	absent op Zee	Nummers	Vrydags Wacht	present	absent op Zee	Nummers	Zatrudag's Wacht	present	absent op Zee
1	Sergt. B. Suars	1		1	Sergt. D. Cs. Smith	1		1	Sergt. Wm. Specht	1	
1	Corpl. Fs. de Castro	1		1	Corpl. Pr. Zwant	1		1	Corpl. Jan Meyborgh	1	
1	vice Corpl. J. Flemming		1	1	vice Corpl. J. M. Pasch	1		1	vice Corpl. Ar. Schrudder		1
1	Schutters Jan Poppe	1		1	Schutters Martn. Fromp Cz.		1	1	Schutters Mingeel makako	1	
2	J. Johs. Gomis		1	2	" Jan Thiel	1		2	Pedrillio		1
3	" Fs. Geerman Fr.		1	3	" Thoms. Tromp	1		3	Martien Mr. Capela	1	
4	" A. Fromp Atz		1	4	" Fs. Tromp baleente	1		4	Juan Faloen	1	
5	" Philipe Fromp		1	5	" Martien Fromp Atz	1		5	" Nicols. Theysen		1
6	" Anthy. Maduro	1		6	" Christn. van Riesen		1	6	" Joseph vrolyk		1
7	" Frass. Fromp	1		7	" Corns. Zivinger	1		7	" Jurrian Westerhout		1
8	" Anthy. Thiel	1		8	" Jacobs. delange		1	8	" Ary vrolyk		1
9	" N. Fromp	1		9	" Fransisco Castro	1		9	" Fely Zwynsbergh	1	
10	" Hendk. Willems	1		10	" Ds. van Riesen		1	10	" Elias Angela	1	
11	" Phelipe Alle	1		11	" Pirre Arends		1	11	" Jan Hendk. Franko		1
12	" Wm. Fromp		1	12	" Corns. Lacle		1	12	" Danl. Franko	1	
13	" Emans. Kock	1		13	" Anthy. Zwynsbergh	1		13	" Jan Killy		1
14	" Anderss. Fromp	1		14	" Franky Killy	1		14	" Hendk. Albers	1	
15	" Hendk. Spuela	1		15	" Mathy. Gomis	1		15	" Jacob Maduro		1
16	" Beniceto Eman		1	16	" Wm. Cranneveldt	1		16	" Poulis Werleman	1	
17	" Jacbs. de Wilde		1	17	" Jan Henricus		1	17	" Pedro Diego	1	
18	" Hose Dorre		1	18	" Jacbs. Arnoldus	1		18	" J. M. Tobel		1
19	" Jan Poppe Pz.	1		19	" Franss. Borgho	1		19	" Casper Schonewolff	1	
20	" Martis Rourries		1	20	" Philipi Kiento	1		20	" Pedro Tornaal	1	
21	" Ph: Cristiansen	1		21	" Guan Perris	1		21	" Fridk. Slupke		1
22	" Isaack Penzo	1		22	" Frans Gabriel	1		22	" Gilbert Solagnier		1
23	" Moses de Castro	1		23	" G. Pedro Kuper	1		23	" Hendk. Wolf		1
24	" Elias Penzo	1		24	" Mord: Henriques	1		24	" Hendk. Lampe	1	
	Total	17	10		Total	20	7		Total	14	13
	Cavalerie				Cavalerie				Cavalerie		
1	Manuel Wolf			1	Mingeel Fromp			1	Jurriaan Geerman		
2	Pedro Silvester			2	Anthy. Fromp			2	Jurriaan Winterdal		

Non Comparanten op Heden

Jan Poppe
Pieter Poppe
Pedro Albaro
Gerrit vrolyk Lacle

Contribuanten

1 Schippers Juan Maymo
2 " Andr. Zwynsbergh
3 " Jan v. D. Bast Croes
4 " Arnolds. Roos
5 " Cornelis Coolman
6 " F. vrolyk
7 " Jan Ds. Weever
8 " Dirk Weever
9 " Geraard de Pool
10 Inwoneren Pieter D: Poppe
11 " Thomas Min
12 " Jis: Gallabert
13 " Thomas Jacobz

Boye
Commd.

Louws. Croes
Cap.

deze Scheind zich hier te willen vast te zetten, onder
pretext dat zy een paspoort heeft door Zyne Excellen„
„tie getekent; Schipper Rd. Wood. met deszelfs vertrek.
wilde haar niet mede nemen. —
Dan Een Neger gediend hebbende onder 't laatste
Engelsche Guarnisoen gent. Jan Baptist ook met
paspoort / ofschoon zonder Zyner Excellentie Signa
tuure en des Secretaris / alleen door de Fiscaal en
het zegel verzekert, verlangt ook hier te blyven, om
rede hy huishoud met Een vrouws perzoon hier te
huis behorende. — Zyne Excellentie zullen
gelieven uw bevelen my doen geworden ter Op„
„zichten dezer perzöonen. —

Ook doe ik myn best de Putten te doen omheinen
om de verkogten Ezels op een gemakkelyke wyze te
vangen.. —

Boye Jr
Commad.
ad. Int.

N.o 20

ontvangen den 27 maij 1816.

beantwoord 5 Junij 1816.

van den Comm.r ad int. van Aruba

ten geleide eener Lijst der Schut-
terij enz.

Sub dato 21 maij 1816.

Geregistreerd onder Lett. B.
pag. 3.

Wy ondergetekendens Verklare ter liefde
der Waarheyd, & op Requisitie van Willem
Arends Waar en Waaragtig te Zyn. —

Dat wy ons heden Zynde woensdag den 22.e Aprl.
agtermiddag omstreeks vier uuren, ten huyse van
dhr. B. J. Quant van de Baay, bevonden heeft,
alwaar den Persoon van W.m Arends, met desselfs
Broeder Jogemus Arends aangekomen is, en ons
verhaalde hoe hy Willem Arends, Zyn, reeds gem.
Broeder Jogemus versogt heeft / Dewyl hy W.m
Arends Selfs Personelyk niet heeft kunne gaan
/om by den Commnd.r L. Boye een Pas voor hem
W.m Arends te gaan versoeken; om naar Cu-
racao te kunne vertrekken, en ons verder ver-
haalde dat den Commnd.r, Zyn Broeder te rug
heeft gesonden, en hem W.m Arends heeft late
weten, geen Pas Zoude verleenen, voor & aleer
hy een behoorlyke brief aan den Commnd.r Zend,
welke brief gebenefiecerd moet Zyn, door
Twee getuygens; — Zynde heeft daarop in ons
Presentie een versoek brief aan den Commnd.r
geschreven, en daarby gespecificeerd, dat dewyl
den Commnd.r Zyn brief gebenefiecerd wilt hebben
door Twee getuygens, hy deselve heeft geobte-
neerd, — welke getuygens in ons Presentie Zyn
Tekening als getuygen gebenefiecerd heeft. —
en waarvan ik Casper Schonewolf onder
Tekenaar, een van de getuygen is — meer
heeft W.m Arends deese brief gesonden met
een van Zyn Mulatte Slaav, alsoo geen andere
Particuliere by de hand te vinde was; — en welke
Mulatte Slaav na een korte verblyf te rug ge-
komen is, en antwoord bragte, den Commnd.r
de brief heeft overhandigt en nadien gelesen
te hebben, tegens hem Mulat Zyde / 't is goed,
de gem. Mulat Zyde den Commnd.r verder geordonneerd
te hebbe, de ½ $ ter voldoening van de Pas, waarop
den Commnd.r hem wegjoeg, en Zyde weg van hier.

Zeg voor Reedenen van wetenschap alle
bovenstaande in ons Presentie geschied,
gehoord

gehoord, en wel Verstaan te hebben, Bereyd Zynde, des noods met Solemneele Eede te bevestigen. ——

Aruba 22e May 1816

C. Schonenvoeft

B.n G. Quant

[illegible]

Ik Ondergetekende B.n G. Quant thans woonende in het Eyland Aruba. —

Verklaare voor God den Almachtigen dat het my in volle Substantie bewust is, en niet kan uit 't geheugen ontschoten zyn —
dat de Schipper Rich.d Wood, voerende de Gollet Dasher onder Engelsche Vlag. —
Hy Rich.d Wood, Heeft zich in myn Presentie met zonde Woorde in het Engelsche Verklaard, over den Indiaan Willem Arends, wegens het dis„obiente gedrag jegens den Commandeur L. Boye op Zondag den 12e May ll. in deszelfs byzyn geschied als volgt. —

All what the Commandt. says there, is the Real thruth, He Arends behaved himself infamious agains his Supperior the Commt. Boÿé. I am a Stranger in this Eyland, I Shoud not attempt to act so with a Commandant of any Place

C. Mr B. G. Quant Jr.

The above written Words is false not Spoke by Me R. Wood

Translaat

Aruba den 20e May 1816.

Ik R. Wood verklaar mits deze dat de Heer William Arens Schipper van de Gollet genaamt Dasher gedurende de tyd van ruim Ses maanden dat hy in myn dienst geweest zig als een Sobere, bestandige, en oprecht persoon gedragen heeft — Zynde dit de eerste maal dat ik enige klagten tegen gemelde Arens vernomen heb —

(Was Get.) Richd Wood

door my

Delvalle

Translaat

Saba den 10 [illegible] Aug [illegible]

Ik [illegible] verklaare mits deze dat [illegible] William [illegible] schipper [illegible] goelet genaamd [illegible] [illegible] de tijd van [illegible] maanden dat hij [illegible] [illegible] gevoerd [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heeft. Zijnde dat de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Oelvalle

Translaat

Op zondag den 12de May, Heb ik Richd. Wood my tegenwoordig bevonden, toen de Commandant Boyé aan Wm. Arons voerende

Aruba May 2th 1816

I R Wood do hereby declare that Mr William Arons Master of the Schooner Duchess a during my Employ for the Space of ten months and upwards conducted him-self as a Sober Steady and just Man in a [illegible] this being the first time of my Offer having any Complaint against the Said Mr Wm Arons

Richd Wood

Translaat

Op Zondag den 12de May, Heb ik Richd.
Wood my tegenwoordig bevonden, toen de
Commandant Boyé aan Wm. Arons voerende

Mr. William Arons
Curaçoa

Translaat

Op Zondag den 12de May, Heb ik Richd. Wood my tegenwoordig bevonden, toen de Commandant Boyé aan Wm. Arons voerende de Engelsche Gollet Dasher thans in de Haven van Aruba ten anker leggende, last gaf om zig naar het Fort te begeven, en de wacht te gelasten, om van daar by den Commandant te komen — Dat hierover enige woorden tusschen den Commandant en William Arons ontstaan zynde — Den gemelde Commandant voornd., Arons direct by de kraag nam, en aan de Heer Heardman beval hem in 't fort te houden. —

(W.G.) R. Wood

Door my
Delvalle
Gouvernements Translateur

On Monday the 12 of May I Richd Wood was Present at the time of Commodant Boye gave Orders for Wm Amory Commander of the English Schooner Dasher now Laying at the Port of Chaubay to Proceed to the Fort for the Purpose of Ordering the gard at the Fort to leave and [illegible] to the Commodant &c. after which some words Pass between Commodant and the said William Amory the Language I do not understand immediately after which the Commodant took the said Wm Amory by the Collar and Orderd his Headman to detain Wm Amory at the Fort

R Wood

N: 21.

Declaratoiren aangaande
deklagte, van W. Arends
tegen den Comm.r van Aruba
dato 22 maij 1816.

geregistreerd onder Lit: D.
par 7.

De Commandeur adinteem:
van het Eyland Aruba
P. Boije Aan

Zyne Excellentie den Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over het
Eyland Curacao en Onder„
„horige Eylanden. –

Aruba den 22. May 1816.

Onder Eerbiedige Correctie Zyner Excellentie
nader onderzoek Stond 't my vry, Ezel te kun„
„nen Verkopen voor de gewone markt prys
Ps 8¼ maar niet onder deze Prys of met voor„
„kennis van 't Gouvernement; – 't is my ten
deze Einde een prov: Tarif ter hand gesteld
over de uit en Invoer der Beesteaalen. –
S'Lands Bebeesten hebben wy niet, ingevol„
„ge Infentaris overgenomen met de over„
„gave van 't Eyland; De Coebeesten door
Rd. Wood aan boord gescheept, zyn die van
Particulieren en betaalen volgens Tarif
van uitvoer hun gerechtighuid. – dus heb
ik zulks ter goeder Trouw gedaan meende
zulks myn Plicht te zyn. – en zal 't niet
Verder ondernemen, of vooraf Zyne Excellentie
order afwachten. –
Wat de Mais betreft was zulk Spaansche
bedorven Mais, die hier met een Klyn Vaar„
tuig of Boot aankwam gedistineerd voor

Curaçao en byna Zwart was, Niemand wilde de zelve kopen, als Rd. Wood voor Zyn Varkens, & welk ik hem toestond, daar deze Mais niet als provisie Konde beschouwt werden. – Vergund my Excellentie! Een Monster van deze Mais te durven voor te leg„ „gen,– Waar hy dan 400 Schepl. mais heeft gescheept is my onbekent, en zal Willem Arends beter moeten weten dan ik, —

Ik heb dan aan Schipper R. Wood 60 Stk. Ezels verkogt, toen hy dertig had gescheept, kwam hy my Polsen, of ik een Order wilde nemen ter betaling over het montant der Ezels,– Ik voegde hem toe geen Koopman te zyn, inover Zyn Majesteyd Eigendom niet kon disponeeren; dan kwam er een Spanjaard hier die my heel onterlyke Stukke van hem Wood voorlegde, hem ook wilde arresteeren & welk ik, ingevolge antwoord op deszelf brief heb afgedaan. – Ik eischte betaaling voor de 30 Ezels die hy reeds aan boord had; met een woord Excellentie! de Ezels zyn weer ontscheept op 6 Stuks na, hy Wood had geen Geld nog Credit. Waarblyft de Supercargo, de opgewor„ „pen Schipper Willem Arends, te zeggen in zyn geschrift „dat de Suppliant gezamentlyk met „de Supercargo Den Heer Wood, een Lading Ezels „en vee te Aruba gekogt hebbende, om met „dezelve na Jamaica te Stevenen."

Twee Schone Supplianten. – om Land en Zand te bedriegen. – Waarlyk Excellentie! Ik heb my aan beide gemisgist, Ik meende dat het Eerlyke werkzaame Zeelieden waaren; Ik zwyge van veel dinge, Ik zwyge over het Brutale gedrag van Willem Arends aan myn Huis gepleegd op Maandag den 13 May ll. –

Waarmede ik de Eere hebbe my met verschuldige Eerbied te noemen. –

Zyner Excellentie!

Gehoorzaame Dienaar

Boye

Comd. v.d. Gent.

N:o 22.

ontvangen den 26 maij 1816.

van den Comm.t ad int. der Aruba

sub dato 22 maij 1816.

wegens het verkopen van 60

Ezels aan Schipper R. Wood.

geregistreerd onder Litt.a B.

pag. 3.

Sor. D.n L. Boye Comandante de la ysla de Oruba

Amuay Mayo 13 de 1816.

Mui Sor. mio en esa ysla se
halla vn yngles nonbrado M.r Wood, quien me
debe la Cantidad de 1966 $ le estimare a V.d. se sirba en meritos de Justicia acerme el fabor de q.e los
exciba ho enbargarle su persona asta q.e lo berifique
con mas 600 p. de multa q.e tenemos de parte haparte
en nuestra Contrata para si no traia el dinero completo para el segundo Cargamento como no lo
trajo y.e de dicho biaje es la Cantidad q.e cobro, y el
costo del personero q.e mande a Jamaica a Cobrar
dicho dinero el qual alcansa a 9200 p.

en esa ysla se halla D.n Antt.o Caramelo, quien tiene consigo
la hobligacion, y papel de contrato el q.e se precentara a V.d. ha dicho Cobro es lo q.e hocurre, y B. S. M.
su atento Serv.or Diego Antt.o Garcia

De Commandeur
Van 't Eyland Aruba
Aan
De Heer Diego Anth:
Gracia te amuy

Aruba den 14de May 1810

Uw Missive van den 13 May ll. heb ik ont„
„fangen als mede een andere open brief van
UEd aan de Heer An: Bruno Carmelo met
de Inclose Contract tusschen U en den Heer
Richd. Wood die zich thans hier bevind, en
een brief van Kingston Jamaica ged: 29 apl. ll.
aan U door de Heer J Gilliot geschreven, en
kan niet nalaten van UEd te berichten, dat
't niet in my macht Staat, Vreemdelinge
te doen arresteeren, op eenige voorwaarde, van
een ander Vreemdeling zonder daar toe geau„
„thoriseerd te zyn van myn Chef den Gouver„
„neur Generaal Albert Kikkert te Curacao

Waarmede ik met alle achting blyve

de Command^r. voornoemd

Boye

Comm^d.

P. S.

uw brieven hiermede te rug.

A S.r D.n —

L.s Boye Comand.te

de la ysla

de Aruba

N.o 23.

ontvangen 26 maij 1816.

beantwoord 5 Junij 1816.

In den Comm.t van Aruba

sub dato 22 maij 1816

verdediging tegen klagte

van Willem Arends

geregistreerd onder Litt.a B.

pag. 3.

De Commandeur adint.

van het Eyland Aruba

L.s Boyé

Aan

Zyne Excellentie den Vice

Admiraal A. Kikkert

Gouverneur Generaal over het

Eyland Curaçao en Onderho-

-rige Eylanden. —

Aruba den 22.e May 1816

Vooraf ik in detail kan treeden moet ik de vryheid nemen Zyn Excellentie 't geval 't welk de Klagte van W.m Arends, verwekt heeft, rondborstig voor te dragen, — Zondag den 12 May l.l. ontwaarde ik aan myn wooning boven de berg, dat er Twee visschers Canoos buiten roeiden, by het vreemde Vaartuig het welk Twee dage buiten lag- en door my en Elkeen voor een Spaansche Patriotsche Ca- per aangemerkt wierd. — in volle haast liep ik bene- den aan de baay, informeerde my wie de Vrypostigheid mogt genomen hebben, buiten myn kennis en Order aan Vreemde vaartuigen buiten de baay te gaan; — hier vond ik aan de Stelling Eenige Inboorlinge Staande vroeg aan hun of zy lieden de menschen kenden die in degem.d Canoo's waren, 't welk my beantwoord wierd van niet te weten; Ik gaf dan myne Gramschap te kennen dat zulks ongeoorloofd was, dat zig visschers of zeelieden zulks permitteerden. — En verzogt aan

Willem Arends heel beleefd dat hy voor my de Fort wachters zoude roepen, als vermoed zynde, van de verre afgelegde weg, en van de andere kant der Stelling Captn. Croes my te gemoed zien komende, om hem daar over te onderhouden, 't welk verzoek hy Arends my heel onbleefd afsloeg. — Wanneer ik hem dan ordon[illegible] hy die[illegible] bleef volhaarden, hem Wm. Arends by zyn krag vatte en hem 't arrest ordonneerde, met byvoeging Ik zal U mor-„gen voor myn admiraal opzenden, 't en ander by-„staande toeriep, breng hem op het Fort. — 't welk alles met 't behoorlyke Respect voor myn Perzoon ge-„schiede. —

Schipper Rd. Wood was hier by tegenwoordig, hy kwam hier over in gesprek met my en [struck through] my betuigde dat hy Wm. Arends een onbeleefde brutale knaap was, maar verzogt my zeer Vriendelyk, om rede hy hem nodig had, te mogen ontslaan,⁸ nadien hy een half uur gezeten had. — Daarop onderzochte ik de zaak met de buiten gaande Canoos en bevond dat de Ruiter Cornelis Raven zich Schuldig gemaakt had, aan deze menschen zulks te permitteren, waarvoor ik als mede hem Corns. Raven heb gecorrigeerd, en ik zoude hem aan Zyn Excellentie opgezonden hebben, wanneer 't vaartuig niet was binnen gekomen, en een americansche vaartuig zynde, —

[Margin: ⁸ de Capn. Croes voegde 't zyne daar by en ik liet my overhalen, hem te ontslaan,]

Dan ook de voorspraak van Onderlingsche vrien-„den tegenwoordig ten Huise van de weed Oduber bero-„gen my, hem C. Raven ook te ontslaan. —

Dus was dit alles een afgedane zaak, en die aan 't Huishoudelyke bestuur van hier berustende bleef —

Aruba den 15 Mey 1815

Ik Ondergeteekende L. Croes Captn. der Indiaanen op het Eyland Aruba, verklare op den Eed aan Zyner Majest: den Koning der Nederlande gedaan. —

Dat op heden voor den Commandeur verscheenen is de Perzoon van B.G. Quant Inwoner alhier, welke in myn byzyn declareerde en op zyn gemoed betuigde dat het hem B.G. Quant van harten leed deed verklaringen op gemaakt te hebben voor den Perzoon Willem Arends, als overtuigd zynde van den Commandeur L. Boye over deszelfs vriendlyk bestaan met Elkeen in dit Eyland als hem in 't byzondere aangaande, en dat hy B.G. Quant daarin kwalyk gehandelt had, daar deze Jongeling met zyper overtuiging de gemelde Commandeur mishandelt heeft hebbende dan hy B.G. Quant met volle aan doening den gemd. Commandeur hier over met warme omarming overtuigt. —

(W.G.) Lowd. Croes
Capn.

Copy Conform onder my berustende.

L. Boye
Commd.

Op dato 13 deses, heeft Den Heer Rd. Wood,
zich by myn als Beëdigde Translateur vervoegt - Een
geschrift (zynde Poincten om Protest, ofte Proces
Verbaal gerechtelyk te formeeren) om van 't Engelsche
in 't Neederduytsche Taal over te zetten —

Deen Translaat dan getrouwelyk gedaan - en
myn ter Comptoir van den Edle Gestr. Heer Commr.
(ter Attestatie van den Zegel, myn daar toe gelast)
vervoegt, alwaar voortsz Heer Wood, zich mede begaf-

Den Commandeur daar van Lectuur genoomen,
Strekten het den Heer Wood toe met woorden in
't Engelsch uytdrukkelyk —

Geinterpreteerd Luyd als volgt —

Myn Heer Wood, ik heb met u Gollet
Dasheren Lading niets van doen, en Erken U
als Schipper (als per Zeebrief ten myne Comptoir
berustende) en geen Willem Arendsz —

Voortsz onderhoude Den Commandeur voornt. het
ongehoorde gedragh van Willem Arendsz voort, dewelke
't Advoseerde zeggen al had u myn Persoon geordon-
-neert ik had uw order geobedeert —

Den Heer Wood en den Commandeur dan in Con-
ferentie (zo over de Betrekking van Willem Arendsz:
als over het aan koomen van Den Heer Wood, ter Woon-
-huys van Den Commandeur: die Elkanderen als

Mannen van Eer Zekerlyk qualyk verstaan heeft) gekomen heb ik myn Attentie daar aan niet verleent.

Den Commandeur na myn keerende vroeg myn: of ik Attentie gebruykt heeft gerepliceert, Neen. —

Waar op andermaal gerepteert) in 4 Engelsche Taal) Beduydende —

Myn Heer Wood, ik en zend Willem Arendsz niet naar Curacao —

Hy heeft zich Jegens myn) zynde Inboorlinge onbehoorlyk gedraagen, hem dan Ingevolgen myn Authoritÿt als Commandeur, het arrest aangezegt en voorts geen verhaal op Zyn Persoon aan myn gereserveert gehouden —

Meer andere Woorden Wisseling omgegaan, het meestendeel myn niet voorstaat —

Aruba den 14 May 1815

J. H. Dorney

L. B.

Wy Ondergetekende verklaren, dat de
Commandeur L. Boye op heden
aan den heer R. Wood Schipper van de
Gollet Dasher, op vertoning van eene
Protest, dat gemelde Command.r nimmer
zyn Gollet nog zyn persoon, veel min eenige
manschappen geemployeerd aan boord zyn
onderhebbende Gollet Gearresteerd ~~te hebben~~
of de zelfde gedettineerd te hebben, maar
dat gemelde Commandeur aan Cap.t
Wood gezeid heeft, dat hy met zyn Gollet
& zyn volk, in dienst zynde vry staan
om van hier te vertrekken naar zyn destinatie
wanneer hy zulks believ—

Aruba den 13 May
1816

Louw.s Croes Cap.

Joh.s Craneveldt

Corn.s Raven
Rigter

Wy. Ondergetekende bekennen dat d'Heer
Richd.. Wood Capn. van de Gollet Desher,
voor den Commandeur & in ons Presentie gedeclareerd
te hebben, dat de behandeling van de Persoon
van Wm.. Arens, op een zeer infame wyze zyn gemeent ~~behandelt~~
~~heeft~~, en zo des Commandeur aan Gemelde Capn.
R Wood, op de wyze gelyk hy aan Gemelde Wm.
Arens verzogt heeft, dat hy zelfe directelyk zoude
gedaan hebben. —

Arruba den 13e. May 1816

Louis Croes Cap

Joh. Craneveldt

Maar Neen! Een hongerige Wolf verjaagde de Kudde.
B. G. Zuant, (Een Swager van C. Schonewolf wel
in aanmerking nemende) hongerige voor Een Post, in
dit Eyland; – dagt in trouble water is goed vischen,
was dan het Monster die deze voor U gelegde zo genoemde
verklaring opmaakte. —

Een inlegaal, ongeoorlooft, en onverstaanbaar Instrument.
Ik zeg Inlegaal daar deze verklaring niet Rechter„
„lyk is daargesteldt en 't waereld kundig is, dat geen
„kruisjes kunnen gelden in Cas van Klagten door on„
„derdanen tegens Eene rechtelyke Persoon; dus ongeoor„
„looft en hoogst Strafbaar onder Eerbiedige Correctie van
Zyn Excellentie gesproken; Onverstaanbaar is 't Stuk
voor my. – Ik weet niet wat voor Een Taal 't is, daar
komen woorden in voor, by my onbekent; – Alle myne
Kennisse te Curacao & Europa zullen zulke wilde tong
klanke nooit by my bespeurd hebben. — Ik ben te
kort op Aruba om zulke te kunnen aan den dag
te leggen. – dus valsch en onwaar moeten geacht
werden. —

Het Smeek Schrift betreffende, Zweemt meer naar Een
Jammer Klagte van Een Smous die vrugte verkoopt
langs den Dam te Amsterdam, den Voorbygaande
Smeekt zyn bedorve apelen of Peeren te kopen. – of
door Een être Scheind opgesteldt te zyn, die beter een
Ballet zoude kunnen volmaken dan onnozelene lee„
„gentaalen te vercieren en op te heffen. –

De daarin vervatte Conclusie is ongerijmd en toond
aan de onkunde, als niet weetende de betrekking of

distantie tusschen my als Commandeur en Een Ingeze,
„tenen van Aruba. – En laat zulks aan Zyne
Excellentie wyze Oordeel over te jugeeren. –
Ik zeg onnozelene leugentaalen te vercieren, Arends
is geen Schipper van de Golet Dascher maar wel
R„ Wood; - dus Wood is geen Supercargo maar Eige,
„naar van gem.te Golet, en niet Hynes te Jamaica. –
Ik heb hem Schip.r R„ Wood zo uitgeklaard den 15.de
May ll ingevolge zyne Papieren. – hy Arends was
onder de 5 Vreemdelinge gerekent die 't vaartuig over
Zee brachten van Jamaica tot hier. – 't Costum
house te Jamaica heeft deze Equipagie niet eens met den
Naam van Zeelieden verwaardigd of gemonsterd; –
Rich.d Wood is Een bekende Smokkelaar; hy
Arends zyn Makker, en had ik hun beide in de
hande gevallen. – Zy zouden niet weigeren 's Lands
dienst te doen, maar wel zelven Kregtswerk voor my
te verrichten. – Ik verzoeke dat het Zyne Excellentie
behage moge 't nest van R„ Wood hier aange,
„legd te doen opbreeken, zooals ik Zyne Excellentie
verzocht heb, by myne vorige, de Juffrouw Wethall
die met paspoort hier van Curacao gekomen is, te doen
Vertrekken. –
onder L.t A. B. C. D Neeme dan de Vryheid als mede voor te leggen
de Verklaringen ingewonnen over dit bedryf of aanklagte. –
En vleye my Zyn Excellentie nogmaals te mogen overtui,
„gen dat een Commandeur van Aruba te worstelen heeft
met Eenige boosaartige en onwillige Inwoneren, wan,
„neer hy zyn Plicht als eerlyk man, Strikt betracht
en waarneemd. –
ben met diepen Eerbied
Zyner Excellentie Gehoor: Dienaar
Bayé Commd.r
ad Int.

Aan den Wel Ed Heer Willem Prince Gouv.
Secretaris &c &c te Curacao –

Wel Ed Heer

Ike kan niet Nalaaten de Vrijheyd te nemen
uwel Ed bij deze te Verwittigen, dat twe dagen
Na Mijn arivement alhier mij Vervoegd heeft
bij den kap.t der Indianen L Kroes, zen Lijnde
Van Zijn Ed te Verneimen hoe of 't verbleeven is –
Wegens de mondelinge aanseggen / dat uwel Ed
de goedheijd heeft gedaad van mij te Communiceeren
reeds aan den kap.t der Indianen had gezegd /
om den Commd.r alhier te berigten, dat ik
op mijn gepresenteerde Request des gedaas
„ Leede maand aan Zijn Excellentie, appoin„
„ tement heeft verkregen, en dat ik int Vervolg
bevrijd was van Pligten, wagten te doen
Except Contributie van de laatst genoemde
Zijn Ed mij daarop antwoorde van Ja, En
Zulks reeds aan den Comnd.r uwel Ed
mondelinge aanseggen, van wegens Zijne
Excellentie heeft gecommuniceerd, in
Presentie van den Commd.r die ik op dat
uur, aldaar heeft gaan vinden; –
Den Commd.r heeft toen na Eenige Diffeecul,
„teyt gemaakt te hebben, van den kap.t
dit Schriftelijk vertoogt, het gen den kap.t
bereijdwillig was te doen – Daar ik nu gister
zijnde den 21 dezer, gewaarschouwd ben geword(en)
om op de Exels Fagt te gaan, en ik mij
verzekert houde volgens uwel Ed mondelinge
Zeggen aan mij, dat ik Zo wel van 't
Eene als 't andere, door Zijn Excellentie
gunstig is ontstaan, –
Zo is 't dat ik uwel Ed Zeer Vriendlijk
bij deeze versoek, 't Zij mijn Request met
de daarop verleende appointement mij
af te wille Zende, of den Commd.r

daarover te wille schrijven — ten Eynde ik ongestoord, in rust, als een getrouwe onderdaan leve kan —

In die vertrouwen van ŭwelld goedheijt heb ik de Eere mij met Hoog agting te noemen

Welld Heer

Uwelld Dw Dienaar

Arŭba den 22 Maij 1816

Pieter Zuant Gopp

Aan

Den WelEdele Heer Wm. Prince
Gouvernement Secretaris Lid de
p. Schipp. A Roos te Curaçao

van Pieter Quant Poppe dato 22 Maij 1816
wegens vrijdom van dienst zowel van wagt
als jagt enz. enz.

No. 24 geregistreerd onder Lett. P. pag 42

De Commandeur
ad int. L. Bozé
te Aruba

Aan

den WelEdele Heer
W. Prince gou-
vernements Secretaris
te Curaçao —

Aruba den 22 Mey 1816

Hiermede ontfangen uwelEdele de
verlangde originele stukken van
C. Schoonwolf en W. Arends te
rug; ook neme ik de vrijheid u
WelEdele een klyne zak beurre
mais toe te zenden, aan Z. Excel:
gelieve te doen vertoonen, als is
de mijn aan Hoogstdezelve ge-
mentioneerd; — uwelE. zallen
by hoogste verpligtinge mij
zich met Hoogachting noemen

WelEdele Heer!

dienstwillige dienaar

L Bozé
Comm.

gemerkt L.B.

No. 25.
Van den Comm. ad interim
van Aruba L. Boyé
dato 22 Mey 1846.
ten geleide [illegible]
[illegible]
[illegible] Willems Arends.
met een zakje aan [illegible] gemerkt
L.B. geregistreerd
onder Litt. B pag. 4

hierby Een zakje gemerkt
L.B.

Aan
Den Welledele Heer Willem Prince
Gouvernements Secretaris
te
Curaçao

ontvangen den
26. May 1816.

De Commandeur adinti van
het Eyland Aruba L. Boye.

Aan

Zyne Excellentie den Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over het
Eyland Curaçao en Onderhorige
Eylanden. –

Aruba den 27 Mey 1816.

Uw Hoogedgestrenge Misive van den 24 & 25 Mey l.l.
heb ik ontfangen, en zal niet Kunnen nalaten myn
Interste best te doen Uw beveelen en Wensche ten vollen
na te komen.

Waarmede ik de Eere heb, en my tevens
Vlye met byzondere Hoogachting te durven noemen

Zyner Excellentie!

Gehoorzame Dienaar

Boye Jr

Commdr

Aan
Zyne Excellentie den Vice Admiraal Zd. Kikkert Gouverneur Generaal over het Eiland Curaçao & Onderhoorige Eilanden

Hier

van den Com. adm. L. Boye
dato 27 maij 1816.
notificerende ontvangst
van den brieven dato 24 & 25
maij 1816.

No. 26.

geregistreerd onder
Lit. B. pag. 4.

" toelagen		
" restant taakwerk	20	97
" wachten	9	26
" Feest-, rouw-, dank- en bededagen		
" bijslag Ongevallenwet		
" wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)	" 55	78
Uit te betalen bedrag	f 458	26

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	f 318	86
" " taak (blauw cijfer)	130	14
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	9	26
Wachten		
Totaal	f 458	26

Curaçao & Onderhorige Eylanden

De Commandeur ad Int. van het Eyland

Juni

De Commandeur van het
... a

Aan
... Wm. Prince
... tans op het
...

... hier in Nood
... voor Schipper
... zoek van gem.
... zicht heb ge,
... gevolge myn
... den 26. May ll.
... en zo't my
... men ten Einde
... dus die aan
... vriendelyk ver,
... hierover te on,
... oot. alsmede
... t te repareeren,
ten Einde het hier niet moge zinken, dat daardoor voor
de baay zoude kunnen nadeelig zyn,

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Gieters

Arbeidsloon zonder verzuim			f 315	60
af:				
voor gedetacheerde werklieden	f 15	–		
„ werkzaamheden Koloniën		–		
„ gewoon verzuim	1	15[5]		
„ berekening in minder bij ziekte	0	40		
„ „ „ „ verwonding		–		
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet		–	f 16	55[5]
			299	04[5]
bij:				
voor overwerk	f			
„ toelagen	5	50		
„ restant taakwerk	14	81		
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art 96 H/dst. III V. R. W.)			f 20	31
Uit te betalen bedrag			f 319	35[5]

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	f 146	64
„ „ taak (blauw cijfer)	157	90[5]
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	14	81
Wachten		
Totaal	f 319	35[5]

N°. 696.
1906.

De Commandeur van het
Eyland Aruba

Aan

Den WelEd Heer Wm Prince
Gouvernemts Secretaris op het
Eyland Curacao –

Aruba den 3de Juny 1816.

Het zal UwEd niet onbewust zyn, dat zig hier in Nood bevind de Gollet Anthonetta gevoerd door Schipper Wm Porre, dat ik vervolgens in gevolge verzoek van gem. Schipper de lading in Gollet onder myn toezicht heb ge„nomen. als daartoe geauthoriseerd zynde ingevolge myn Instructie art 14. dat zich gemd. Schipper zeder den 25 May ll reeds op Curacao bevind zyn zaken te vereffen, – en zo 't my voorkomt geen Spoed aanmaakt weerom af te komen ten Einde te zorgen, voor de dagelyksche onkosten of bederf die aan de Lading zoude kunnen komen; zo is myn Vriendelyk ver„zoek aan UwEd, Zyn Excellentie gelieve hierover te on„derhouden, hoe ik my hiermede gedragen moet: Alsmede de Schipper te doen ordonneeren zyn Gollet te repareeren, ten Einde het hier niet moge zinken, dat daardoor voor de baay zoude kunnen nadeelig zyn;

De Commandeur van het
Eiland Aruba

Ook is my door de Boode Jh: Dn Kock, een Citatie ge„
„zonden met voorkennis van Zyn Excellentie ten laste van
Eene Babin thans uitlandig over een Obligatie ten fa„
„veur van een Jacobus Naar, groot $100, deszelfs huis„
„vrouw heeft gemte penninge my ter hand gesteld onder Qui„
„tantie waarvan ik de bode kennis gaf, waarop hy Naar
Schreef aan Eene Suares van de Joodsche Natie alhier
de Penninge van my te ontfangen, zonder voldoening aan
my de 5 pCo penninge zo als my 't Land betaald heb
ik zulke geweigerd af te geven met byvoeging als 't Zyne
Excellentie mogt bevelen te moeten doen 't geld gereed lag
of dat hy Suaris voor myne 5 pCo wilde borg staan; —
hy vond goed best zyn Correspondent daarover te Schry„
„ven, waarop ik deze hier byvoegende inlegale brief van
de boode Kock ontfing die my tot niets diend. —
Dan ook zullen UweEd gunstiglyk Zyn Excellentie daar„
„over te onderhouden. — of my de 5 pCo over deze $100 niet
toe komt; — zo niet, my daarover gelieven te berichten. —
Het is UweEd Heer dan ook bewust, dat altoos de 2% voor
den Commandeur waren die boven de P8. markt prys over
de verkoop van de Ezels berekent wierden in Consideratie nemen„
„de de moite en verterings kosten hebbende by deze Jagd. —

Ik vlye my dat door de ~~mil~~dadigheid van Zyn Excellentie,
dan ook behagen moge my dit Zyne Emolement niet te on„
„zeggen. — Ook verzoeke ik zeer vriendelyk my gelieve te
doen weten met Herman hoe 't Zyn Excellentie be„
„haagd heeft over myn betaling te disponeeren. —

Waarmede ik met alle achting
blyve
WelEdele Heer
UwelEd. dienst. dienaar
J. Boye

De Commandant daar [illegible]
geen regt om Eenige percenten
te vorderen wanneer hem
gelden voor andere ter hand gesteld
worden. Emolumenten zijn door
den Koning verboden; dat ik wel
Boye [illegible] het verlangt word
en geleverd is, Een [illegible]
6 pCt. van de [illegible] Naar [illegible]
[illegible] het huis van [illegible]
[illegible] en [illegible] rapport dat ik
[illegible] het rapport van [illegible]
vertuigen, maakt het [illegible]
brieven [illegible] pretense [illegible] klaar.
Bonaire [illegible] d 7 Juny [illegible] Vinkeat

~~No 17~~ 27

ontvangen den 7en Juny 1816 en beantwoord den 8e do.

beantwd. in No. 26. Corr. met B. & A.

Vander Commr. van Aruba.

geregistreerd onder litt. B. pag. 4

Aan
zijn Excellentie den Vice Admiraal
Albert Kikkert Governeur Generaal
over het Eiland Curaçao en onderhorige
Eilande, Bonaire en aruba etc. etc. etc.

Zijn Excellentie!

Ik hebbe voorlede Week met een sort van huisbesoek in mijn gemente doorgebragt, dog meeste om zijn Excellentie zijn orders te volbrengen, hebbe in geen huijs van mijn gemente, onder middel=maatige inwoonders ten minsten geen Misnoegen of eenigen tekens van opstand ondervonden alles in pijs en vreeden, tot dit moment toe.

Aangaande Den Eedele gestrenge Heer, Boije, niet een Werksaem man. of middelmatig inwoonders van aruba zijn ten uiterste Content van den Heer Boije, en toonen met haar Woorden en afkeer van mijn vrind! jan Van der ~~Bisk. den Heer Boije zijn Beminde hebben~~ der naam onder veel menschen datt zij noit een arm indian of ander Armen ongetroost laaten voorbij gaan, en geen quaet Woort van den Heer Boije nog Beminde willen hoore.

ik kan niet naarlaaten om aan zijn Excellentie de Woorde van den Eedele gestr. Heer Frans Roijer aan mij gesproken voort te brengen. de saeke van den Heer Boije zijn niet anders, kleinigheden en onwaarheden die van Aruba soeken hem daar uit te jage. maar smeeken met alle regtsinnige voor hem en zijn arme familie ik ondervinde datt de bovengemelde Woorden van den Eedele gestr. Heer

Frans Roijer de Waarheijt sijn.

Alleenlijk door sijne Veiande die alleen uit Vijf a ses regerings sugtige bestaan, is het Eiland een weinig verdeelt, om aan de regering te komen dit is haar oogwit, voor mij heeft den H van der Bisch wegens eenige woorden kleinighede, in mijn præsentie vreden gemackt, saemen gegeten en af gedronken met den Commendeur, nu sien ik dat hij met deese opgewarmde saeck ~~sijn~~ Excellentie komt moeielijck vallen, niet tegenstaande ik sijn Excellenties oneindige arbeijt en gedurige besigheden hem voor ongestelt heb. Wegens den Heer Solonnie, is ook een van vijf a ses regerings=sugtige voor sijn swager jan van der Bisch. wat aangaat het houtkappen is van soo klein belangen dat ik hier niet van heb hooren spreken of klaegen den Commendeur heeft op hetselve moment aan sijn Excellenties orders gehoorsaamt.

Sijn Excellentie, hier is een oetmoedig versoek, twee a drij paar arme indiaanen geen vermogens hebbende om de reijs naar Curaçao te betaalen versoeken of sijn Excellentie aan mij soude gelieve te permitteeren hier haar te trouwen hier mede mij bevelende onder de bescherming van sijn Excellentie. blijve met alle hoogagting en Repect

Sijn Excellentie

U Oetmoedige
onderdaat en dienaar
Joannes Josephus Pirovano

Arúba 3 majj 1816.

het verzoek om de Indianen te trouwe
door mij toegestaan A Kikkert

ontv. den Junij 1816
van den katolijken Pastoor J. J. Pirozano sub dato 3 maij 1816. wegens den Commt. ad int. van Aruba en behelsende versoek om aldaar eenige arme Indianen te trouwen ent.

beantwoord den 11 Junij 1816 No. 27 Corrs. met Bonaire & Aruba

No. 28.

geregistreerd onder Litt. P. pag. 42.

De Commandeur ad Int. van het Eyland Aruba.

Aan
Zyne Excellentie de Gouverneur Generaal A. Kikkert over de Eylanden Curacao &c.

Aruba den 7 Juny 1816.

In gevolge hierbyvoegende Waarschouwing hebben Z. Excellentie uitgevaardigd — de Vlijt aangewend wordende, de Lading Ezel te verkrygen. — dan daar ik Zelven vogenstige was op de yagten — moet ik de vrgand neemer te rapporteeren

dat de Inwoners hun best doen allen manqueerent van levensmiddele

en byzonders Paarden — doet my
vertuigen dat deze Lading over
de goelet Maria misschien niet
met de 14 dagen zal verkregen worden

Men kan 't volk niet in de
bosch houden; zy moeten de verre
afgelegen weg alle dagen afdoen
hun levens behoeftens dagelyks
van Huis te halen. — dit veroorzaakt dat er maar een halve
dag kan gezaagt worden. — by
voorige tyden ontfing ieder een
halve Cabrit per dag. — dan had
het gouvernement een aantal Paarden
nu is er geen een paard — Excellentie gelieve dit
alles in gunstige overweging te nemen
en middelen te beramen daarin eenigzins
te voorzien — Nu met de zware
regens, moet de jagt met Paarden

De Commandeur dezes Eylands. —

Met verwondering vernoomen in gevolge Rapport van Den Heer Ls. Croes & Ns. Tromp
Dat de goede Inwoonerer dezes Eylands ingebreeken blyven hunnen Plichten aan Zyn Majestyd
verschuldigt te doen — by na of geheel negligeeren, te weten op de Ezels Jagt te gaan ingevolge order
van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal over deze Eylanden — Zo is het
Dat hy Commandeur zich Genoodzaakt Vind, navolgende Maatregelen te neemen.

Art. 1.

Dat Elkeen Zonder onderscheyd van persoonen van 16 Jaaren af, ingevolge Werklyst van den Capt. Ls. Croes
zal moeten verscheinen morgen den 5. Juny 's nademiddags ten 4 Uuren aan de Commandeurs Baay
dezes Eylands, alwaar hy Commandeur nevens den Welleerwaarde Heer Joseph Perrovane
ten overstaan van Capn. Ls. Croes & Ns. Tromp Luit. der Indianen zich Zullen bevinden, ten Eynde de
Onwillige naauwkeurig op te nemen, om dezelve onder Zodanig Arrest te stellen, met de Eerste gelegendheid
op te Zenden voor Curacao —

Art 2.

Niemand zal zich hier van kunnen verExcuseeren, als in Cas van Ziekte, dog zal Zulks niet aangenoo-
men werden als door attestaat van Den Heer Schück Chirigyn alhier

Art 3.

En om dat hier van niemand zal kunnen tegen Spreken, of onwetend blyven zal deeze waarschuwing
op de gewone plaats van de Paarde Baay dezes Eylands aangeslagen worden, en als meede op de plegtigste
wyze door de bekende aanzeggers in Districts bekend gemaakt worden, ook zal de Vlag op het Fort
Zoutman morgen om Twaalf Uuren in Sjouw opgeheeren worden, tot waarschuwing van Elk een
en Zal Continueeren tot tyd en wyl de 140 Stuks Ezels opgebragt Zyn voor de Lading van de Golet Mary
voor Elk Ezels word betaaldt die opgebragt word Drie Realen —

Actum Aruba den 5. Juny 1816.

Buys [?]

gestaand – geen Ezels nadert de Putten
of Tanques die omheind zyn; om ze
daarin gemakkelyk te vangen. –

Dan is myn Verzoek Uwe gelieven
te authoriseeren de Paarden van
Particuliere te mogen requireeren
en daarvan op een onzydige, behoor-
lyke wyze gebruik te kunnen maken.
misschien zoude door dit middel, on-
der uwe Excellentie beter weten en
nadere wyse schikking deeze Lading
kunnen verkregen worden. – door zyn
reeds 60 St. gevangen. – de galeas
kan 140 verveeren. – Ik heb reeds
2 Johannes aan 't volk verdeeld. –

In afwachting Zyner Excellentie
gunstige antwoord ben ik met
verschuldigde Eerbied

Zyner Excellentie
gehoorzame dienaar
B. Bazé Commd.

en haarn

N°. 29.

ontvangen den 16 Junij 1816.

van den Comm^t. van Aruba sub dato 7 Junij 1816.

ter geleide gedane waarschouwing wegens de Ezel jagt: enz. enz.

geregistreerd onder lit. B. pag. 4.

Aan WelEdele Heer Princ: Secretaris

WelEdele Heer!

Gelieve Z. Excellentie te doen weten, dat op heden 86. Ezels gevangen zijn de aanhoudende regen belet dat wij geen een in de Corraal krygen; dus dat wij zeer tevreden moet zijn 7 a 8. stuks te+ vangen. – Met de voortuig van de H^r. Gutting &. Zoo ik de Ezels voor den

+ per dag.

Heer Admiraal opzeinds.
Het is dagelijks te verwachten
onze kleine Vaartuigen zijn
er niet toe geschikt.
Waarmede ik de Eere heb
met Hoogachting te zijn

Wel E. Heer

Uw dienst dienaar

Aruba 12
Jany 1816

H. Bogé
Command.

N:o 30.

ontvangen den 16 Junij 1816.
van den Comm:r van Aruba
sub dato 12 Junij 1816.
versoekende ter kennisse
H. E. Gr. Gt. betrengs
dat er 86 Ezels
gevangen zijn.
ent. ent.
geregistreerd onder Lit:a B.
pag. 4.

[illegible] Curaçao

Aan Zijn Excellentie den
Vice Admiraal A: Kikkert
Gouverneur Generaal van 't
Eijland Curaçao & deszelvs
onderhoorige Eilanden Bonaire
& Aruba &c &c &c

Excellentie!

Het is met uwe Excellentie gunstige toelatinge
Dat ik de vrijheijd neme, Met Waarheijd te Zeggen,
Dat niets de Harten der onderdaanen meer in heete
Liefde doet Blaaken, als wanneer deselve het geluk
hebbe, van onder Eene Regtmatige Regeering te Staan
Waar regt en geregtigheijd geoeffend word.

Gelijck bij deeze de vrijheijd neme, In antwoord
op uwe Excellentie Hoogst Geëerde van dato 5:e deser
Dien ik de Eere gehad hebbe te ontvangen; Zeer
hartelijk te bedanken, voor de Verwaardiging aan mijn
Persoon gedaan; En verder voor de door uwe Excellentie
goede gedaene Schikkinge, op mijn gedaene klagte aan
uwe Excell: per Requeste van dato 16 Maij ll, om
In 't toekomende dergelijke Behandelinge te Beletten: —

Intusschen kan ik uwe Excellentie verzekeren
Als Een Rust en vreedsaam onderdaan van Zijne
Maj:te

Majesteijt; niet Zal nalaten alle verschuldigde

Eerbied & gehoorsaamheijd aan mijne opperhoofden,

waar het immers mogte komen te vereijschen

te bewijzen; ——

Overigens Beveele uwe Excellentie in de

Bescherming Godes; & na uwe Excell. gunstige

Protextie als Een vader over ons versoek te hebben,

Heb ik de Eer mij met alle gedistingueerde Eerbied

En hoogagting te noemen; ——

Excellentie

UwExcell: gehoorsaame & onder:

Dänigste dienaar

Willem Arends

Aruba 18 Junij 1816

N:º 31.

ontvangen den 16 Junij 1816

vandenpersoon van Willem Arends

sub dato 13 Junij 1816. behelzende

dankbetuigenis voor de door Z.E.

den Gr. Gl. gedane schikking in

betrekking t.s Zekwest en

klagten; ens. ens.

geregistreerd onder pg. 1 Lit. A.

De Commandeur ad: Int.
L: Bosje van 't Eiland
Aruba..
Aan
Zyne Excellentie den Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over
de Eilanden Curacao. Aruba
& Bonaire.

Het zal Zo wel Zyne Excellentie niet onbewust
gebleven zyn, dat 't Zyne Majesteijd Guinstiglyk
behaagd heeft, bij voordracht van Z:E: de Mi-
„nister van Koophandel en Colonien den 21 No-
vember a: p: gedaan, mij tot goedmaken myner
Rysskosten ƒ 200- als eene gratificatie is geac-
„cordeert; hiervan zal eene afschrift ingevolge
dit besluyt aan Z: Ex: den Gouverneur generaal,
over de Eylanden Curacao &c. ~~tot hoogstderzelver~~
Informatie gezonden worden.
als mede neeme ik de vryheyd of heb de Eere
Zyne Excellentie 't Compliment en heilwen-
„sche te doen van den Welgeboren Heer O: W:
J: Berg te Amsterdam; — en Zyn WelEd: hoopt
de Eere te genieten met 't voorjaar eenige ty-
„ding over uwen Welstand te ontfangen;

Waarmede ik de Eere hebbe

hebbe met verschuldigden Eerbied en bijzondere Hoogachting te Zijn

Zijner Excellentie!

Gehoorzaame en Onderdanig Dienaar

Aruba 17e Juny 1816

Roye
Commd.
ad. I.

P.S. met Schipper Pedro Martijn welke aanstaande Woensdag staat te vertrekken. Zal ik niet kunnen nalaten Zyne Excellentie op de Ontfangene ~~en de~~ depeches van den 5e Deezer eerbiedig te Antwoorden. —

Ook maake ik Rapport dat de Golet Marry Zyn Lading Ezel groot 116 Reets van dag zal inneemen. en denkelijk aanstaande Woensdag zal vertrekken. —

Ontvangen den 21 Junij 1816
van den Comm.s van Aruba
sub dato 17 Junij 1816
wegens de aan hem toegestane
gratificatie voor gedane reiskosten
ent. ent.

N:o 32 geregistreerd onder Litt.a B. pag. 4.

Aan
Zijne Excellentie den Vice Ad-
miraal A. Kikkert Gou-
verneur Generaal van de Eil:s
Curaçao, Aruba & Bonaire
&c. &c.
Per de Schooner
Aroen? Aroo? –

Correspondentie met
Bonaire & Aruba
tot ultimo Junij 1816.

De Commandeur ad Int.
L. Boye van
het onderhorige Eyland
Aruba

Aan

Zyne Excellentie den
Vice Admiraal A:
Kikkert. gouverneur
Generaal. voor de Eylanden
Curacao Aruba & Bonaire

Aruba d. 20 Juny 1816.

Hiermede ontfangen Zyne Excellentie t regu
over de gesmokkelden Ekels aan boord de goleta
Mary. Schipper J. Yarzagaray, als
mede dezelf brief aan my, en mya ant
woord daarop; met de eerste andere gele
genheid zal ik Z. Excellentie de verdienste lyst
der Contrebande toezenden.
Waarmede ik de eere heb te zyn, met verschuldige
Eerbied: Zyne Excellentie!

gehoorz. Dienaar

L. Boyé Comm.

P. S. heden is t vaartuig uitgeb:
en vertrokken.

Edele Heer Commandeur V. Boyé –
&C.a &C.a &C.a Aruba

Op 27. Ste der voorgaande Maandt
ben ik in deeze Haave gekomen
mit de ~~Engelsche~~ Golet Maria
onder mijn Commande – om 150.
Ezels te laaden voor Rekeninge of
Order van den Heer G. F. Lenz.
Koopman op Curaçao. Zedert
die dag tot nu toe hebbe konne
bekomen 109. zo dat 41. Ezels
mankeeren om myne laading te
completteeren – De Groote &
dagelykse onkosten zonder hope
van dit numero Ezels te bekomen

ben ik genoodtzaakt van te vertrekken
zonder myne volle Laading - Tenzy
dat UEdele my gelieft te permitteeren
van eenige Ezels te mogen koopen van
de Inwoonders, die quantiteyt, die ik
nog nodig heb - mits de geregtigheden op
de zelve te betaalen, volgens gewoonte -

Afwagtende UEdele Decisie, blyve
Edele Heer UEDWL Dienaar.
Joseph A. Yarzagaray

Aruba 18. Junii 1816 -

Aan den Edelen Heer L. Boyé - Aruba
Commandt., Commandr. &ca. &ca. &ca.

Aruba den 19 Juny 1816

Aan de Schipper J. Yarzagaray voerende de goelet Maria in deze Baay leggende.

In antwoord op de uw ons gisteren, dat het my heel vreemd voorkomt [illegible] te vernemen te zullen vertrekken zonder uw volle Lading Ezels te ontfangen - daar uw Vaartuig / na gedaan rapport z. majes. officier Zelkus / wel een der eenigste is, 't welk ten spoedigste een lading Ezels ontfangen - het is dus tot uw. verantwoording [illegible] te doen: - uw verzoeks betreffende, kan ik daarin niet treden

uit Paswoord ... Ezels der Rijks
gekogt ... der Particulieren

Ik bij met achting de Command
voor.

9 ...
... Beye

Ook komt 't mij voor dat u.E. heel kein
Vol... wegens de Ezels af te keuren
Zulks ... persoon ... gedaan ...
twee aan de Zyde ... Gouvernement
... 16 Stuks
Ezels ... de ... zieke
...
Nicolaas Erasmus ... bedoeld
... 13 Stuks af gekeurd ...

... Beye

... 13

Ontvangen ... Junij
1816.
~~beantwoord No.~~ ~~Binnenl.~~
Corresp. ~~met Bonaire &~~
Aruba. Nodige ordens gegeven
aan R. C. Gl. der Finantien
No. 153. ~~Binnenl. Corresp.~~

Aan
Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal
over de Eylanden
Curaçao Aruba en
Bonaire &c &c &c
P. Schip ... Goede ...

van der Commandeur van Aruba
dato 20 Junij 1816. toezendende
reçu voorde ~~dese~~ geleverde ezels aan
schipper Yarzagaray voerende de
Golet Mary.
geregistreerd onder Litt. B. pag.
4.

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Gieters

Arbeidsloon zonder verzuim			f 315	60
af:				
voor gedetacheerde werklieden	f 15	–		
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim	1	15⁵		
„ berekening in minder bij ziekte	0	40		
„ „ „ „ „ verwonding				
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet			f 16	55⁵
			299	04⁵
bij:				
voor overwerk	f			

Boaire 18e July 1816.

Aan den Weled.e Heer Albert

Juli

1816.

Venezuela,

nog Vreeden te Nemen en dat hy op

Zyn Weg naar Caracas is

Ik kan Uw Excellentie

Verzekeren dat de grootste Stilte alhier

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Voorslagers

Arbeidsloon zonder verzuim			f 172	20
af:				
voor gedetacheerde werklieden	f	—		
„ werkzaamheden Koloniën		—		
„ gewoon verzuim	3	36^5		
„ berekening in minder bij ziekte		—		
„ „ „ „ „ verwonding		—		
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet		—	f 3	36^5
			168	83^5
bij:				
voor overwerk	f			
„ toelagen				
„ restant taakwerk	41	39^5		
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art 96 H/dst. III V. R. W.)			f 41	39^5
Uit te betalen bedrag			f 210	23

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	f 82	33^5
„ „ taak (blauw cijfer)	86	50
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	41	39^5
Wachten		
Totaal	f 210	23

N°. 696.
1906.

Correspondentie met
Bonaire en Aruba
tot ultimo Julij 1816.

Schooner Bolivar, Bonaire à 22 de July de 1819.

LUIS BRION, *Almirante de la República de Venezuela,*

Aan Zyn Excellentie Vice Admiral Gouverneur Generaal over het Eyland Curaçao &c &c &c.ª

Uw Excellentie

Gisteren avond kreeg my Uw Excellentie's Brief in dato 17 July ll. ter hand, en heeden morgen hebbe ik den Mulat Jose Jesus doen arresteeren, en hem ter disposite van den Commandeur alhier in yseren gesett.

Ik zal op heeden van hier vertrekken, en hoope Uw Excellentie zal permitteere dat my het Beskuyt mag worden afgezonden als ik met myne onderhebbende Vaartuygen groot getal hebben.

Den affaire van den Gl. Bolivar is alleenlyk uit kwaadwilligheid gerezen, Ik hoope nog heeden te vernemen dat hy op zyn weg naar Caracas is.

Ik kan Uw Excellentie verseekeren dat de grootste stilte alhier

Plaats heeft gehad zedert my arrivement
alhier en het geen te vooren gebeurt is, was
het Brand Stranden Americaansche
matroos welke uit het fort zig geamuseerd
heeft

Blyve in Aansehen

UExcellenties

[illegible]

L Brion

N.o 18 Bis.

ontvangen den 22then July 1816

vanden adm.t van Venezu[illegible]

Louis Brion dato [illegible]

22 July 1816

geregistreerd onder Lit.a B. pag

ontvangen den

22.e July 1816

Aan Zyn Excellentie

Den Vice Admiraal Gouverneur G.l

Van het Eyland Curaçao &c &c

à

Curaçao

L.t de Commandeur ad Int

L. Boye over het onderhorige

Eyland Aruba

Aan

Zyne Excellentie den vice Admiraal

A. Kikkert Gouverneur generaal

over de Eylanden Curaçao aruba

en Bonaire &c.a &c.a &c.a

Aruba den 26 Juny 1816

Excellentie

Uwe hooge rechterlyke, met een zachter woord gezegd, vaderlyke maatregelen, getroffen wegens de klagten tegens my; kan ik niet nalaten dezelve eerbiedigljk te erkennen; – en nu bevelen daarin vervat tot nakomen van onzen geërbiedigden Souvereint [illegible] wil, onder Zyner Excellentie weldadig bestuur; zal trachten te behartigen: alleen met eerbiedig verzoek een Zyne blik gelieven te werpen, op de geene, dewelke uit 't oog verloren door 't aanwakkeren dezer zo geringe klagte menschen te Zyn; – myn Eer en reputatie langs de Straaten van Curaçao te bene„ „men en op myn ruïne tzyten hun Tempel te bevestigen, blinde„ „lings munde, het Scherp Ziende hooge rechterlyke oog te kunnen ontgaan

Ontgaan; Neen Edele menschen vriend myn opper hoofd!
ik vreesde niets, ik had my immers aan niets Schuldig gemaakt;
en dit bewoog my dat ik zo vrymoedig myn antwoord op de
klagte van willem Arens door stelde. – vergeef my dan deze
kleyne misstap Excellentie! en ik hope en vleye my. van Zyn
Excellentie een reeks van Jaaren te Zullen overtuigen, dat
ik my oprecht noemen mag met verschuldige Eerbied
Zyner Excellentie gehoorzame & getrouwe

Dienaar

Boye

Evraard

P. S. hiermede ontfangen Zyne Excellentie de verzochte Lysten
der Contribuanten.

No. 34.
ontvangen den 1ste July 1816.

van den Commr. L. Bayé
in dato 26 Juny 1816.
geregistreerd onder Lit. B. pag. 4.

Boaire 18e July 1816.

Aan der Weld. Heer Albert Kikkert, Commandeur van de Militaire Willems Orde, vice Admiraal in dienst van Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden, Gouverneur Generaal van Curacao en Onderhoorige Eilanden Bonaire en Aruba, generaal en Admiraal en Chef over de Land en Zee macht aldaar &c. &c. &c.

Welledele Heer!

Het Heeft op Eergitter Avond omtrent 7 uuren alhier aan Strand van de Rhee een man dood gevonden, welke met een Ponjard aan de Linker Zyde onder de Laatste Rib tot in het hart was doorstooten, de Klagte wierd aan mij gedaan en daar Informatie genoomen, heb ik den dader uitgevorscht met acht getuigens tegen hem van de Manslag, als Consteert by hun gegeevene Certificaaten en Eed in onze handen hier afgelegd waar van de Certificaaten en Acte van Eed hier ben Nevensgaande tot Uwel Ede. Governo, den dader heb ik doen Detineeren in Ketting, Niets verders dan hopende myn Plugt voldaan te hebbe, Neeme de vryheid my met alle Hoogachting en Respect te Noemen, UEde. gehoorsame en verpligte Dienaar.

C. Faber
Lieut.
Int. for.

P: S: De Gedetineerde komt met Barkje Anna Catharina. Schipper Peeter M: Dam mert. tot uweld=. Governo, hy word wel aan boord verzeekert. —

verders ik mijn Respect en Hoogachting altoos aan uweld=. verzeekert. —

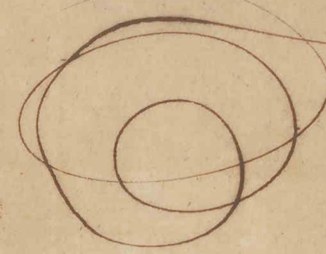

Wy Ondergeteekendens Verklaren Uit Liefde van de Waarheid en Op Requisitie van den Ageerende Commandeur van het Eiland Bonaire, omme te Kunnen Dienen waar het Zal behooren Waar en Waaragtig te Zyn. —

Dat den Persoon van Edward Paks, Gebooren /: volgens Zyn Zeggen :/ op verklaring te London in Engeland. van de Protestantsche Religie, — Dat hy Edward Paks aan den Gesaffineerde Mattias Preto een Steek met een mes had gegeeven, naar dat Gem=. Mattias Preto hem twee Stok-Slagen hadde toegebragt Deeze is het geene meerg=mde Eduard Paks voor ons heeft gedeclareerd. —

Geeve voor Reeden van Wetenschap Zulks de Zuivere Waarheid te Zyn en Bekragtige deselve met Solemneele Ede. —

Bonaire 17=. July 1816.

/: Was Geteekend :/
James Snodder.
Pedro Figaroa.
Joseph Errera.
G. Duiteré.
Louis Jean.
James M: Kenzie
James Hunter,

Gedaan en Gedeclareerd voor ons op het Eiland Bonaire den 17=. July 1816 —

Isaac Debrot
C. Faber Lieut. Inspect.

Schooner Bolivar Bonaire Reede à 16 de July de 1816.

LUIS BRION, *Almirante de la República de Venezuela*,

Aan Zyn Excellentie Vice Admiraal
A. P. Kikkert Gouverneur Gl. over het Eyland
Curaçao &a &a

Uwe Excellentie

Gisteren arriveerde ik alhier en tot my
verwonderen vond ik den Hl. Simon Bolivar
alhier in den Brik Vryen Indiaan, welke
van Zyne Armee afgesneeden Zynde genoodsaakt
en de niet naar booven kunnende trekken met
den Brik, Zig alhier begeeven heeft.

Op dit oogenblik Zend ik den gemelden
Gl. Simon Bolivar terug naar Choroni
alwaar hy wieder aan 't hoofd van Zyne
armee gesteld Zal worden.

Den Commandeerende officier alhier, Zend
Uw. Excellentie een Americaansche Matroos
welke een moord alhier aanden walle bedreeven
heeft, en de noodige bestemmingen omme hem
voor den Regter te brengen

Blyve intusschen met hooge agting

Uw Excellentie's

Dw. Dr.

L. Brion

Copia

Ik Ondergeteekende Juan Belako
van de Spaansche Natie Declareerd
voor Zuyvere Waarheid en Op Requisi=
tie van den Ageerende Commandeur
van het Eiland Bonaire om te Kunnen
Dienen waar het Zal Behooren Waar=
en Waarachtig te Zijn. —

Dat op gister avond van den 16e July
1816. ik mij bevonden heb aan Strand
van de Rhee van Bonaire om Streeks
7 uuren ~~[illegible]~~ waar Den Persoon van
den Spanjaard Mattias Preto was
vermoord. dat de Gesassineerde een
vrouws Persoon Vrijde en dat een Ame=
ricaansche Neger met naame James Snod=
der uit Jaloezij dispuit met de Ge=
Sassineerde kreeg en hem een Stokslag toebragte
waar Voor Zij handgemeen Raakte en
van Elkander Gescheid wierden, dat in
dien Eigentlte tijd Gem: Americaansche
Neger een ander Blanke Americaan wel=
=ke daar omtrent was met naame Edward
Paks Ging opZoeken die meergem: Mat=
thias Preto, met een Ponjard vermoorde

Geeve voor Reeden van Wetenschap Zuyvere
waarheid te Zijn en ben Bereid deselve met Solem=
neele Eede te bekragtigen. —

Bonaire 17e Julij 1816.

/: Was Geteekend :/
Juan Belako.

Gedaan en Gedeclareerd voor Ons op het Eiland
Bonaire den 17e July 1816. —

C. Faber
Secret:
in't fort.

Juane Debrot
Agent

N.o 35.
den 19.den July 1816.
ontvangen van Bonaire
van Luitt. in het Fort op
Bonaire (C. Faber)

geregistreerd onder Litt.a F.
pag. 11.

Bonaire 19.e July 1816.

Aan den WelEd.e Heer
Albert Kikkert Vice
Admiraal en Gouver=
neur van het Eiland
Curacao en onderhoorige
Eilanden Aruba en Bonaire
&c.a &c.a &c.a ——

WelEdele Heer!

Op Gister avond om Streeks Zeven uiren
Gingen wy naar de Plaats waar de Deliquant
Ge[illegible]neerd was. in het Fort huis. vonden wy tot
onze Grootste verwondering en verbaastheid dat
deselve gevlugt was. vindende de oost vengster
met twee afgebrookene Tralies, de Ketting daar
hy mede Geketent was de, Slot aan Stukkend
Gewrongd en de vogel uit de Kooij ondanks
alle onze Pogingen van hem te laten vertzeek=
ten. hy is als nog voortvlugtig en wij Pogin=
gen doende om hem op te Zoeken. ——

Hoopende uwelEd.e onze vlijt wegens onze
gedane Pligt ten bette Zal Neemen, waar mede ik
de Eer Zal hebben om my met alle hoogachting
en Respect te Noemen, uwelEd.e onderdanige
en Gehoorsame verpligte Dienaar. ——

C. Faber
Lieut.
Int. fort.

Aan
Den Hoog Ed.e Heer Albert Kikker vice Admiraal en Gouverneur van het Eiland Curaçao en onderhoorige Eilanden Aruba en Bonaire &c.a &c.a &c.a

Ajreuel

No. 36
Aruba den 19 July 1816
[illegible] van Bonaire
[illegible] Fort [illegible] Bonaire
C. Faber
gequalificeerd onder Lit. T.
fol. 11.

:Proces Verbaal Gehou„ „den ten Overstaan van Lour.s Croes Capt.n der Indianen alhier, Over de zaak tussen de Perzoon Augustein, zoals hy zegd Vry geboren op het Eyland Martenique, Tegens B. Solagnie, Inwoner alhier van de fransche Natie; In Cas van Vrydom. —

Aruba den 15.de July 1816

Augustein, klager, zegd 30 Jaren oud te zyn Vry geboren op het Eyland Martenique, Alwaar hy zyn Moeder en Drie zusters heeft nagelaten met deszelfs Vertrek. —

Zegd Wyders, op de vraag op welke wyze hy hier op dit Eyland is gekomen?

Dat hy met 400 Fransche Nativen, Negers en Mulatte na de Vreede van Amiens met de overgave van het Eyland Martenique als Krygsgevangene onder de Engelsche zynde, Overgeleverd is, aan zyn Natie, En naa verloop van eeniger Tyd met een Frans-Schip ver„ „zonden en aan de Wilde Indiansche Kust is geworpen. Alwaar hy met zyn Makkers door deze wilde Indianen Verruild wierd voor eenige bagatellen aan de daar leggen„ „de Negotieerende Vaartuigen; —

Dat hy vervolgens op deze wyze in dit Eyland is

aangekomen met een Vaartuig toebehoorende aan Gemt.
B. Solagnie, Hy Solagnie, hem daar zedert 14 Jaren
herwaards in Slaaven dienst heeft gehouden; Niet tegen,
„staande hy Augustein zich vrugteloos aan onderschee,
„dene Commandanten heeft geaddresseerd met mondlyk
Protest tegens deze behandeling als een vry geboren Mensch.

Klaagt en eischt recht. tegens Gemt. B. Solagnie
met onderdanige verzoek aan Zyne Excellentie de
Vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur Generaal
dezer Eylanden; - Hem Augustein te doen Verhoren en
deszelfs zaak Gunstlyk te doen onderzoeken, en hem zyn
aangeboren Vryheid weerom te willen geven, ten Einde
zich, en zyne Ongelukkige Moeder, op den ouden dag nog
te kunnen ondersteunen; —

Dit voorgelezen in Presentie van B. Solagnie, verklaard,
hem Augustein, aan de Indiaansche Kust voor een
Bagatel Goed geruild te hebben; en vermeend dus dat
hy Augustein zyn Slaaf moet blyven. —

Böye
Command.
ad Int:

Louw. Croes
Cap.

De Commandeur ad Intr. van
het Eyland Aruba L. Böyé
Aan
Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over het
Eyland Curaçao Bonaire
en Aruba —

Aruba den 17e. July 1816

Hiermede neeme ik de Vryheid Zyne Excellentie toe te
zenden een Proces-Verbaal gehouden; — Over een onge,
lukkig Mensch welke bykans 14 Jaren in Slaverny
zuchte, hy kwam hier als een Jongeling. — En nu wenscht
hy, aangespoord door de zucht zyn Eigen meester te zyn,
om voor den ouden dag zich te beschermen voor honger
en ellende, of uit Vrees dat hy stilzwygend in de tweede
hand als Slaaf kon vallen; — Zyner Excellentie
rechterlyke hulp en bystand, dan hier in smeekende
hoopt hy zyner Excellentie bevelen en Menschlievende

maat=

aangekomen met een Vaartuig toebehorende aan Gem:t B. Solagnie. Hy Solagnie, hem daar zedert 14 Jaren herwaards in Slaaven dienst heeft gehouden; Niet tegen„ „staande hy Augustein zich vrugteloos aan onderschei„

maatregelen spoedigste gemoed te zien. —

Waarmede ik de Eer heb my met verschuldigde Eerbied en byzondere Hoogachting te noemen. —

Zyner Excellentie

Gehoorzame Dienaar

Boyé

Cleland ad.t

aangekomen met een Vaartuig toebehorende aan Gemt.
B. Solagnie. Hy Solagnie, hem daar zedert 14 Jaren
herwaards in Slaaven dienst heeft gehouden; Niet tegen„
„staande hy Augustein zich vrugteloos aan onderschei„
„dene Commandantes heeft geaddresseerd met mondelyk
Protest tegens deze behandeling als een vry geboren Mensch

Klaagt en Eischt recht tegens Gemd. B. Solagnie
met onderdanige Verzoek aan Zyne Excellentie de
[illegible] raal
[illegible] den
[illegible] e
[illegible] nog
[illegible] kaard,
[illegible] k

ontvangen den 21e
July 1815.

No. 37.

van den Commr. L. Roijé

wegens Augustien slaaf van
B. Solagnie.

geregistreerd onder Littr. B. pag. 4.

Translaat

WelEdᵉ Heer Wᵐ. Prince
Secretaris &ca — &ca — &ca

Myn Heer!

Gedoog dat ik de eer hebbe, mij in UwelEd: goedheid & Rechtvaardigheid &ca — &ca aantebevelen. —

Het is byna 14 Jaren geleden, dat ik een Vaartuig had die den handel op de Indiaansche kust dreef, alwaar myn Schipper op dien tyd, een Mulat Augustus genaamt die mank ging en zeide een Creool van Martinique te zyn ontmoette. —

Deze Mulat, was een laatste overschot van de Expeditie door het fransch Gouvernement van Martinique, onder het bestier van den Commissaris Delpeche uitgerust, bestaande uit een Korvet of Transport Schip, aan boord hebbende de muitelingen die op het Ponton of in de gevangenis waren, met last om hun te verdrinken ofte op de Indiaansche Kust (zekerlyk niet om hun enig weldaad te bewyzen) aan de wal te zetten. —

Hy begaf zig dus tot myn Schipper, en verzogt met de handen te Saamen gevouwen, hem van de kust alwaar hy dagelyks niets dan de Dood voor oogen zag. te willen weg nemen, en dat byaldien gemelde Schipper zo goed wilde zyn hem te kopen, hy hem zyn levenslang zoude blyven dienen. —

Menschlievendheid! dingd by diergelyke gelegenheden niets af — gevolglyk, betaalde hij den Indiaan, de prys die hy voor hem vroeg. —

Heden

Translaat

Weled: Heer Wm: Prince
Secretaris &c.a — &c.a — &c.a

Myn Heer!

Gedoog dat ik de eer hebbe, mij in Uwel Ed: goedheid & Rechtvaardigheid &c.a &c.a aantebevelen. —

Het is byna 14 Jaren geleden, dat ik een Vaartuig had die den handel op de Indiaansche kust dreef, alwaar myn Schipper op dien tyd, een Mulat Augustus genaamt die mank ging en zeide een Creool van Martinique te zyn ontmoette. —

Deze Mulat, was een laatste overschot van de Expeditie door het fransch Gouvernement van Martinique, onder het bestier van den Commissaris Delpeche uitgerust, bestaande uit een Korvet of Transport Schip, aan boord hebbende de muitelingen die op het Ponton of in de gevangenis waren, met last om hun te verdrinken ofte op de Indiaansche Kust (zekerlyk niet om hun enig weldaad te bewyzen) aan de wal te zetten. —

Hy begaf zig dus tot myn Schipper, en verzogt met de handen te saamen gevouwen, hem van de kust alwaar hy dagelyks niets dan de Dood voor oogen zag te willen weg nemen, en dat byaldien gemelde Schipper zo goed wilde zyn hem te kopen, hy hem zyn leverslang zoude blyven dienen. —

Menschlievendheid! dingd by diergelyke gelegenheden niets af — gevolglyk, betaalde hij den Indiaan, de prys die hy voor hem vroeg. —

Heden

Heden den 15e dezer, heeft den Commandeur (die my zyn goedheid wil bewyzen) in byzyn myner knegt die reeds by hem was, my laten roepen, by myn aankomst gaf hy my te kennen, dat myn Mulat by hem geweest was om zyn Vryheid te eisschen — Waarop ik terstond in hunner byzyn en die der Kapitein der Indiaanen antwoorden. —

Auguste gy hebt my logens verhaalt, zyt gy my gisteren (Zondag) niet in huis komen verwittigen, dat den Commandant Boyer U gezegt had, morgen ochtend by hem te komen, doch dat gy niet wist waarom? welke gezegde aan alle zeer verwonderde; Edog, de boosaardigheid was ligt te gissen, dewyl den Kapitein der Indiaanen reeds verscheide dagen geleden my gewaarschouwd had, dat den Commandeur Boyer van hem enige informaties omtrent myn Mulat had genomen, op 't welk ik nochtans hoegenaamd geen acht sloeg, niet kunnende begrypen, dat een opperhoofd, een zaak waartoe hy geenzins bevoegd was, zoude trachten te onderzoeken. —

De Commandeur Boyer zeide my hierop, dat hy my had laten roepen om een papier te tekenen, doch ik antwoorde, dat ik niets 't welke met myn belang strydig was (tot dat er en myn en zyn opperhoofd over beslist zal hebben) zoude tekenen — en verzogt hem myn verweering aantehoren, die ik dacht hy zoude aantekenen, het welke waarschynlyk niet geschiede, om de voorstand die hy aan dez pretense vryheid verleent niet te schaden. —

Ik laat myn verwering zo als ik dezelve in hunne byzyn heb uitgesproken hier volgen.

Ik

Ik reclameer den genaamde Auguste hier tegenwoordig, als myn eigendom zedert 14 Jaren geleden op de Indiaansche kust verkregen — Ik reclameer hem, als een kind van huis, Ja dat men hem vrage, of hy zedert hy daar gewoont heeft, niet als zulks is behandeld geworden, of ik hem niet van alles verzorgt heb, een paar Schapen & kabritten heb gegeven, & de zorg over myne geringe eigendommen hem heb toevertrouwd, of myn kinderen, en de overige op 't Eiland hem anders kennen, als by de naam van de Heer Auguste, Op welke Vraagen hy geen antwoord kon geven — Bygevolg, zo hy geen reden heeft om over de behandeling die ik hem heb aangedaan te klagen, waarom wil den Commandant Boyer my van de enigste knegt, 't e opzegt over myn weinig middelen hebbende ontroven? — Of hy Ja dan niet vry is van geboorte, heeft het Fransch Gouvernement de Heer Boyer de Commissie opgedragen, om de orde in de Huisgezinnen vastgesteld te verstoren, en de Slegte Subjecten, die 't eertyds uit haar land gebannen heeft optezoeken? en kan zig dien wel, alleen tot Aruba bepalen, terwyl er op Curaçao verscheide van dien zelfde aart zyn? Maar neen, de Enigste die zig te Aruba zedert 14 Jaren reeds bevind, aan een Franschman toebehorende, en door de goede behandeling die hy van my ontvangen heeft ook goed geworden is, zo na, dat niemand ooit over hem geklaagt heeft, Ja aan die komt het toe vry te zyn. —

Eindelyk had den Commandeur Boyer, een Rekwest van een vel lang aan den Admiraal & Gouverneur van Curaçao, ten voordele van dien Mulat

zonder

zonder zyn Natie (om hem des te beter voortestaan) te noemen, ofte van myn verwering (dan alleen achter op het gemelde rekwest in een halve regel te melden, dat ik myn eigendom reclameer) gewag te willen maken geschreven, en denkende my te quellen, zeide hy aan myne knegt in myne byzyn, gaat niet meer by de Heer Solagnier, ik gelast u onder de bevelen van den Kapitein der Indiaanen te blyven, tot dat ik u een paspoort naar Curacao geven zal. Helaas! verdiende de 14 Jaren Vaderliefde die ik voor hem gehad heb, geen 3 of 4 dagen langer vertrouwe over myn knegt, tot hy zig naar gemelde destinatie zoude hebben ingescheept?

Op het zeggen van hem een paspoort te zullen geven, heb ik nochmaals aan den Commandant Boyer voorgedragen, dat ik begreep hy geen recht had zo spoedig over myn eigendom (zonder er te vorens aan den Admiraal & Gouverneur van Curacao kennis van gegeven te hebben) te beschikken. Hy antwoorde my dat hy geen Advocaat was, dat dewyl hy my niet verder nodig had, ik maar kon vertrekken; 't welk ik ook deed.

Zy verzekerd van myne ijverige wenschen voor UwelEdz. Welvaren, & van de bereidwilligheid & hoogachting waarmede ik d. Eer heb te zyn

Myn Heer

UwelEd. Dw. Dienaar

(W.G.) Bt. Solagnier

P.S. verschoon de overlast die ik u geve, daar zig niemand opgedaan heeft, om het in de Landtaal voor my te schryven, was

---

byalditon

WelEdle. Heer Wm. prince

Secretaire &c. &c. &c.

Monsieur

permettez que jaye l'honneur de me recommander à vos bontés et justice. &c. &c.

il y a à peu près 14 ans, que j'avois un batiment qui faisoit la traite de la cote indiennes; à cet epoque mon capne. y rencontra un mulatre boiteux, nommée auguste, se disant creol de la martinique

„ce dt. mulatre dres rejeton de l'expedition du gouvernement „fs. de la martinique qui, en avoit remplis une corvette et „un transport de ses insurgés, trouvé dans leurs ponthon, ou „prison, pour les faires nager, ou jetter à la coste indienne sous „la conduite du commissaire des peches.

„assurement ce n'estoit pas pour leur bien fait.

le dt. mulatre vint donc s'adresser à mon capne. en le priant à main jointe de le retirer de cet cote, dont journellement il ne voyoit que la mort qui lui estoit offerte, que s'il estoit asses bon de l'acheter il resteroit à son service à vie durante.

en pareil cas l'humanité ne compose pas, il fut donc payé au grés de l'indien vandeur.

aujourdhuy 15. du ct. le commandeur boye qui veut me prouver sa bienveillance, m'a fait appeller

zonder zijn Natie (om hem deste beter voortestaan)

devant mon domestique qui y estoit deja rendu; à mon Entré
chès lui, il m'a fait part que mon mulatre estoit venu s'adresser
à lui pour reclamer sa liberté: jay ensuite repondu en leurs —
presence, et celle du cap^ne des indiens.

auguste vous m'avés mentis; hier dimanche n'estes-vous
pas venu vous meme dans la maison paternelle, me prevenir que le
com^t boyer vous avoit dit de venir demain matin chès lui,
et que vous ne saviés pas pourquoi; a cela un chacqu'un s'est
trouvé interdit: mais la malignité n'a pas été difficile à connaitre,
puisque le cap^ne des indiens depuis plusieurs jours, m'avoit prevenu,
que le command^r boyé avoit pris de lui des information de mon
mulatre; je n'y ay porté aucune attention, ne croyant pas qu'un
chef voulut approfondir une affaire qui est nullement de sa
compétance.

pour lors le comd^t boyé me signifia qu'il m'avoit fait appeller
pour signer un papier; je lui repondis que je ne signerois aucun
papier contre mes interest, qu'au preallable son chef et le mien
en eu décidé; mais que je le priois d'entendre ma deffence,
croyant qu'il l'auroit mise par Ecris; cequ'il n'a pas convenu de
faire, pour ne pas nuir à la protection qu'il accorde à cet
liberté imaginaire; — Mais la voila tel que j'ay protesté en
leur presence — —

je reclame le nommée auguste ici present, comme
ma proprieté acquise à la coté indienne depuis 14 ans, je
le reclame comme Enfant de ma Maison, demandés —

lui, si depuis qu'il y est il n'a pas été traité comme tel,
si je ne l'ai pas entretenu en tout, fournis plant de Mouton,
cabrit, et confié le soin de mes petites proprieté, si mes
Enfans, et les autres du pays, ne le connoisse autrement que
sous le nom de Monsieur auguste, question aux quelle il
n'a rien eu à repliquer; Donc puisqu'il n'a pas à se plaindre
de mon traitement, pourquoi le comd^r boyé veut-il me priver
du seul domestique qui gouverne ma p^te proprieté; libre, oui, Non
de naissance le gouvernement f^s à t-il commis le comd^r boyé
de troubler l'ordre établie dans les familles, pour recruter
les movais sujets qu'il à autrefois exilé de son pays, cet justice
peut elle s'tendre sur une seule famille de roube; tandisque
à Curaçao il y en à tant de la meme nature, Non, c'est
au seul qui est à roube depuis 14 ans appartenant à un francais
devenu bon **sujet** par le bon traitement qu'il recoit de Moi,
preuve qu'aucun voisin ne s'est plain de lui, oui c'est à lui
à qui il appartien d'être libre.

Enfin le comd^r boyé à finis par Ecrire une page de
requete adressé à l'amiral et gouverneur de Curaçao, en faveur
dud^t mulatre sans y expecifie sa nation, pour mieux le
proteger, sans aussi vouloir y faire mention de mes
deffences; seulement au dos, il à Ecris une ligne ou
il y est Ecris que je reclame ma proprieté;

plus croyant me mortifié, il à dit à mon domestique

En ma presence, n'allés plus chés m.r Solagnier, je vous ordonne de
rester aux ordres du cap.ne des indiens jusqu'à ce que je vous
delivre un passeport pour curaçao; helas! 14 ans de paternité
ne me donnoit 3 ou 4 jours de plus de confiance Envers mon
domestique jusqu'à son Embarquement prononcé.

mais au mot de passeport jay representé de nouveaux au
comd.r boyé que je ne lui croyois pas le droit de disposer
de ma proprieté si promptement, sans au prealable En
avoir donné connoissance à l'amiral et gouverneur de
Curaçao, il m'a repondu qu'il n'estoit pas avocat, et
n'ayant plus besoin de moi je pouvoir me retirer, ce qui
à été desuite Executé

Compter, Monsieur, sur les voeu ardant que je ferai
pour votre prosperité et sur l'assurance du prompt respect
avec le quelle jay l'honneur d'etre

Monsieur,

Votre tres humble et tres
soumis serv.r J. St. Solagnier.

p.s. pardonnés, Monsieur, mon importunité,
n'ayant trouvé personne qui aye voulu se mettre En avant, pour
Ecrire En mon nom l'idiome du pays, jay été obligé de me servir de
celui ci; si y ay commis quelque faute, n'accusés que mon incapacité, et
si ma femme non plus, ne se fut pas trouvé au lit malade, j'aurois
été En personne vous presenter mes tres humble respect, et
implorer votre clemence.

was ik verpligt deze te gebruiken – byaldien
ik enige fouten in dezelve begaan heb, verschoon
myn onkunde, en was myn Huisvrouw ook
niet ziek & te bedde leggende, Ik zoude in
persoon u van myne achting hebben komen
verzekeren en uw goedertierendheid afsmeken

Door mij
Oelrattle [?]
G. 5.

N:o 38.
ontvangen den 21sten July
1816.
adres van B. Colagnier
van Aruba.
geregistreerd onder Lit. S. pag.
48.

Aan den Hoog Ed:e
Heer Albert Kikkert,
Commandeur van de Militaire
Willems orde, Vice Admiraal
in dienst van Zyne Majesteit
den Koning der Nederlanden,
Gouverneur Generaal en
Chef over de Land en Zee
Macht aldaar &c. &c. &c.

Hoog Ed:e Heer!

Myne verzoek Legt ik met deeze voor uwe voeten. de verzoek van my is deeze

Den Commandeur van der Broek is op heeden den 22e July hier Gearriveerd en my Geinformeerd dat ondanks al Zyne gedane Pogingen, wegens myn verdiende Gagie niet had kunnen uitvoeren, en dat wegens onze Land Zoenen alhier ook meede niet van Kommen kan.

Zo Keer ik my by u hoog Ed:e Per deeze verzoek Schrift, u hoog Ed:e onder het oog brengende dat ik Zo Lang een oud Dienaar ben geweest en altoos trouw en Eerlyk myn Pligt in myn Dienst heb waargenoomen en dat ik famillies alhier heb te onderhouden, — Een man Hoog Ed:e Heer, Reeds van 75 Jaren.

Ik heb niet tans hier om my verder op deeze Eiland te onderhouden, verzoekende u hoog Ed:e Heer voor myn verdiende Gagie

dat

Dat ik mij hier kan behelpen met mijn famillies, en ook de gunst van u hoog Ed.e vertoeken by Prosperering zo als u hoog Ed.e goedvind naar uw Goedheid —

Randsoen Hoog Ed.t Heer! zonder deselve is onmooglijk voor ons, by dat weinige gagie ons hier te onderhouden. —

Ik wil hoope en ben verzekerd dat u hoog Ed.e mijn verzoek ter harte zal neenem en my zo wel als de andere Dienaars Considereere.

Met de Gedistingueerthe Eerbied

Noeme ik mij.

Hoog Ed. Heer!

u hoog Ed.e verpligte en Gehoorsame Dienaar. —

C. Faber
Lieut
Jn 't fort

Aan.

Den HoogEd: Heer Albert Kikkert vice Admiraal en gouverneur over het Eiland Curaçao en onderhoorige Eilanden &c.
&c. &c.

ontvangen den 23 Julij 1816.

Curaçao 25 Julij 1816
... in het Fort op
Curaçao
... Lit. F
tot 11.

Aan Zyn Excelentie
Vice Admiraal
Gouverneur Generaal
over Curaçao en Onderhorige
Eilanden &c. &c. &c.

Zyn Excelentie

Hebbe de eer Zyn Excelentie te informeeren als dat de heer L.s Brion met Zyn onder hebbende vaartuygen bestaande in Elf Gollette en een Briggatyn, den 25.st dezer van hier Zyn onder Zeyl gegaan — Zyn Ed. zoude eerder vertrokke hebbe, maar om dat wij alle de Manschappe die in het Bosch gevlugt waare niet hebbe kunne kreygen heeft Zyn vertrek getaardeert —

het is in de beste order afgelope, en hae geen aand de minste Hostiliteyte gebruykt —

het Eiland is in Rust en vrede en in de beste Order — Edog Zyn er verscheyde liede in het Bosch gebleve die nu komen opdaege Zo wel Manne als vrouwe die van de Spaansche Kust gevlugt Zyn; en met de vaartuygen van de heer L.s Brion hier aengekomen Zyn — . ook Zyn er een Porty Passagiers van de Gollet Cleantis; Captyn

Bernhard Diedenhoven, die van Curacao voor de Spaansche kust waare ingedrukt hier aen de Wal; of int Bosch gebleven —

hier ingesloten Zal Zijn Excelentie een Lijst bekomen van de liede die aen de wal of int Bosch Zijn gebleven —

Verzoeke Zijn Excelentie Mijn te melde hoe ik met die liede handele Zal; of ik die liede die met de Gollet Cleantis hier gekoma Zijn Paspoorte kan geven om herwaards na Curacao te mogen vertrekke —

Verzoeke Zijn Excelentie Mijn te Permitteeren Dat ik een kleijn vaartuijg na de Spaansche kust Mag Zenden om wat Mais te mage haalen Want onse Mais werd Schaars, door dien wij voorlede jaar een Slegte oogst hebbe gehad —

Zo op 't oogenblik komen alle de Vaartuijge onder Commando van de Heer L. Brion aen de Zuijd kant van't Eiland; of ten ooste van de Laatpan ten Anker, Jk heb direckt de kaptijn der Jndianen dien kant uijtgezonden om te Zien of Ze eenige beweginge maakte maar alles Stil bevonde Zonder Jmand aen de Wal te Zette. Daag Zal ik een Wakendoog houden en Zien wat Zij in de Zin hebben — en Zijn Excelentie bij het eerste afgaande Vaartuijg Schrijven —

Lijst van de Liede die hier Zijn geblive, en Zich int Bosch hebbe opgehouden —

John Davidson
John Dosser.
Pastoor Juan Baptista Molinaar
Rosa
Hose Maria
Hose Fransisko
Hironimo
Margarita
Manuel
Barbera
Conseption
Fransisko Antonij
Agapito
Juanna
Teresia
Hose Antonia
Juan Albertus
Fransisko Raff
Nicolaas
Thomas
Philip Menes
× Pedro Matzau
× Carel Matzau
× Fransisko Paul
× Anaclito Clement
Silvester Tabaris
Roperto

+ Fransisko Baretto
Geertruyda Jbarra
Rosalia Jbarra
Hasinto Moralis
Philip Albaris
+ Bisente Jbarra
Gregoria —

Meest alle vlugtelinge van Caraepa, en daar komen alle momente nog meer op daeg die Zig int Bosch verschoolen hebben gehouden ——.

D verzoeke Zyn Excelentie te denke op 't verlogte Pappier, Schagte, Inkt, &c voor 't gebruyk van het Gouvernement

Hoog Edele Gestrenge Heer!

Daar ik altoos in de Hollandsche dienst, Zo wel te Aruba en in de Engelsche, Randsoen van het Gouvernement als Militair en Civiel heb gekrege; Zo verzoeke Zyn Excelentie Zeer Oodmoedig, daar ik de Dienst doet als Militair en Civiel te Bonaire van Zyne Majesteyt Den Koning der Nederlanden. Zyn Excelentie Myn geliefe te favoriseere met een Randsoen Zal Zyn Excelentie daar voor dankbaar Zyn en blyven

Hebbe de Eer met alle Hoogagting te Zyn

Zyn Excelentie's Onderdanige en Gehoorzaeme Dienaar

Bonaire 26 July 1816

A. Dr. van den Broeck
Commandr.

N° 41.

Ontvangen den 27 July
en beantwoord
den
van Comm.t S.B. van den Broeck
geregistreerd onder Lit.a B. pag.
4.

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t.m. 14 December 1907.

Werkvak: Voorslagers

Arbeidsloon zonder verzuim		f 172 20
af:		
voor gedetacheerde werklieden	f	
" werkzaamheden Koloniën		
" gewoon verzuim	3 36 5	
" berekening in minder bij ziekte		
" " " " verwonding		
" te veel berekend percentage Ongevallenwet		f 3 36 5
		168 83 5
bij:		
voor overwerk	f	
toelagen		

Aan Zijn Excelentie
Den Admiraal Gouverneur

Augustus

Aan Zijn Excelentie
...al Gouverneur
...Curaçao en
...dende N. W. W.

...en daar een
...duren
...rekt aan
..., en hebbe
...omstandigh-
...Zijn Excelentie
...happe die
...t Ordinaire
...en dat de
...hebbende Vaar
...t verlaate —
...woord gaf, dat
Zijn Ede die Tegens de Morgen ... Zijn onderhebbende
vaartuige of op Zijn Hoogst de volgende dag vast
en Zonder uijtstel Zoude onder Zeijl gaan —

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Bankwerkers

Arbeidsloon zonder verzuim			f 984	–
af:				
voor gedetacheerde werklieden	f 40	20		
„ werkzaamheden Koloniën	32	52		
„ gewoon verzuim	7	06		
„ berekening in minder bij ziekte	8	85		
„ „ „ „ „ verwonding	0	50		
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet			f 89	13
			894	87
bij:				
voor overwerk	f 58	32		
„ „ taak	11	51[5]		
„ toelagen				
„ restant taakwerk	58	18[5]		
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)				
„ te weinig berekend L. de Soete à f 2.50 4/18	0	55[5]	f 128	57[5]
Uit te betalen bedrag			f 1023	44[5]

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	f 636	77[5]
„ „ taak (blauw cijfer)	328	48[5]
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	58	18[5]
Wachten		
Totaal	f 1023	44[5]

N°. 696.
1906.

Correspondentie met
Bonaire en Aruba
tot ult°. Aug°. 1816
B. Branger

Aan Zyn Excelentie
Vice Admiraal Gouverneur
Generaal over Curaçao en
Onderhorige Eilanden &c, &c &c

Zyn Excelentie.

Hebbe de Eer Zyn Excelentie te Informeeren
dat ik den 21.st dezer des 's nagts te 11 uuren
te Bonaire ben gearriveerd — ben direckt aen
boord van de Heer L.t Brion gegaan, en hebbe
brief van Zyn Excelentie aen Zyn Ed.e overhandigt —
en Zyn Ed.e volgens myn order van Zyn Excelentie
ten gezegt, dat Zyn Ed.e alle manschappe die
aen Zyn Esquader behoorde direckt te Ordineere
om aen hunne vaartuige te gaan, en dat de
Heer L.t Brion met Zyn onderhebbende vaar=
=tuige de Haven van Bonaire moest verlaate —
waar op Zyn Ed.e myn ten Antwoord gaf, dat
Zyn Ed.e die Eigenste morge met Zyn onderhebbende
vaartuige of op Zyn Hoogst de volgende dag vast
en zonder uitstel zoude onder Zeyl gaan —

Heb mede de Eer Zijn Exelentie te Informere
dat hier alles in Rust en Vrede is —

De Americaansche Matroos, die onder de matroze van de heer Brion behoord, en er hier een Spanjaard vermoard heeft. die is op de Vlugt gegaan — en na alle gedagte met een ander Vaartuig van hier vertrokke — Dog Zal ik alles aenwenden, Zo hij nog hier maagd Zijn hem te laate Opzoeke en na Curacao Zenden —

Zenden met de Captijn La Rosche voerende de Gollet Lord Wallington de Slaaf van de heer Hr. Schotborg —

De Andere Slaaf van de Heer Ths Taijlor is voor mijn komst te Bonaire met een Zweedsche Gollet genaamd La Maria gevoerd door Capt. Jean Pinel van hier na St. Cruijs vertrokke —

Zal Zijn Exelentie bij het Eerst afgaande Vaartuig nader Schrijven —

Hebbe de Eer met alle Hoog=Achting te Zijn —

Zijn Exelenties Onderdaenige en Gehoorzaeme Dienaar

A. Br. van den Broeck
Commandeur at interim

Bonaire 22. Julij 1816

N.° 39.
ontvangen den 22.e
July 1816
van den Comm.r van Bonaire
W.B. van den Broek.
geregistreerd onder lit.a B. pag.
4.

Aan Zijn Excelentie
Den Admiraal, Gouverneur
Generaal over Curacao
en onderhorige Eilanden
&.a &.a &.a

Zijn Excelentie!

Hebbe de Eer Zijn Excelentie te Informeeren
als dat er onder die lieden, die zich int bosch
hebbe verschoten, tien Kreygsgevangene zijn
en Zeventien Vlugtelinge van Europa, Manne en
Vrouwe — en agtentwintig die de Gollet
Cleontis. Captyn Bernhard Diedenhove hier
heeft aen de Wal gezet —. —

De twee Americaansche Captyns die afgekome
zijn, met Naeme Scofield en Hodson die
zijn aen de Zijdkant van't Eiland aen de
Wal gezet door een Deensche Capt. Cabarrero.
en terwijl dat die twee Captyn niet tot
Hostielle behoren, en zich met de Inde=
=pedentie bemoeijen en hunne Certificaate
kunne tonen heb ik het, Onder Correktie
goed gedagt hunne paspoorte te verlenen
na Curacao. —

Verzoeke Zyn Excelentie de Goedheid gelieft
te hebbe, en Myn te Melde, wat ik
Met die Kreygsgevangene doen Zal. het
Zyn Arme Mattrose die niets hebbe, Zy
Wilde gaarne na Curacao, Maar dat kan
ik hun niet permitteeren. als Mede
Met die Lieden Die hier aende Wal Zyn
gezet met de Captyn Bernard Diedenhoven
Voerende de Goelet Cleantis. daar Zyn
er, Zo ik het horen Zegge dies hunnen
affaire te Curacao hebbe. Egter Zal
ik hun geen paspoorte verlenen, voor
en aleer ik van Zyn Excelentie daar
toe verlof bekomen heb—

Het Eiland is in Rust en vrede, en in de beste
Ordere—

De Bark Anna Catharina Captyn Pieter dammers
is afgekomen om een Zieke Vrouw af te brenge
van de heer Dr. E. De Jongh—.

Hebbe de Eer Met alle Hoogagting
te Zyn—

Zyn Excelentie Onderdanige
en Gehoorzaeme Dienaar—

A. Bz. van den Broeck
Commdr.

Bonaire
4e Augustus 1816

No. 42.
ontvangen den 3 Augustus
1816. van den Command.r van
Bonaire

beantwoord den 6.en
Aug.s 1816.

geregistreerd onder Litt.a B.
pag. 59.

Bonaire
2. Augustus 1816

Aan Zijn Excellentie
Vice Admiraal
Gouverneur Generaal
over Curaçao en Onderhorige
Eilanden &c.a &c.a &c.a

Zijn Excellentie

Ik heb het van mijn pligt geagt Zijn Excellentie een relaas toe te zenden van den 21. Julij 1816. tot den 29.st ditto. en 31.st; en tot den 1.st Augustus

Mijn Arrivement was op den 21.st Julij met de gollet Lord Wallington Capt.n La Roseh op de Rhede van Bonaire, dies zelfde nagt ben ik aan boord van de Heer L.s Brion gegaan en mijn Depesches van Zijn Excellentie de Vice Admiraal aan de Heer Brion overhandigt; en aan gezegd direckt de vreemde Manschappe die aan land waare in te schepe en onder Zeijl gaan. —

Den 22. Julij een brief afgezonden met de Gollet Lord Wallington Capt.n La Roseh voor Zijn Excellentie de Vice Admiraal; die eigenste dag de liede laate opzoeke en aan zegge die aan de wal waare gebleve van de vaartuige van de heer L.s Brion omme zich direckt aan boord hunne vaartuige te begeven, en dat de voornoemde heer Brion met zijn onderhebbende vaartuige zich onder Zeijl

Zeijl moest begeeren. en het Eiland verlaten –
Die Eigenste dag het ik al het volk wat in de
Bosche was gevlugt niet kunne krijgen –
tot den 23st dezer heb ik weer alle Inwoner
en Indiaane. Met de Luitenant der Indiaanen
en de Baquïeros het Eiland laate door kruijze
en alles wat vreemde waare laate aen de
Baaij brengen en Embarkeeren – Edog verscholen
er Zich nog een grote party in de bosche, tot
Den 24st dito. heb ik weer het volk late uijtgaan
met de Captijn der Indiaane en Zijn Luijtenant
en late opvange alles wat vreemds was, Zo wel
Vrouwe als Mannen. –
Den 25st dito heb ik weer laate Zoeke, en na
dat ik dagt dat ik se nu alle had, heb ik se
laten Ambarkeere, en de Heer Ls Brion is
met Zijn onderhebbende vaartuigen onder Zeijl
gegaan. Edog dien heele dag heeft de heer
Ls Brion Beijgelegen met Zijn Onderhebbende
Vaartuige. en van tijd tot tijd Zo als wij nog
eenige Weglopers vonden aen boord de vaartuige
laten brengen —
Den 26st dito 's morgens Zag ik meest alle de
vaartuige van de heer Brion aen de Zuijdkant
van 't Eiland ten Anker legge &. Ik heb direckt
de Captijn der Indiaane dies kant uijtgezonde
om te Zien of se eenige beweginge Maakte.
Waar alles Stil bevonden, Zonder er Imand aen
de Wal te Zette –. Edog Zal ik een Wakend
Oog houden. en Zien wat Zij van Voornemens
Zijn te doen. –
Den 27st dito bevond ik dat er een Briggatijn
en een Gollet onder Zeijl was, en door de
Zwaare

Zwaare Stroom en Z: Ost wind wat verralle was
egter na dat de Briggatijn en gollet de Land wind
heeft gekregen, Zijn Zij na boven gekomen
en uijt het gezigt geraakt –. de Andere vaar-
tuigen legge nog ten Anker aende Zuijd kant
vant Eiland, Edog Zonder eenige beweginge
te Maaken. –
Den 28st ditolaage er, Zo veel als ik Zien konde
nog Zes Gollette ten Anker, en des Avonds
ginge de Andere vaartuige onder Zeijl. –
Den 29st dito bevond ik dat er een gollet van
de vaartuige van de heer Brion aen de Zuijd kant
ten Anker lag. –
Den 30st lag de voornoemde Gollet nog aen de Zuijd
kant ten Anker – tegen den Middag ging de
voornoemde gollet onder Zeijl, en Maakte Jagt
op een gollet die voor de Wind van boven kwam
en na dat hij de gollet gevisiteerd had, is de
gollet weer aen de Zuijdkant ten Anker gekomen
en de Andere Gollet is voor Curacao afgehouden. –
Den 31st lag de Gollet nog aen de Zuijd kant vant
Eiland ten Anker. –
Den 1. Augustus is de Gollet onder Zeijl gegaan
en is ook niet meer int gezicht gekomen.
Zal Zijn Excelentie, Zo er iets nog voorvalle
bij gelegentheid daar van Rapport maken

Hebbe de Eer Met alle Hoogagting te Zijn
Zijn Excelentius onderdanig en gehoorzaame
Dienaar,

A. Bs Vanden Broeck
Command.r

N.o 43.
ontvangen den 3 Augustus
1816. van den Comm.r van
Bonaire
geregistreerd onder litt.a B. pag.
59.

Aan Zyn Excellentie
A: Kikkert vice Admiraal
en Gouverneur over het Ei=
land Curacao en onderhorige
Eilanden &c. &c. &c. —

Zyn Excellentie!

De ondergeteekende Coenraad Crisson keerd
Zig Per deeze Geschrift tot u Excell.e te kennen Ge=
vende, dat hy Zeedert Eenige tyd uit Zyn Eiland ben
vertrokken ten Einde als een Arme Jonge Zyn For=
tuyn in de Wyde wereld te Zoeken; (wyl hij op Zyn
Eiland geen Redelyk bestaan konde vinden.) Zo heeft hij
met gedachten van winst, Zig blindelings onder de Pa=
triotten van de Spaansche kust begeeft. het heeft ~~verder~~
Echter god behaagd dat de wapenen der Koninglgezinden
voor Zo verre over de Patriotten aan de Kust getriumpheerd
hebben, waar door Zy ongelukkig had moeten Loopen met
laating van dooden gekwetsten &c. waar onder ik een van
dezelve ben die met hun alhier een Schuylplaats
had moeten Zoeken. — Ik vind my hier nu Zonder niets
en den Commandeur van den Broek volgens uExcellenties
order kan aan de Patriotten nog aan de gene die onder
hun waaren geen Paspoort voor Curacao verleenen Zonder
uExcellentie goedkeuring —— Zo verzoeke uExcellentie mij

de

de Goedheid te doen van te Permitteeren te Cura
cao over te komen, en dat den Commandeur vanden
Broek my een Paspoort kan verleenen, hebbe onge
lukkig voor de Patriotten om niet vier maanden ge
werkt en myn leeven in het vechting gewaagd
zonder niets te verdienen dan Elendig met menige
ongelukkigen weg te loopen, Ik weet alhier niets
uittevoeren da kloss hier niets hebbe, my voor de tyd
dat ik my hier bevind te onderhouden dan Enige vrin
den die my en famillies kend, waar by ik onderhouden
word, als den Lieut. C: Faber en de Captein der
Indianen den Heer Debrot, vreemde vaartuigen
komen of Passeeren hier Zeer Zelden, dat ik Zeggen
kan, ik Zou een vriend krygen welke my buyten
lands of aan boord hun vaartuig een Employ kan
geven, Ik moet te Curacao / in die staat daar ik
ben / een uitkomste komen zoeken om weder op nieuw
myn fortuyn te gaan zoeken. — Zo bidde uWel. my
de vertogtene Permissie en Paspoort te verleenen
waar voor ik de eer zal hebben my met alle
eerbied en hoogachting te noemen.

Zyne Excellentie!

uExc. onderdanige Die
naar

Bonaire 8tte Aug. 1816

J. Hoffman

Aan
Zyn Excellentie A. Kikkert
Vice Admiraal en Gouver=
neur over het Eiland Curaçao
en onderhorige Eilanden &c. &c.
&c.

E. S. G.

Luis Dias, Emigrado de los
de Carupano y residente en este
Puerto de Bonayre con su familia
represento a V.E. y digo: Que
siendo mi designio esta-
blecerme por ahora en u-
na de las Colonias y no
encontrandose aqui Buque con
direccion p.a qualquiera de-
ellas, al paso que son bien
frequentes los que repre
sentan en el de Curazao á
esos destinos; deseava q. V.E.
p. un efecto de su acre-

heditada bondad, me dispen
se la gracia de poder pa
sar a ese Puerto Q. dose ó
quinse dias, en los quales
ó busco solicitar Buque y
realizar mi Transporte,
con cuyo óbjecto, rendida
mente.

Suplico á E. V. q. á
tendida mi solicitud se sir-
va permitir, pase Q. el ter
mino mencionado de dose
ó quinse dias, á ese Puer-
to, con la expresada mi
familia en solicitud de Bu
que que se dirija á qual-
quiera de las Colonias en
donde poderme trasportar
ala mor. brevedad; á la
vez que aqui, ni me es
posible permanecer mas
tiempo, á tendidas las es-
caseses del Payz y mi lar
ga familia, ni proporcionar
me Buque á p. mi traspor
te con la prontitud que deseo
y V. E. lo exije.

Es merced que espero
de la Acreditada Justifica
ción de V. E. Bonaire 7.
de Agosto de 1816.

Luis Diaz

Exmo. Sor. Vice Alte. Gobr. de Curazao

S. D. S.

Dn. Manuel Millan, D. Diego Bta. Urbaneja, y D. Franco. Xavl. Rubio naturales y vecinos dela Provs. de Venezuela con la consideracion muy debida á V. E. exponemos: Que el Comandte. territorial nos há instruido dela prohivicion impuesta p. V. E. para q. ningo. delos hijos de Venezuela q. nos encontramos en esta Ysla podamos trasladarnos á esa, menos algs. pocos q. han merecido esta gracia.

Por ntra. parte ignoramos la causa q. haya motivado esta deliveracion contraria á los principios de humanidad y dro. de Ospitalidad q. nadie mas q. V. E. há respetado y sabido ejercer constantemte. con los emigrados dela Costa firme; pero suponemos pueda ser la de creerse q. los sugetos q. hemos quedado aqui seamos hombres turbulentos, de poca estimacion, ó en alga. manera perjudiciales á la sosiedad; y en este concepto manifestamos á V. E. que hayandonos en Carupano al tpo. dela imbacion dela esquadrilla indepente. fuimos presisados

á abandonar aquel punto, y seguirla al de Ocumare, de donde nos condujo á esta Ysla, desprendonos en ella por no ser hombres de armas, ni menos querer nosotros proseguir en ella p.r q.e ntro. intento ha sido y es separarnos de Venezuela, mientras esté agitada de las combulsiones politicas en q.e se halla. Que siendo Nosotros unos propietarios, agricultores, y padres de familia de conocidas haciendas, no puede haber un justo motivo para q.e se nos deniegue la entrada á esa Ysla con ntras familias, para de ahí dirijirnos á qualquiera otro punto q.e tengamos p.r combeniente y sea mas aproposito para ntra. subsistencia en las circunstancias desgraciadas en q.e nos encontramos, q.e ponemos á la consideracion de V. E. como tambien la de q.e permaneciendo en esta Ysla tendriamos q.e demorarnos en ella p.r largo tpo, puesto q.e la arribada de Buques á su pto. q.e se dirijan á otras antillas, es casual y de muy tarde en tarde. En cuya intelig.a reiterando á V. E. el lamentable estado de ntras. familias en un lugar tan falto de recursos como este, y confiando en la humanidad q.e le caracterisa.

Suplicamos se sirva concedernos permiso p.a pasar de esta Ysla á esa, librando la orden correspondiente al comand.te territorial; bien entendido q.e de alli podremos pasarnos á qualquiera otra seg.n paresca á V. E. combeniente. Bonaire Agosto 7 de 1816.

Manuel Millan

Diego M. Urbaneja

Fran.co P. Rubio

Señor Governad.r y General &c &c

Mi respetado Señor: no puedo menos q.e mo-
lestar la atencion de Su Excelencia en me-
dio de las penas y congojas q.e cruelm.te ata-
can mi espiritu en la ocacion.

Yo Señor Governad.r me hallava en Cam-
pano de Cura cuydando de mi Parroq.l Iglesia
quando D.n Simon Bolivar tomó aquel pun-
to. apenas pasaron algunos dias quando
á mi mucha instancia me concedió el
General pasar para mi quietud á una co-
lonia. En efecto me embarqué en un bu-
que de comercio creido hir á San-Tomas,
pero de repente el mencionado Gefe detiene
la embarcacion y le obliga seguir el rum-
bo de su Esquadrilla. El dolor Señor Gover-
nador penetrava mi espiritu avista de
un triste acontecimiento, mas incapaz de po-
derlo yo remediar quando yo bivia separado
de todo dominio y mezcla de Govierno. De esta
suerte pues trocada mi esperanza contra
el torrente de mi voluntad fuy adar
á Ocumare donde perdi casi todo lo que
havia costado mi Sudor despues de haver
llorado la falacia y engaño conque fuy a-

revatado.

En este estado Señor Governador solo aspirava à Curasão y p.a conseguir lo q.e tanto anelava me arrosé con mi Madre herma na y hermanitos en una pequeña hembarcacion en la qual llegue avonayre donde me hallo lleno de las mayores mise rias y trabajos sin mas esperanza despues de dios q.e la proteccion de Su Excelencia.

Yo soy pastor Señor: y no entro en guerras, yo no he sido xamas revolucionario, p.r el contrario huyo de revolucion y por lo mismo me he querido acoger al pabellon del Rey de olanda donde me he creydo bivir en pas y tranquilidad. No creo pues que ese famoso Pavellon arroxe á un Sacerdote q.e con su familia honrrada quiera acojerse bajo su sombra y proteccion.

Permitame pues Sor Governad.r le suplique de nuevo me conceda pasar con mi familia á esa Ysla de Curasao hasta q.e pasen estos meses criticos y peligrosos en el mar q.e entrado el tiempo de vonanza pasaré aotra Colonia á Asegurar mi subsistencia y á huyr de todo lo q.e huela a guerra y todo lo q.e sea estraño á mi esta do Sacerdotal.

Yo espero q.e ese corazon generoso de Su Excelencia no procurará Sino llenar de consuelo el mio, y q.e en primera ocacion me favoresca como á un buen hombre q.e se acoje á un Pavellon respetable de una Nacion.

El todo poderoso colme á Su Excelencia de muchas prosperidades, y á mi me conseda el verlo para offreserle mi persona aunq.e pequeña, la misma q.e desde ha hora empiesa á ser Su Servidor y Capellan. B.L.M. de S.E.

Bonayre Agosto 8. de 1816.

El Padre Juan Baut.a Molinár

N°. 44

aanschryving of Rekwesten

van vreemdelingen te Bonaire

zich bevindende : ontvangen

van Bonaire den 9den Augustus.

Bonayre 8 de Agosto de 1816.

Exmo. Sor.

Quando una muger se espone a escrivir, molestando a una perzona tan respetable como V. E. interrumpiendo las ocupaciones de un xefe, es pr. que su infelizidad ha llegado al ultimo grado, y es el unico recurso que le queda: la mia ha llegado a su colmo, y ella sola puede estimularme a elevar respetuosamente mis suplicas a V. E. refiriendole mi historia concisamente. Yo emigré de Caracas (q. es mi Payz natal) por temor de perder mi vida a la entrada de Boves, y he estado en la Margarita hasta el mes de Junio. En la época de su posterior revolucion, he sufrido dos meses de prision en una fortaleza, y en los sinco restantes he tenido el Pueblo pr. Carsel

por estar mi marido el Dr. Pedro Herrera, de medico en el hospital de los Realistas en el Pto. de Pampatar, en donde estoy persuadida que aun permanese. Quando el Gral. Bolivar llegó a aquella Ysla le supliqué me diese mi Pasaporte para la Colonia que quisiese, y habiendomelo dado, el Gral. Arismendi me lo quitó luego que se lo presenté p.a q.e lo firmase, y me dió una licensia para que pasase a Carúpano, donde estube hasta que lo Evacuaron, siempre con la esperanza de irme a San tomas o trinidad; p.o en los Dias q.e estuve alli, no salió ninguna embarcasion: llegué a Ocumare y quando el Almirante Brion salió con destino de tocar en ese Puerto, le pedí Pasaporte al Gral. Bolivar y me lo negó, p.r lo q.e vendo a esta Ysla en que estoi desamparada y sin saber q.e destino tomar. Yo no quiero ir a la Costa firme p.r estár en guerra, y la revolucion me ha hecho sentir sus efectos muy dolorosamente, p.r lo que suplico encaresidamente a S. E. se digne consederme el permiso de pasarme a esa Ysla, pues no aspiro a otra cosa que a ponerme en Comunicasion con mi marido, que hasen 8,, meses que no se de él, y al mismo tiempo, desep estár

en un lugar tranquilo y descansar de la persecusion q.e he sufrido todo este tiempo. Bien considero q.e S. E. tendrá Justos motivos p.a no admitir a los Emigrados, p.o esto no es un motivo que a mi me hará desconfiar de que S.E. me dispensará el favor q.e solisito, p.r q.e S.E. no deve ignorar, que las mugeres no tenemos en los suseso de la Guerra otra parte, que la q.e el infortunio nos hase sentir. Si S.E. no tiene a bien que yo permanesca ay, me iré a otra Colonia luego que pasen estos malos tiempos p.a nabegar, ó antes si es posible, p.o aqui no hayo medios de subsistir p.r q.e todo lo que tenia lo he perdido, ni puedo prosporsionarme la ida a otra parte, p.r que ademas de que aqui no conosco a ninguna persona que pueda haserme algun benefisio, no hay embarcasiones sino muy pocas vezes, y los amos de buques piden hasta 50,, Patines p.r cada persona. Si S.E. tiene la bondad de consederme la licensia ó mandarme el Pasaporte p.a q.e me vaya a esa Ysla, le hago presente, que mi familia se compone de tres personas, (a saver) una hemana mosa que se llama Rosalía Ybarra, una sirvienta libre llamada Josefa Maria, y la mia que ofresco

a V.E. para que teniendome en el numero de tan infelizes mande quanto sea de su agrado, y dispense esta confianza que se ha tomado de escrivirle quien le desea muchas felizidades salud y mucha vida.

B. L. M. de V.E.

Gertrudis Ybarra

P.D.

No estrañe V.E. que no le haya hecho esta peticion p.^r una representac.^n como es devido, pues aqui se carese de Abogados, y yo caresco de talento.

No. 44
Aanbrengingen en Rekwestes van het Bonaire zich bevindende Vreemdelingen.
ontvangen den 9den Aug.o 1816 van Bonaire.
geregistreerd onder Litt. A.
Pag. 2.

Ex.mo S.or

Los individuos q.e abajo subcriben con la mayor veneracion, y respeto hacen presente á V. Ex.a que habiendo salido de esa Ysla con el objeto de marchar a la costa firme de la Prov.a de Venezuela, quiso la desgracia, q.e fueren conducidos a esta Ysla de Bonayre en la Goleta Oceano, ó Tulingo con motivo de los acontecimientos ultimam.te ocurridos en aquel Continente, y de no tener un puerto seguro, en donde pudieren desembarcar nuestras personas.

Por mas q.e hicimos las suplicas mas eficaces al Capitan del Tulingo gral.e q.e nos volviere al puerto de nuestra procedencia; fueron inutiles nuestros

reclamos, y al cabo nos confinó en esta Isla de Bonayre donde hemos sido abandonados á la suerte q.e todos los Buques, q. podian sacarnos de ella.

El honor, la seguridad, y el justo deseo de reunirnos á ntrâs familias exigen nuestro regreso á esa Isla; y és de esperar q.e V. Ex.a acceda á tan justa solicitud q.e muchas consideraciones q.e deben interesar su humanidad, y la dignidad de la Nacion á nuestro favor.

Como hombres pacificos q.e que solo aspirabamos á volver al hogar de nuestros padres y ala posesion de las propiedades q.e ocupabamos en la tierra firme; fué mui natural, q.e ála primera noticia prospera de poder pisar el pais sin peligro, volasemos á recoger el fruto de los sudores de tantos años, y el patrimonio en q.e nuestros hijos tienen vinculada su futura subsistencia. Acontecimientos no esperados hicieron variar este plan; y engañados en nuestras esperanzas nos hemos visto forzados á habitar la Isla de Bonayre en lugar de las propiedades q.e ibamos legitimam.te á buscar en Venezuela.

Si en estos procedimientos nada hay de criminalidad, ni de violencia: si no hemos faltado en lo menor, ni somos capaces de faltar á las leyes de la hospitalidad, q.e V. Ex.a nos há dispensado generosam.te y si en esa Isla reside la mayor parte de ntrâs familias, cuya reunion nos interesa intimam.te; la alta consideracion de V. Ex.a ratificará los testimonios de su humanidad en permitirnos regresar á esa Isla, principalmente quando salimos de ella, dejando ntrâs relaciones mas amables, y los intereses de nuestra subsistencia, y quando mui lejos de nuestra intencion ninguna idea criminal

q. pueda ofender los auspicios de la neutralidad, no hemos hecho mas q.e lo q. habria hecho el mas juicioso, y prudente en nuestras circunstancias.

Suplicamos pues á V. Ex.a con el mayor respeto se digne concedernos su permiso para regresar á Curazao á todos los q. salimos de esa Isla, y venimos en el Julimpo p.r no poder seguir otro destino, ni ser nuestro animo mesclarnos en las actuales vicisitudes q. aguan nro desgraciado pais. Asi lo esperamos de V. Ex.a en Bonayre a 2. de Ag.to de 1816.

Exmo Sor.

A nombre de los demas venidos de Curazao

Fran.co Paul 2do Pedro Machado

Silvestre Jovar

ontvangen den 3 augustus 1816
Van drie Spanjaarden
Pedro Machado
Silvestre Tovar
& Francisco Paul
Van Bonaire den 2 augustus 1816.

Translaat

Excellentie!

De Ondergetekenden brengen met alle Eerbied ter kennisse van Uwe Excellentie, dat van het Eiland Curaçao met het Oogmerk om zig naar de Vaste Kust van de Provintie van Venezuela te begeven Vertrokken zynde, het Ongeluk gewilt heeft, dat zy door de Golet Cleantis (alias) Jurlimpi, uit hoofde der Jongste geschiedenissen op gemelde Vaste kust, en geen Zekere Haven hebbende om zig te ontschepen, op dit Eiland Bonaire geland zyn. —

Alle onze beden aan den Schipper van gemelde Golet Jurlimpi, om ons naar de plaats van waar wy vertrokken waren te rug te brengen waren vruchteloos en Eindelyk, liet hy ons op dit Eiland, alwaar wy door alle de vaartuigen die ons aanboord konden Nemen, aan ons Noodlot wierden Overgelaten.

De Eer, de zekerheid, en het billyke Verlangen om ons met onze huisgezinnen te vereenen, Vereischen (in de hoop dat Uwe Excellentie dit redelyk verzoek, uit Menschlievendheid & de waardigheid der Nederlandsche Natie die mede ten onze voordeel spreekt, zal inwilligen) dat wy naar Curacao te rug keren.

Als Vredeminnende lieden, die niets Vuriger Verlangden dan tot ons Vaderland te rug te keren,

en

en van onze Eigendommen op de Vaste Kust bezet te
nemen, was niets Natuurlyker, dan dat op de Eerste
voordelige Nieuws, van aldaar zonder gevaar te kunnen
landen, wy om de Vruchten van zo veel Jaaren Werk
& Zweet, en het Erfdeel waarop onze Kinderen haar
hoop gevest hebben te gaan Ontvangen, (als het ware)
er naar toe zouden Vliegen. — Doch, Onverwachte ge=
=beurtenissen hebben dit plan doen Veranderen, en
onze hoop verydelt, zo dat wy ons genoodzaakt Vonden,
het Eiland Bonaire, instede onzer wettige Eigendommen
te Venezuela te bewonen.

Daar deze handelingen niets misdadig noch
Schendend, in zig bevatten, daar wy door dezelve / waartoe
wy ook niet in Staat zouden zyn / in 't geringste
tegen de voorschriften der gastvryheid, die uwe Excellentie
zo Edelmoedig ons Verleent heeft gezondigt hebben,
en dewyl het grootste gedeelte onzer huisgezinnen,
in wiens vereniging met ons wy het hoogste belan-
-gen Stellen, zig alleen Costy bevinden, Zo
Vertrouwen wy ook zeker, dat Uwe Excellentie
door hoogsdeszelfs welbekende Menschlievendheid
aangeraden, ons gedoogen zal aldaar te rug te
keren; Voornamentlyk, daar wy zo al het geen
ons dierbaar is, als de Middelen Onzer bestaan aldaar
hebben nagelaten, en dat onze inzigten verre van
enige misdadige Oogmerk, of de Voorstand door de
Neutraliteit ons verleent geschonden te hebben,
wy slegts dat gene Onderwonden, het Welken
Verstandiger & Voorzigtiger dan wy, in diergelyke
Omstandigheid zouden doen. —

Onze

Onze ootmoedige bede aan Uwe Excellentie is dus,
dat het hoogstdenzelven moog behagen, aan ons alle
die met de gemelde Golet Turlimpi van Curaçao
Vertrokken zyn, dewyl wy nergens anders naar toe
kunnen gaan, Noch van Mening zyn ons met de
Omstandigheden onzer ongelukkig Land te bemoeyen,
te gedoogen aldaar te rug te keeren. — In welke
hoop wy de Eer hebben te zyn. —

Uwe Excellentie D. W. Dienaar

Nament alle die van Curaçao
Vertrokken zyn. —

/ Was Getekend /

Pedro Machado
Silvestro Tovar
Fran.co Paul

Voor my

Oelvatte

Gouvernements
Translateur
Interpreteur

Aan Zijn Excelentie
Vice Admiraal,
Gouverneur Generaal,
Over Curacao en Onderhorige
Eiland Etc Etc Etc —

Zijn Excelentie,

Hebbe de Eer Zijn Excelentie te Informeren
als dat op Zondag Zijnde den 4. Augustus
'S morgens te Negen uuren een Spaansche
Esquader aen de Zuyd kant van 't Eiland
int gezicht is gekomen, komende van
Porto Cavallo en bestaande uijt Elf Zeylen.
Gecommandeert door DON Juaõin de la Queba.
Waer onder een Fregat, een Corvet, vier
Briggatijns; twee pollakke en drie
Galletten waaren —
Een Gallet heeft voor de Zee beyjgelegen
en Zyn boot aen de Wal gezonde, met een
officier — en heeft myn gevraagd waar dat
het Esquader van de heer Brion na toe
was gezeyld — ik gaf de officier tot antwoord
dat ik dat niet en wist, zo als ook waar
Wat —

Want ik weet niet wat Coers de heer Brion genomen heeft – de officier van de Gollet heeft agt van de tien krijgs gevangene mede genomen – de andere twee waare ziek en zijn hier gebleven – ik had se nog wel kunne Barqueeren maar de officier wilde niet langer wagten – en is na zijn Esquader gezeijld en des nademiddags is het Spaansche Esquader in de zeijd gegaan en uyt het gezigt geraakt –

den 7de dezer is de Bark Eliza, Captyn Geerhard de Wind hier aengekomen en gaat na Porto Cavallo, en met die gelegentheid heb ik hem die laaste twee Spaansche krijgs=gevangene mede gegeven –

de Gollet Sallij, Capt. C. J. Thiel die is afgekomen om de Passagiers af te brenge. dies zijn Exelentie gepermitteert heeft om na Curacao te mogen komen –

Hebbe zijn Exelentie's geëerde van den 29st Julij en van den 1ste Augustus ontfangen –

Voor eerst zijn Exelentie zal ik voor een begin nodig hebben 450 Schepels Mais 100 Grade beijlen 100 kapmesse, geen kleijne beijlen, want die kunne niet gebruijkt werden – twee trosse touw van 12 en 15 vaats & huyden voor Sambarkoös – 6 paar Gallij raten met hunne haake 1 Grote Slijpsteen en 100 Schappe –

en daar Jsaak de Bot bezig is te Inventari=seere. zal ik zijn Exelentie met het eerst afgaande vaartuig melde wat ik van den Inventaris kan gebruijken –

Hebbe mede zijn Exelentie te melden als dat ik het verzogte Schrijfgoed ontfange heb, voor 't gebruijk van het Gouvernement –

Hebbe de Eer met alle Hoogachting te zijn –

Zijn Exelentie's onderdanige en Gehoorzaeme Dienaar –

Bonaire 8 August 1816 –

J. Bs. van den Broeck
Commandr.

No. 45.
ontvangen den 9den Augustus
1816. van den Commr. van
Bonaire sub dato 8 augs.
1816.

geregistreerd onder Lita. B.
pag. 59.

De Commandeur adjntr.
van het Onderkonige Eyland
Aruba Aan

Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal van het
Eyland Curacao, Bonaire &
Aruba —

Aruba den 10den Augustus 1816 —

Ik heb de Eere Zyn Excellentie te Rappoteeren,
dat er gepasseerde Zondag met zons Ondergang een
Independente Kaper Zyn anker liet vallen aan
de zand punt van het Eyland, buiten het bereyk
van 't geschut. — De wacht doen versterken, en
Patroulles laten doen langs Strand, Wierd men ont„
„waar dat deszelfs boot naar de Wal toe kwam; Waarin
zich bevond de Perzoonen of Inboorlingen van Curacao
Nicolaas Limberg & Ambrosie Berry met eenige
Matroosen, dewelke by my gebracht wierden, En verlangde
water te maken, 't welk ik hun belette, ingevolge
order 9 April ll, hun aan zeide van Strand af te
gaan; — Niet tegenstaande van dien, is de Kaper
blyven leggen tot op heden den 7 dezer; — Met onder„
„scheiden male by avond Tyden zyn boot aan de Wal
Zettende en tot aan 't Randje der Indiaanen van de

//

Baay komende. – Ik flateere my in alle dele beste order gehouden te hebben. — In het byzondere wan„ „neer ik vernam dat zich een Zeeker Hyntje van Rissen, als loots had engageerd om deze Kaper aan de Kust te brengen, aldaar aan Strand leggen„ „de Goederen de Koopliesden alhier toebehoorende, op de verborgene plaatse aan te vyren. – Ik heb deze man by my doen komen en belette hem zyn Ondernemen; – hy beloofde my niet te zullen gaan; – Den nog ontwaarde ik dat zyn Pakje met Zee Klederen langs de wal aan boord zoude gebracht worden. – Ik liet hem dan vatten en in de boeyen zetten, Zynedogter kwam voor de Vader Smeeken, en Stelde my ter hand een Goude Johannes = Geld 4 welk hy op hand ontfangen had; – ofschoon ik een waarschouwing daags te vooren had doen bekentmaken, dat zig niemand zoude Permitteeren buiten myn voorkennis van 't Land te gaan. —

Ik heb deze man ontslagen met 't vertrek van dat Vaartuig – en hem tot nader order van Zyn Excellentie Civile arrest gegeven; als mede het Geld tot nader dispositien van Zyne Excellentie aan de Captn der Indiaanen ter hand gesteld. —

Ingevolge Rapport van de Captn der Indiaanen

En de fort wachter Cornelis Specht heeft zich de Perzoon van Andries Jacobs met dit vaartuig geabsenteerd, het zal Zyne Excellentie gunstiglyk behagen my gelieven order te doen geworden, hoe te gedragen ten opzichten dezer beide Perzoonen. –

Waarmede ik de eere heb met verschuldigde eerbied te Zyn. –

Zyner Excellentie

Gehoorzame Dienaar. –

Boyé

Kommd.

Aan

Zyne Excellentie de Vice Admiraal
A. Kikkert Gouverneur Generaal
van het Eyland Curacao Bonaire &
Aruba. —

No. 45 bis
ontvangen den 12 Aug.o 1816
beantwoord den 13 Aug.o —
Van den Comm.t ad interim [illegible]
[illegible] dato 10 Augustus 1816
geregistreerd [illegible] B. fol.
59.

Zyn Excelentie,
Vice Admiraal, Gouverneur
Generaal, over Curacao,
en Onder horige Eilanden
&c.a &c.a &c.a

Zyn Excelentie,

Hebbe de Eer Zyn Excelentie te informeren, als dat ik Zyn Excelenties geeerde van den 10-31 July en van den 6.de Augustus Ontfangen heb —
De Superintendent van de heer J.s Faulke heeft hier ingescheept met de Gollet Carolina Captyn Jan De Gorter, de voornoemde beestiaale van het Land als - Vyftien Ezels, twee paarde en twintig Geyten. — .

Verzoecke Zyn Excelentie de Goedheid geliefde te hebbe, en Melde Myn of ik in het vervolg nog meer Beestiaale zal laate inScheepe, Zonder voor=
=kennis van Zyn Excelentie - — .

Hebbe de Eer met Alle Hoog=
=agting te Zyn —
Zyn Excelenties onderdanige
en Gehoorzaeme Dienaar —

Bonaire
12 Augustus 1816.

A. B.s vanden Broeck
Command.t

Aan den Wel Edelen Heer
[illegible] Admiraal Gouverneur
Generaal van Curaçao
en deszelfs onderhoorige Eilanden
[illegible]

Wel Edele Heer!

Hebbe de Eer Uwe Edelheid te informeeren als dat ik Uwe Edelheids geeerde van den 31 July en van den 6 Augustus Ontfangen heb, en De Appointement van de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] met de [illegible] Corsario [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] en [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Hebbe de Eer met alle Hoog-
achting te Zijn
Uwe Edelheids onderdanige
en Gehoorzaame Dienaar

Bonaire
11 Augustus 1810

[illegible]
Commandant

No. 46

Van den Comm.r ad interim
van het Eiland Bonaire
sub dato 12 augustus 1816
den 14 augustus 1816
ontvangen ~~[illegible]~~

geregistreerd onder Lit.a B. pag.
59.

De Commandeur ad int.m
van het Eyland Aruba
Aan
Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal van het
Eyland Curaçao, Bonaire
& Aruba

Aruba den 14e Augustus 1815

Ik heb de Eere Rapport te doen, dat de perzoon Hyntje van Riessen zich aan boord bevind van de Gollet genaamt Waare Broeders Schipper Willem Gilbert als arrestant in gevolge bevel van den 13e Augustus ll. —

Als mede ontfangen Zyn Excellentie Een Relaas van de Captn. der Indianen alhier, betreklyk tot de zaak van den Arrestant het welk Zyne Excellentie zal blyke geven, over deszelfs disobientie in voornemen zynde met de Independente Kaper alhier ~~[illegible]~~ voor anker liggende aan de zand punt op den 6 Augs. ll te willen vertrekken. daarby komt dat ik hem arrestant aan het Huis van de Weduwe J. Oduber s'anderedaags den 7e augustus aller minzaamst heb onder het oog gebracht dat zyn voornemen afschuwelyk was, als Vader van Eene Talryke Familie en inwoonder van

dit Eyland, dat hy arrestand dit Eyland van als loots met gemelde Kaper te gaan in een Slegt dag„ „licht zoude Stellen ten Opzichte der Commercie by onze over buuren. — Hy Arrestant wierd Oogluikend hier door bewogen; — En beloofde my op Zyn woord en handslag niet te zullen gaan; — Waarop ik het daags te vooren aan hem bevolen Huisarrest liet Continueeren en hem gelaste niet aan de baay te komen vooraf de Gemde. Independente Kaper onzen Strand had verlaten. —

Ik gaf hierop orders aan de Ruiters een waakzaam oog op hem arrestant te houden: — Wanneer dan een Uur naderhand, ik Rapport ontfing van de Ruiter Cornelis Specht, dat hy arrestant niet naar zyn woning binnen S'Lands zich had vervoegd; maar wel in het Indiansche Randje aan de baay in een Kroegje zich bevond, en dat deszelfs zee Kleederen langs Strand zouden gebracht worden. Dus in volle verdacht kwam ongeoorloofd met de Independente Kaper te „zullen vertrekken, En daar door de gerechte Suspitie der Koopluiden alhier als mede gestaaft wierd; dat hy arrestant namelyk zich zoude engageeren aan boord van Gemde. Kaper als Loots om onze Commercie nadeel te doen. — Ik heb hem dan doen arresteeren en in de boeyen doen zetten (als geen gevangenis hebbende) en Zyne Excellentie Rapport gedaan, ingevolge myn Rapport van den 10 dezer waaraan ik my als mede Refereere. —

Dan Excellentie! Ik neme de vryheid onderdanig U onder het oog te brengen, en eerbiedig te verzoeken gunstiglyk in Consideratie te willen nemen, dat de arrestant een Weduwenaar en Vader van zes onnozele broodloze Kinderen is. — En dus voor deszelve onderhoud moet zorgen; — Zo Zyne Excellentie behagen mogen naar Zyn onderzoek Zyner Zaak hem arrestant Schuldig vindende Zyne Straffe met Uwe aangeboren Menschlievendheid doen vergezellen. —

Waarmede ik de eere heb, met verschuldigde Eerbied en Hoogachting te noemen. —

Zyner Excellentie!

Gehoorzame Dienaar

Boye

Commd.

P. S. hiermede als mede een verklaring van L. Croes Kapitein der Jouwaan en Peter Kock als Sergeant van de Sondags Wacht. als mede make ik rapport dat er weerom een Independente Kaper hier is voor anker gegaan aan de Sandpunt, gister den 18 augs en van der morgen weer onder Zeil naar de Kust Steevende geobserveerd

Boye Commd.

No. 46 bis
Van den Comm.r van Aruba L. Boyé
met dato 19 Aug.t 1816.
Ontvangen den 23 Aug.t 1816
geregistreerd onder Litt. B.
pag. 59

Excellentie!

Aruba den 19.e August. 1816

De armoedige toestand van zaken van den arrestant Heintje van Riessen, permitteerde niet op deszelfs kosten de Ryze te kunnen doen; Ik ben dus in de hooge verplichting geweest, uyt de Cine Johannes in Sequestratie genomen over deszelfs hand=Geld $4 af te nemen, om hier in te voorzien. - En wil hopen dat zulks Uw Goedkeuring zal wegdragen. -

Boyé
Comm.

Compareerde voor my Commandeur, op heden den 19de Augustus 1816 —

De Captn. der Indiaanen Ln. Croes en de Sergant van de Sondags Wacht Pieter Koch de welke verklaren dat de Moeder van Ands. Jacobs [Ewel„ „ke op een ongeoorloofde wyze van dit Eyland ontvlugt is met een Independente Kaper hier voor anker leggende] Reclameerd de helfte hand-Geld bestaande in $10 welke penning Hyntje van Riessen zoude ontfangen hebben van gemt. Independente Kaper voor hun beide Rekening als Engageert zy„ „de aan boord van Gemt. Independente Kaper —

Actum Aruba datum utsupra

Boye
Commandr.

Aan Zyne Excellentie
Den Vice Admiraal
A. Kickkert, Commandeur
Van de Militaire Willem
orde, Gouverneur Generaal
Van 't Eiland Curaçao
en onderhorige Eilanden
Bonaire & Aruba
Vice Admiraal & Generaal
& Chef over de Zee & Land
Magt, Zyner Majesteit
Den Koning der Nederlanden

Maria Londe, huisvrouwe van
Christoffel Arnout Van Riezem, den oude
Man thans op Reijs zynde, Ouwders van
Jan Hendrik Van Riezem. —
Beneevens de Kinderen van voorn. Jan
Hendk. Van Riezem
Ter voeten van Zijne Excellentie ons
stellen, — Verzoekende Gratie voor Gemelde
Jan Hendk. Van Riezem (die als Anstoker
p. de Goltet De Waare Broeders, mede vanaf
den voor Onbetzonnentheid, Zig aan de order
van Den Edle Gest; Heer Commandeur L: Boye

Vergreepen heeft.

Excellentie: gelieve deze onze Smertend Gemoed, en Heete Traanende Oogen, met Medeedogentheid aan te Schouwen

Wy kunnen niet beseffen, of er iets meer ter Laste der Arrestant plaats neemen. — dan het onderneemen van een Kruystogt, met een Independente Goulet, en het Vernieten van Huys Arrestt, hem door meergemelde Heer Commandeur, aanbevoolen.

Wy Vertrouwen dat Z: E: ~~het~~ Mis-stap van onze Zoon, en van een Vader van Kinderties waar onder eenige der hen niet bedruypen kunnen; als Opperhoofd, Vader, & Toesiender van-t Gemeene Welzyn, uyt een Medeo-gende Hart, Gelieve te Verzachten.

Gelieve te weeten Excellentie: dat door Afzyn, ons Afweezendheid van een Huysvader; Zyne Kindertjes. tot alle Onheil. Bloot gesteld: Zal Zyn.

Inmiddels. Z: E: Toewenschende al 't geene tot Zegeningen en Welzyn van Z: E. en Illustre Famielies, tot in Lengte van Daagen strekken mag. —

Zyne Excellentie Gehoorzame Dienaresse

Aruba den 19 Augs 1816

maria van rtsn

Adriaan Tromp voor Syn Huysvrouw Johana Van Ris,

Zen

MR bedrygt Maria Van Ritzen

Deeze Tekening, en Merk Teeken dier Van Eene Des Arrestant Dogteren is, — is in onze Presentie gedaan

Getuygen
Jan Hendk. Godfd. Eman
Nicolas Crafsmit

Aan Zijne Excellentie, Des Vice Adm.l
A. Kickkert, Commandeur, Van de
Militaire Wn ordes. Gouverneur Generaal
Van t Eiland Curaçao, en onderhoorige
Eilanden, – Bonaire & Aruba —
Ensz, Ensz, Ensz. —

Relaas of Rapport van den ondergeteekende L.s Croes
Capitain der Indiannen op het Eyland Aruba, In zaacke
van de Perzoon gen.t Heyntje Van Riessen. thans arrestant

Ingevolgen order ontfangen van den Commd.r L. Boye, op den
6 Augustus ll. — heb ik hem Heyntje Van Riessen, thans
arrestant Stiptelyk belet zich niet te engageeren Aan
" boord van eene Independente Kaper, alhier aan de Zandpunt
voor Anker leggende, — het Welk hy arrestant my dan be
" loofde ook van niet te zullen doen, — Kortstondig daarop
ontfing ik van gemd.e Commd.r een Schriftelyke Waarschou
" wing om dezelve op de gewone wyze bekend te doen maaken
dat er zich niemand zoude van het Eiland Absenteeren zonder
voor af Perzoonlyke kennis geving aan gemd. Commd.r,
met Poenaliteid dat die hierin quam te Manqueeren zou
" de kunnen gevaar loopen door t Gouvernement gestraft te worden
hunnen regten & Previlegien als onderdanen van zyn Majesteyt
te verliesen. hier by was de Arrestant tegenwoordig, en Vroeg
my of de Commd.r hem beletten konde een stukje Brood
voor zyne kinderen te Verdienen, — het welk door my beant
" woord wierd. de Commd.r Verbied U niet met Vaartuigen
onder Gepermitteerde Vlagge te gaan, maar hy kan u geen
Paspoort verleenen aanboord vande Independente Kaper te gaan;
Niet tegenstaende van dien ontwaarde ik dat hy hand – Gelt
had ontfangen om met gemd. Kaper als Loots te gaan;
het welk bekrachtig word door dien des Arrestants s'dogter
deeze Penninge den Commd.r ter hand Stelde welke Penning
my door den Commd.r in bewaarende hand zyn gegeven — ook
was het Publique bekend, zo als ik hier & daar door de Negotiee
" rende Persoone ontwaar wierd, dat des Arrestants voorneemen was

om als Loots deeze Indepente Kaper aan onze Over Kust ter dienste
te Staan, het welk Zeer Nadeelig voor onze Commercien zoude geweest
Zyn,

'T welk doende &c.

Aruba den 17 Augustus 1816

Lour.s Croes
Cap.n

Aan Zijn Exelentie,
vice Admiraal, Gouverneur
Generaal, over Curacao,
en Onderhorige Eilanden,
&c. &c. &c.

Zijn Exelentie,

Hebbe Zijn Exelenties Geerde van den 17de dezer
ben, Nevens het Extract van het Contract ontfangen —
Aangaande de Inventaris, die is ten vollen
Compleet, Jo Zelfs nog in Eenige Materiaale
over Compleet — —

De Luytenant der Indiaanen N. Martijn is
een bekwaam Man die de dienst verstaat, en
Zeer Actieff is — J. C. F. Weijgel, dat ook
een Zeer Actieff man is, kan ik Zijn Exelentie
Recommandeere als Factoor —

Joachim Boekhoud, Zoude Zeer dienstig Zijn
aan de Slag Baaij als Luijter — —

Th. G. Raenes, en J. Vermeulen tot dienst
int Fort als Kanonniers in plaats van Luijters,

De Salarisse die de Onderstaande
Dienaars van de Heer J. Taulke genote hebbe
Per Maand —

Superintendent	Izaak de Brot —	P. 75 — " —
Factoor	J. C. F. Weijgel	35 — " —
Luytenant der Indiaane N. Martijn		11 — 2 —
en twee Schepels Mais per maand.		
Chururgijn	Lurries van Strek	18 — " —

De Heer J. Faulke, die hier nog twee Muylezels heeft, en in goede order zyn en Ons van groote Dienst kunne zyn — wil zyn Ed.e de zelve overlate voor de Somma van Pesos 45. het Stuk —

Zyn Excelentie,
Ben intusschen met de grootste
Hoogachting —

Zyn Excelenties onderdaanige en Gehoorzame
Dienaar —

Bonaire den 19. Augustus 1816 —

A. Br. van den Brouck
Command.r

P. S. daar ik voor het tegenwoordige geen ander Perzoon als Kaptyn der Indiaane kan krijggen, zo ben ik verpligt zyn Excelentie de Perzoon van Carel Magnus Neuman tot desselfs Post aen Zyn Excelentie voor te Draegen —

No. 47.

Ontvangen den 22 Augs. 1816

van Comm^t. van Bonaire.

Wegens de Inventaris; dat dezelve Compleet bevonden is; en verders kennis gevende van persoonen en zaken waar, toe geschikt.

Subdato 19 Augs. 1816

geregistreerd onder Lett. B. pag. 59.

Aan Zijn Excelentie
Vice Admiraal
Gouverneur Generaal
Over Curacao en Onderhorige
Eilanden &a. &a. &a.

Zijn Excelentie;

Ik hebbe de Eer Zijn Excelentie te Informeren, als dat de Directeur Jk. Debrot voor rekening van de heer Joseph Foulke twee en dertig Ezels van t' Land in de Bark Louisa voor Curacao heeft ingescheept —

Ik hebbe de Eer met Alle Hoogagting te Zyn —
Zijn Excelenties onderdanige en Gehoorzaame Dienaar —

Bonaire 24. Augusty
1816

R. Br. vanden Broeck
Command^t.

N.o 48.

ontvangen den 25 Aug.s 1816.

van den Comm.r ad interim. van

Bonaire, L.B. van den Broek.

sub dato 24 aug.s 1816.

geregistreerd onder Lit.a B.

pag. 59.

De Commandeur ad inte:
van het Eyland Aruba
Aan
Zyne Excellentie den
Vice Admiraal A.
Kikkert Gouverneur
Generaal van het Eyland
Curacao en onderhorige
Eylande Bonaire en
Aruba. —

Aruba den 24.e Augustus 1816 —

Ik neme de vryheid Zyne Excellentie te verwittige
dat ik gereed ben, of zal zyn met de 5 Maandelyk Reekening
en Verantwoording Over het Eyland Aruba van
den 11 Maart tot Ultimo Augst.s: — afwachtende
Uw bevelen, aan wie Zulks moet geschieden, en
op welke wyze de Penning geschikst kunnen op
gezonden worden; — Ook zullen Zyne Excellentie
gelieven my te doen geworden of middel beraamen, o
de hier geanexeerde aan Vraag. —

Ben met Verschuldigde Eerbied

Zyner Excellentie!

Gehoorzame Dienaar

Boye

Comm.e

Lyst over het benodigen voor 't Eyland
Aruba. —

Een vlagge val,
Teer en Engelsbraun voor de Stukke en
Rolpaarden. —
Een Uur glas of zand loper
het afuit voor het reeds gerequireerde Veld-Stuk
Voor het Wacht Huis. —

5,000 Singels
10 ℔ Singels Spykers
4 ℔ Enkelde Spykers
4 ℔ Lasysers
10 Planken voor deuren & Vensters
6 pr. duimen & hengsels. —

Aruba 24t. Augustus 1815 —

N°. 47

ontv. [illegible] der 26 Aug.s 1816.

van den Comm.s ad int.m vo. Ar[illegible]
L. Boyé dato 24 Aug.s 1816.
beantw.d in N°. 40 Corr. met
B. & A.o dato 27 Aug.s 1816.
geregistreerd onder Litt.a
B. pag. 59.

Zyne Excellentie de Vice Adm.l
A. Kikkert, Gouverneur
Generaal over de Eylanden
Curacao, Bonaire & Aruba

P.r Schipper [illegible] Croes —

voor overwerk		
„ „ taak	11	51[5]
„ toelagen		
„ restant taakwerk	58	18
„ wachten		
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen		
„ bijslag Ongevallenwet		
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)		
„ te weinig berekend L. de Sotta à ƒ2.50 4/18	0	55[5]
	ƒ 128	87[5]
Uit te betalen bedrag	ƒ 1023	44[5]

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	ƒ 636	77[5]
„ „ taak (blauw cijfer)	328	48[5]
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	58	18
Wachten		
Totaal	ƒ 1023	44[5]

N°. 696.
1906.

Aan Zijn Excelentie,
Vice Admiraal, Gouverneur
Generaal, over Curacao —
en Onderhorig Eilanden &c &c &c

Zijn Excelentie.

Hebbe Zijn Excelenties Geëerde dato 28. Augustus ontfangen —
... Opzigters tot
... en meyl dat
... beeste, Schapen —
... dan zullen
... die zulke

... laude du post
... nemen —
... met de heer
... uttig en diensty
... debrot zal

... ubaer
... Waar over
... quantiteits in
... nde, als directeur
... Opzegt in
... of affaire
... brot, alles
... is Matriaale
... moest hebben —
... et; dat hy

September

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Vuurwerkers

Arbeidsloon zonder verzuim			ƒ 438	–
af:				
voor gedetacheerde werklieden	ƒ	–		
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim	8	04⁵		
„ berekening in minder bij ziekte	3	60		
„ „ „ „ „ verwonding		–		
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet		–	ƒ 11	64⁵
			426	35⁵
bij:				
voor overwerk	ƒ			
„ toelagen	14	64		
„ restant taakwerk	86	77		
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art 96 H/dst. III V. R. W.)			ƒ 101	41
Uit te betalen bedrag			ƒ 527	76⁵

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	ƒ 225	49⁵
„ „ taak (blauw cijfer)	215	50
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	86	77
Wachten		
Totaal	ƒ 527	76⁵

N°. 696.
1906.

Aan Zijn Excellentie
Vice Admiraal, Gouverneur
Generaal, over Curaçao
en Onderhorig Eilanden &a &a &a

Zijn Excellentie

Hebbe Zijn Excellenties Geëerde dato 28. Augustus ontfangen.
Voor het tegenwoordige hebbe wij nog geen Opzigters tot
de Coraale als anderzints nodig — tot tyd en wyl dat
Zijn Excellentie het goed vind om hoornbeeste, Schapen
&a. Zal ordonneere om aentelegge — en dan Zullen
er Zich op Bonaire wel lieden opdoen die Zulke
poste kunne waarneemen —

M, Neuman dunkt Mijn Zaude de post
als Capitijn der Indiaane wel kunne waarneemen —

Zijn Excellentie meld mijn om met de heer
Debrot te overlegge — wegens alles wat nuttig en dienstig
voor de Administratie, welke aen hem debrot Zal
Werden toevertrouwd. Strekke kan —.

Ik heb van den Weledele heer Nubaer
Matriaale ontfange, tot 's lands gebruijk. Waar over
de heer de brot, Zo 't mijn toescheen gevoeligheid in
Zijn Schik was en hem niet wane toegezonde, als directeur
[...] mijn maar Opzigt in
[...] die Zaeke, of affaire
[...] dat hij debrot, alles
[...] het zij mais Matriaale
[...] Magt moest hebben
[...]s, en Zo niet, dat hij
dan maar Opzigt daarvoor was —

geregistreerde brieven
van Bonaire & Aruba
ontvangen
van 1° tot ult° Septr 1816

Aan Zijn Excelentie,
Vice Admiraal, Gouverneur
Generaal, over Curacao
en Onderhorig Eilanden &c. &c. &c.

Zijn Excelentie

Hebbe Zijn Excelenties Geërde dato 28. Augustus ontfangen.
Voor het tegenwoordige hebbe wij nog geen Opzigters tot
de Coraale als andertints nodig — tot tijd en wegl dat
Zijn Excelentie het goed vind om hoornbeeste, Schapen
&c. Zal ordonneere om aentelegge — en dan Zullen
er Zeit op Bonaire wel liden opdoen die Zulke
poste kunne waarneemen —

M. Neuman dunkt Mijn Zaude de post
als Capitijn der Indiaane wel kunne waarnemen —

Zijn Excelentie Meld mijn om met de heer
Debrot te overlegge — Wegens alles wat nuttig en dienstig
voor de Administratie, Welke aen hem debrot Zal
Werden toevertrouwd. Strekke kan —.

Ik heb van den Weledele heer Hubaer
Matriaale ontfange, tot 's Lands gebruijk, Waar over
de heer de brot, Zo 't mijn toescheen geantinths in
Zijn Schik was; en hem niet ware toegezonde, als directeur
Zijnde — de heer de Brot heeft mijn maar Opregt in
mijn tronie gezegd, als dat die Zaeke, of affaire
nooijt goed konde gaan, en dat hij debrot, alles
wat het Eiland aengaat — het zij Mais Matriaale
gereedschappe &a onder Zijn Magt moest hebben
, en als dat hij directeur was; en zo niet; dat hij
dan maar Opperfactoor was ——

Jk geloof Zijn Excelentie, dat de heer Debrot de Zaak verkeert verstaat aengaande Zijn Derecteur=
=Schap. — het is nu heel anders, als ten tyde van den huurder toen Was het een finaale Negotie Kraam, en nu, Zo ik het begrijp Zal alles wat het land heeft en aengaat, en Mijn kaetsend, onder Mijn Darecthie Zijn, en daar voor verantwoordig Zijn — of Zijn Exelentie Moest daar anders over disponeeren —

Wat nog meer is, de heer Debrot wil heel en al, onafhankelijk van Mijn Zijn en Mijn hoegenaamd, verantwoording daen, en <u>alleen</u> Met Zijn Exelenthie Corresponderen, aengaande Zijn doen en laate, of Derecthie. —

Dunckt Mijn Onder Correcthie, dat de heer De Brot een Kleijne Jnstrucktie moogd toegezonden Werden —

De Gollet Carolina Capt. Jan de Gorter heeft hier voor Rekening van de heer Jn. Froilka 32. Ezels en twee paarde voor Curacao ingelade —

Zijn Exelentie

Hebbe de Eer met alle Hoogagting te Zijn —

Zijn Exelenties onderdanige
en Gehoorzaame Dienaar

A. Bt. van den Broeck
Commandt.

Bonaire 31st Augustus 1816

Ontvangen den 2den Septr 1816
van den Commdr ad int. van Bonaire
No. 50.
geregistreerd onder Litta B. pag
60

Zijn Excellentie
Den Vice Admiraal;
Gouverneur Generaal; van
Curacao, en Onderhoorige Eylan,
„den — &ca &ca &ca —

Zijn Excellentie

Ik acht het van mijne Pligt, en neeme de Vreijpostigheid, met alle Ootmoed, Zijn Excellentie, ten hoogten te Bedanken, voor de Gunst, aan Mijn Gedaan; — De Post, Welk, UWe Excellentie Geliept heeft, mijn te Vergunnen, neeme ik, met de grooste Dankzeggin aan, en Deurf Zijn Excellentie, te belooven, dat ik in alles, mijn best Zal doen, om de Zelve meer, en Meer, Waardig te Zijn —

Ik heb ook, Volgens Zijn Excellentie Begeert, met Den Heer Van Denbroek, Weegens de benoodige Amtenaars ge Sprooken, — Dog — ik agt het Pligtelijk, hier van te Melden, C. M. Neuman Versoekt voor de Post Van Captn der Indiaanen, en hij heeft belooft Zig daar in, nar Zijn Vermoogens te Vigileeren C. Wijgel, thans Captn of opzigter van de Slaaven Neem ik de Vreyheid Voor de Zelvde Post te Recommandeeren, hem kennende voor Sterk en Zeer gewilig, in Zijn Dienst te Zijn, — en de Persoone Van Nr Martijn, thans Lieut der Indiaan Versoek, dat hij dezelve Post mag behouden, — Deeze Zijn de Drie Amten, de Welk ik voor het teegens woordig, Denk Noodig te Zijn —

— Indien —

Indien er meer te doen komt, en wij niet genoegzaam zijn, om alles na behoorens, na te zien, zoo zal het altoos tijd zijn, om meer Dienaren, aan te stellen — Maar, Excellentie, ik versoek Uwe Excellentie, mij te permiteeren, te zeggen, Dat ik niet begrijpen kan, hoe de administratie, door mij wel verigtet kan worden, indien Ik de orders, betreffende het werk, van den Commandeur moet ontfangen. Het werk van Bonaire, verheijst voor uijtzigt, en als ik van de tweede hand, de orders moet ontfangen, mijn dunkt, zulks, nooit goed zal kunnen gaan, te meer als ik, voor 1. a 2 kan mais, of om een bijl te krijgen &c en honderde dierjelijke, kleinigheeden, die daagelijks moeten voorvallen, bij elken, bij den Commandeur moet gaan versoeken, hij zal het moede worden, en mijn zal het verdrietig vallen — —

Ik versoek en hoop dat Uwe Excellentie Goedheid, mijne vrijpostigheid, te goed zult aan neemen, waar meede Ik de vrijheid neeme, mijn aan Uwe Excellentie gunst te recommandeeren — —

Zijn Excellentie

Uwe Excelentie, zeer ootmoedige en onderdaanigste Dienaar

Isaac Debrot

No. 51

ontvangen den 2den Septr. 1816.

van Izaac de Brot van Bonaire

Dato geen.

geregistreerd onder Litt. D. pag. 8.

De Commandeur van het
Eyland Aruba

Aan

Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over
de Eylanden Curacao
Bonaire & Aruba

Aruba den 3 September 1816

Hiermede ontfangen Zyn Excellentie de 6 Maandelyke
Verantwoording in gevolge Ue bevelen van den 27 aug. l.l.
Ook zoude ik niet nagelaten hebben, 's Lands penningen
in Sufficiente Wissels tevens te maken; indien zulke alhier
waren te verkrygen; - Zal dus Zyner Excellentie nader
bevelen moeten afwachten, op welke wyze dezelve kunnen
opgezonden werden

Waarmede ik de Eere hebbe met verschuldigde
Eerbied en byzondere Hoogachting te zyn

Excellentie!

Zyner Excellentie!
Gehoorzame Dienaar

Boye

Commandr.

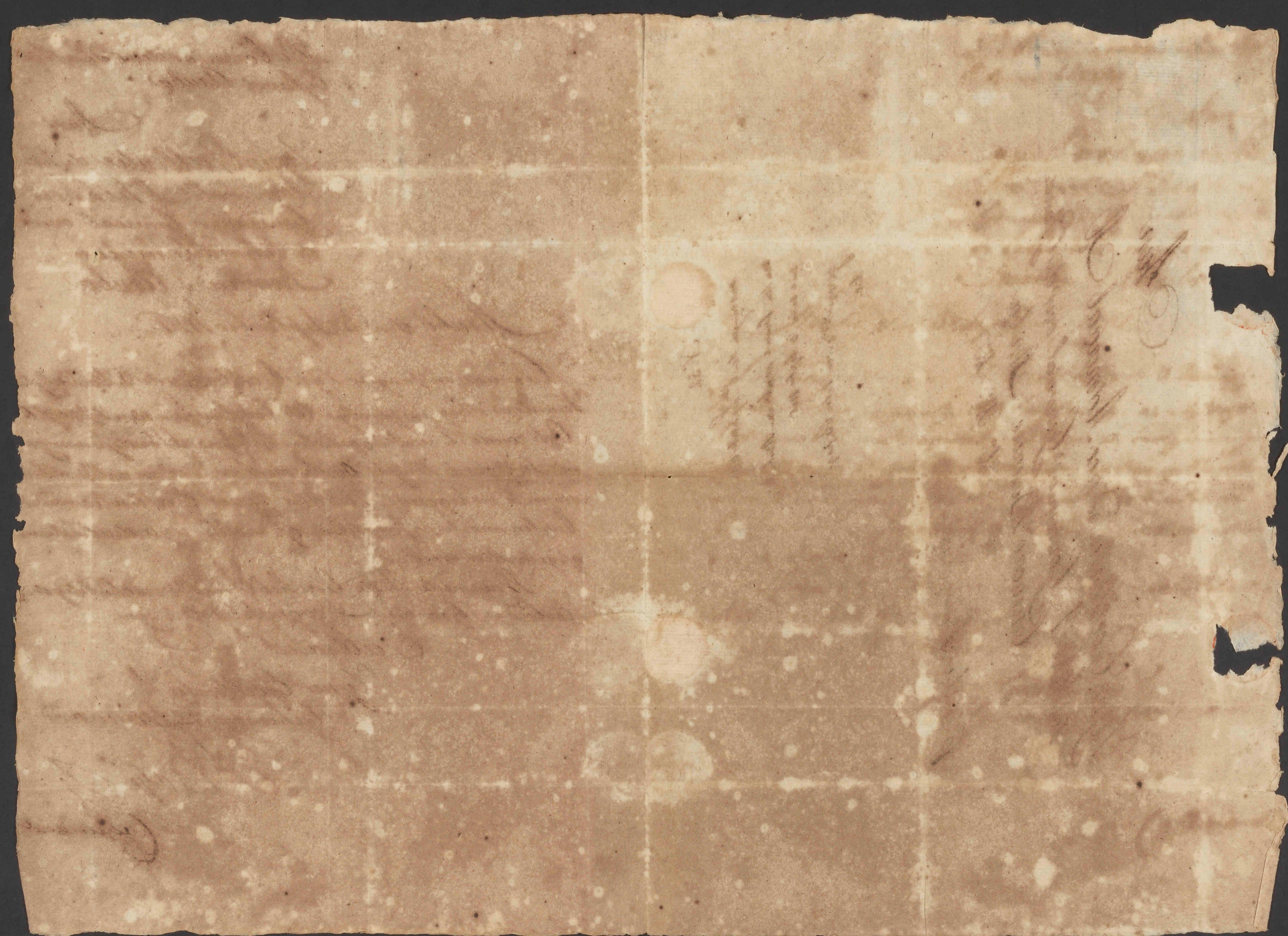

Aan
Zyne Excellentie de Vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur Generaal over de Eylande Curaçao Bonaire & Aruba —
&c. &c. &c. —

Gº. ... Prince —

N.º 52
Ontvangen den 8 September 1816
Per den Schoner [illegible] van Aruba
met dato 7 Sept. 1816
geregistreerd [illegible] B. fol.
60.

De Commandeur van
het Eyland Aruba
Aan
Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylande Curaçao Bonaire
& Aruba

Aruba den 7.de September 1816

Ik heb de Eere zyne Excellentie Rapport te doen, dat de Engelsche Gollet Dascher Schipper Ro.n Wood alhier is gearriveerd den 4 Septb.r ll en Ingeklaard van de Indiaansche Kust komende met Beestiaalen, en niets anders, dewelke ik hem ingevolge Tarif van invoer den 5.de heb aan de Wal laten zetten; — Den 6.de liet hy my afvragen door den Ruiter Jan Slupke, zyn drooge Goederen en andere Lading aan de Wal te laten Stellen, ten Einde zyn Vaartuig aan de zand Punt te doen repareeren; — Met verwondering ontwaarde ik dan dat deze Schipper Contra bande aan boord had zonder deselve by zyn inklaren aan te geven: —
Dus zeker froudes zoude begaan hebben, indien ik niet Strenge order had aan de Wacht gegeven geen booten by Nacht aan de wal te laten komen; als Suspitie hebbende „de opgemelde Schipper. — Dan op deszelfs aanvraag; (zo gezegd) door den Ruiter Jan Slupke, zyn Contra bande aan de wal te zetten, liet ik hem Schipper Wood weten dat hy alles by wyze van Request aan my zich moest addresseeren en voordragen: — Waarop hy Schipper

in passie aan boord ging zyn anker lichte en de haven, zonder uitgeklaard te zyn, nog de gerechtigheden op de beestiaalen betaalt te hebben, en zonder eenige permissie van my Commandeur, zoude uitgezeild zyn indien hy niet was verhindert geworden door op Strandt te geraaken, en ik hem door een Schot te geven had doen aan de Wal komen. –

Ik heb dan deze Schipper personeel voor zyn ongeoorloofd en brutaal gehouden publick gedrag arrest gegeven op het Fort: – En hem deze morgen voor zo verre ontslagen tot Tyd en Wyl ik zyner Excellentie nader bevelen zal ontfangen hebben hoe ik my wyders te gedragen heb, ten opzichten van deszelfs Persoon en de Contra bande aan boord van deszelfs vaartuig, – als niet ingeklaard zynde voor Exportagie, by zyn aankomst alhier. –

Waarmede ik de Eere heb, my met verschuldigde & ware Hoogachting te noemen. –

Zyner Excellentie
Gehoorzame Dienaar

Boye

Commd

Dupl.

De Commandeur van het Eyland Aruba

Aan

Zyne Excellentie de Vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur Generaal over de Eylanden Curacao, Bonaire & Aruba. –

Aruba den 7de September 1816.

Ik heb de Eere zyn Excellentie Rapport te doen, dat de Engelsche Gollet Dascher Schipper Rt. Wood alhier is gearriveerd den 4 Septemb. ll. en ingeklaard van de Indiaansche Kust komende met Beestiaalen en niets anders, de welke ik hem ingevolge Tarif van in, " voor den 5de heb aan de wal laten zetten. – den 6de liet hy my afvragen door den Ruiter Jan Slupke, zyn droge Goederen en andere Lading aan de Wal te laten Stellen, ten einde zyn Vaartuig aan de zand Punt te doen Repareeren. – Met verwondering antwaarde ik dan, dat deze Schipper Contra bande aan boord had zonder dezelve by zyn inklaren aan te geven. – dus zeker frouden zoude begaan hebben, indien ik niet Strenge order had aan de Wacht gegeven geen booten by Nacht aan de wal te laten komen, als Suspitie hebbende op gemelde Schipper. – Dan op deszelfs aanvraag (zo gezegt) door den Ruiter Jan Slupke, zyn Contra bande aan de Wal te zetten; – liet ik hem

Schipper Wood weten dat hy alles by wyze van Request aan my zich moest addresseeren en voordragen. — Waarop hy in passie aan boord ging zyn anker lichte en de haven, zonder uitgeklaard te zyn, nog de gerechtigheden op de beestiaalen betaalt te hebben, en zonder eenige permissie van my Commandeur; zoude uitgezeild te zyn; indien hy niet was verhindert geworden door op Strandt te ge„raaken, en ik hem door een Schot te geven had doen aan de wal komen. — Ik heb dan deze Schipper perzoneel voor zyn ongeoorloofd en brutaal gehouden gedrag arrest gegeven op het Fort — En hem deze morgen voor zoverre ontslagen tot Tyd en wyl ik zyner Excellentie nader„bevelen zal ontvangen hebben, hoe ik my wyders te ge„dragen heb, ten opzichten van dezelfs perzoon en de Contrabande aan boord van dezelfs vaartuig; als niet inge„klaard zynde voor exportagie, by zyn aankomst alhier. —

Waarmede ik de Eere heb my met verschuldigde Eerbied en Waare Hoogachting te noemen. —

Zyner Excellentie!

Gehoorzame Dienaar

Brugi Jr

Comm.
ad in.

Ontvangen den 10den Sept. 1816.
Van den Comm. ad interim van
Aruba. Gedato 7 Sept. 1816.

Aan

Zyne Excellentie de Vice Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de Eylande Curacao
Bonaire en Aruba —

pr. gollet Allexandria
Schipper C. Coolman

Aan

Zyn Exelentie Vice admiraal,
Gouverneur Generaal, over
Curacao en onderhorige Elande
&c. &c. &c.

Zyn Exelentie!

Hebbe de eer Zyn Exelentie te informeere als dat ik de Bark Fanny hier heb afgeladen, met twee honderts Schepels kalk — en 2 W. Vaam brandhout — de twee honderts Schepels kalk zullen een plaats beslaan van 5-a-6. Vaam Brandhout — dus kan Zyn Exelentie een kleyne Carkulatie late make wat de Bark Fanny, iedere Reys, of voyagie hier van Bonaire zoude kunne aen Brandhout en kalk afbrengen —.

Verzoeke Zyn Exelentie Myn het Onderstaande, door de heer Debrot Opgegeeven, toe te Zende —

— te Weten —

6. Nuwe pikke.
1. Grote Koevoet. Zes Voet lang! deze zal ook dienen tot bluschen van de kalk Ovens —.
12. Eyzere Schoppe. die voor de Zoutpan ook zulle dienen —
1. Grote Moker —.
12. water tobbens! Zeel Sterk gemaakt. —
4. Pies Zeyldoek, tot Zakke voor Zout, en kalk —.
6. Strenge Zylgaare —.
1/2. Dosyn Zeylnaalde —.

Hier in geslote bekomt Zyn Exelentie een Copij- van een brief — of Plan, van de heer J.K. Debrot, aen Myn gezonden den 7de September —.

Zyn Exelentie, ik kan Myn niet begrypen waarlijk hoe

No. 53.
ontvangen den 9den Septr 1816.
Van den Comm.r Van Aruba
ged. date 7 Septr 1816
geregistreerd onder Litt. B. reg.
60

hoe dat de heer de Brot zulke onnozele Propositie
durft doen — aangaande het Brandhout te laate kappe
door de Vrijje lieden — daar hij ten tijden van de heer
Faulke, zo als Zijn Excelentie niet onbewust zal zijn —
dat er elke togt, of Voyagie, een grote Quantiteit
Brandhout voor Zijn prinsipaal heeft afgezonden —
= En buijte dat Zijn Excelentie, had de heer Debrot, buijte
het kalk brande nog twintig van de beste 's Lands Slaave
tot zijn dienst — of in zijn dienst; tot kappe van
Brasielje hout voor zijn prinsipaal. —

Zijn Excelentie gelieft maar een kleijne Calculatie
te make. — als dat de Brot. binne de tijd van 10. Weeke
twee kalk Ovens voor Zijn prinsipaal heeft gemaakt —
buijte het Brandhout — ja zelfs altemet 50. Vaam
Brandhout in zes daege gelevert — buijte de Slaave
die aen 't brazielje hout in werk waare geamplojeerd

Zijn Excelentie, zal ook het Plan in Zijn
brief zien. Aengaande het Brasielje hout kappe —

Jk laat alles aen Zijn Excelenties gezond oordeel
over — Maar na Mijn gedagte Zijn Excelentie
is de heer de Brot Zijn plan van geen nut en
geen der waarde — Mij dunkt onder Correctie
Zijn Excelentie, als dat de heer de brot, de [illegible]
Kalk Ovens — Brandhout kappe. wel met de 's Lands
Slaven zal kunne bewerke — Mits de Slaven op een
goede Wijze manier te verdeele; als aen de tuijn
Kalk Ovens, en houtkappe. — en dus Zijn Excelentie
Wij hoegenaamd geen Vrijje lieden nodig hebbe te huuren

Met die Consideratie Zijn Excelentie, dat het
Gouvernement niet meer van ons afeischt als wij
met de 's Lands Slave kunne bewerke, — want
als de Slave aende tuijn werke, kunne wij geen
werk forceeren om Kalkovens te bewerke. —

en

Copij

Den Heer M:r B: van den Broek
Commandeur,

Mijn Heer!

Daar het jaar Seijsoen Reeds zeer geavanceert is —
en Wij alle daege, een goede plant tijd kunne
verhapen. en ons tuijn in desorder zijnde zo wel
als de Magt van de Slaven. — Zeer Zwak, en niet
tegenstaande zulks alles — Wij waarschijnlijk, het
Gouvernement. Met Brandhout &c:a moeten
fourneren, en ik, het werk aen Mijn bevolende
Willende, na Mijn uijterste vermogen zoeke
voortetzette tot voordeel van het Gouvernement.
diene Uwe te zegge, — dat ik door Vrijje lieden,
Brandhout zoude kunne late kappe. tegens
6. a 7 Reaale per Vaam — in de Bosschen
daar de kaare, met, twee a. drie jonge
negers het zelve zoude kunne transporteeren.
tot aen de Scheepers plaats, indien het Gouvernement
Mij het benodige Montant, daar toe wil four=
= neeren. — daar door zal ik in Staat zijn om veel
meer te kunne plante, en per geluk van een
goede jaar, een Goede voordeel bij behaalen.

Het Brasielje kappe, kan ook nog worden
gedreven. Aengezien de armoedige Staat, van de
Inwoonders, — Indien het Gouvernement mij tot dien
Einden, met de Benodige daar toe wil bij staan;
Jk Durf nog een goede voordeel te beloven. —
Het geen ik voor eerst tot dien Einde zoude
nodig hebben — is; 100 — a 150. Schepels Mais —
4. a 5. Pieses Goede Collette; een

een Boco Rum, en twee a 300. Stukke van agte in Contant geld, —

Ik heb de Eer te Zyn.
Mijn heer de Commandeur,
UEd. Zeer Ootmoedige dienaar

(Was Geteekend),
Issaak Debrot.

Bonaire den 7de Septemb.
—1816.—

hoe dat de heer de Brot zulke onnosele Propositties
durft doen zeggende het Brandhout te laate kappe
door de Vreijje lieden — daar hij ten tyden van de heer
Faulke, zo als Zijn Excelentie niet onbewust zal zijn —
dat er elke togt, of Voyagie, een grote Quantiteit
Brandhout voor zijn prinsipaal heeft afgezonden.
= En buijte dat Zijn Excelentie had de heer Debrot buijte
het kalk brande nog twintig van de beste 's Lands Slaave
tot zijn dienst — of in zijn dienst; tot kappe van
Brasielje hout voor zijn prinsipaal. — —

Zijn Excelentie gelieft maar een kleijne Carkulatie
te make. — als dat de Brot. binne de tijd van 10 Weeke
[illegible]

ontfangen den
9en September 1816

en Brandhout te kappe. —

Hebbe de Eer met alle Hoogachting
te Zijn —

Zijn Excelenties onderdanige
en Gehoorzaeme Dienaar —

A. Bt. van den Broek
Command.t

Bonaire 7de September 1816

N.o 54.
ontvangen den 9den Septr 1816
Van den Comm.t van Bonaire
dato 7 September 1816.
geregistreerd onder Litt. B. pag. 60.

De Commandeur Van
het Eyland Aruba
Aan
Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylanden Curacao Bonaire &
Aruba. —

Aruba den 8.e September 1816. —

De Jonge Heer Jacob Steeling zal zyne Excellentie
dupl.to Rapport van gister overhandigen, als mede
een Instrument ontfangen van R.d Wood, het welk
Zyn Excellentie zal blyke geven, dat hy Contra Banda
waarlyk aan boord heeft. — Dus onder eerbiedige Cor„
„rectie gezegd, hierop gunstiglyk gelieven te letten, dat
hy Schipper R.d Wood gefroudeert heeft zulks by
deszelfs inklaren niet bekent te maken. — Ook heeft
hy aan de Capt.n der Indiaanen L. Croes gedeclareerd
dat hy niet van voornemen was geweest de Haven te
ontvlugten maar wel aan de Zand Punt zoude
gegaan zyn, om aldaar met de Lading te Kielhalen. —
Een Sterke bewys alwaarom om froudes te plegen,
terwyl aldaar geen toezicht kan gehouden worden en
hy dus de beste gelegendheid had, om te Smokkelen; —
Ook was hy Strafbaar aldaar te gaan, zonder permit
van het bestuur alhier. —
Dit dan alles in gunstige overweging nemende, hope

ik dat het zyne Excellentie behagen moge hierin te voorzien, dat het voortaan geen Schipper vry staat willekeurig te handelen, waardoor de Eere van het Gouvernement gekrenkt wordt, en nadelige gevolgen en misbruiken kunnen voortvloeyen.

Waarmede ik de Eer heb, my met verschuldigde Eerbied en waare Hoogachting te noemen. —

Zyner Excellentie!

Gehoorzame Dienaar

Boye
Commd.

P.S. Ik heb over dag een Ruiter aan boord en by Nacht 1 Corpl. en 4 Man Melitie om een waakzaam oog te houden dater niets gesmokkert word

of the Officers that if I wish to Land ... I must Apply to Mr Demay and a Petition to the Commodant I ...

Schipper Pritchard word en desponsie moet tot nader order van Zyn Excellentie de Admiraal Kikkert in dit Eyland blyven — ter verantwoording wegens des Zelfs ongebonden gedrag gepleegd op gister by ... alsover verdere klagten ... te laten

Aruba den 7 Sepr. 1816.

Boye
Commd.

ik dat het zyne Excellentie behagen moge hierin te
voorzien, dat het geen voortaan Schipper vry staat willekeurig
te handelen, waardoor de Eere van het Gouvernement
gekrenkt wordt, en nadelige gevolgen en misbruiken

Aan Den Edle Gestr Heer
Lt Bays Commandeur
over 't Eiland Aruba
&c &c

Myn Heer

UEdGestr: gelieve te verleenen my selfs en Knegt
Een Paspoort, om dit Eiland te Verlaaten, voor
't Eiland Curacao, — op de Naam van Richard
Wood, — Ik ben UEdGestr DWDienaar
W: G:
Richard Wood
Aruba den 8 [illegible] 1816

Getrouwelyk van 't Engelsche
in 't Nederduytsche Taal
overgezet door my

H. Demey
Translateur

I Richard Wood Master of the Schooner
Dasher Arrived at the Port of Aruba Sept 4 Landed
By Permission of the Commodant Fifty four
Horses Eleven Asses One Cattle On the
6th Attended the House of the Commodant
On or About Seven OClk in the Morning
Recd in Answer the Commodant was Sleeping
On my way from the House was informed
by One of the Officers that if I wished to Land
any Article I must Apply to Mr Demay and
Present a Petition to the Commodant I informed
the Officer I only Requested to move the Schooner
for the Purport of Employing the Carpenters
to do the Repair the said Schooner making
much Water keeping One man at the Pump
Night and day the Officer informing me
the Petition was in case I should find it
Requisite to Land at the same time not
stating for my Information that it was necessary
for any Order to move the said Schooner to any
Part of the Bay my Self being unacquai-
-nted with the Regulations of the Port of Aruby
during the time of the moving the said Schooner
A signal of Alarm was Hoisted at the fort A Gun
Loaded the Officer came Alongside and Demanded
my Person Immediately to Attend the Commodant
which Order I immediately attended to On my
Arrival at the fort in the Presence of the Commodant
A Gun was fired at the Schooner the Anchor
being down and my self on Shore and treated
by the said Commodant with most Abusive
Language and immediately Ordered in confinement
by the said Commodant and not Permitted by
him to Enquire the cause of such Conduct

I remained in the fort untill the 3d Inst was then Placed at Liberty by the Capitain of the Island I do hereby Protest and detain the said Schooner Dasher and Cargo Consisting of Dry Goods Rum &c Loaded for the Purpose of the Indian Cost trade and the Proceeds to be Landed consisting of Cattle &c on the Island of Aruby is now laying in the Port of Aruby and at the Loss damage and Demurage of the Government of the Islands of Curacoa and its Dependants for the Benefit of the Underwriters and others concerned the said Schooner is now laying making much Water and Know Officer on Board in charge of the Property and that I am still in Possession of the Clearance and Papers of the said Schooner the said Clearance and Documents have never been demanded by the Commandant or any Officer of the Port

Richd Wood
Master

Sept 8th 1816

To his Honour the Gonour Commander and Chief of the Islands of Curacoa and its Dependants

I Richd Wood Master of the Schooner Dasher do hereby give notice that the said Schooner and Cargo consisting of Bails of Dry Goods Hhds of Rum is at present detained in the Harbour of Aruby ~~to the Loss~~ by Commandant Boye to the Loss Demurage of fifty Dollars pr Day and all damage or Loss the said Schooner and Cargo might ~~be~~ ~~in~~ Suffer during the detention of the Commandant Boye in Behalf of the Underwriter and others Concerned

Sept 8th 1816 Richd Wood

Ik Ridchard Wood, Schipp.r van de Gollet Dasher

Doet by deeze Kennisse geeven dat de gemelde Gollet en Laading. bestaande aan Baalen Droage waaren, Puncheon met Rum, Thans in deze Haven van Amber door Commandeur Boyé gedeteneerd is, aan t Verlaes en Versuym van vyftigh Patinges per Dag – en alle Schaade offe Verlies de gemelde Gollet en ~~Laading~~ geduurig de Deten tie van Commandeur Boyé maage Lyden ten Behoeve van de Assuradeurs en andere Geconcerneerdens zal zyn –

Septb.er 8 – 1816

W: G: Ridch:d Wood

Van 't Engelsch in t Neederduytsche Taal overgezet door my

A: Demeijt

Translateur

...es One Cattle On the
...e House of the Commandant
...en ...k in the Morning
the Commandant was Sleeping
the House was informed

by One
any ...
Present
the Office
for the

Aan

Zyne Excellentie de Vice Admiraal
A Kikkert Gouverneur Generaal
over de Eylande Curacao, Bonaire &
Aruba —

P. d'W.e J. Sheeling

No. 55
ontvangen den 16 Septr 1816
van den Comm.r van Aruba
dato [illegible] Septr 1816
geantwoord onder dato [illegible]
60

De Commandeur Van het
Eyland Aruba

Aan

Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylanden Curacao, Bonaire
& Aruba. —

Aruba den 14 September 1816 —

Uw bevelen over Schipper Rich.d Wood en verdere
Hoogst Geeerde aanschryven van den 11de heb ik ontfangen. —
Ten opzichte van het Pokhout ontfangen, Zyne Excellentie
hiermede eene verklaring van een' gewezen Timmermans
Baas gen.d Dirk dedlof Eedlon die Jaren lang in de
Bosch heeft gewerkt. — daar is veel Pokhout, maar
allemaal oude boome, die van binne wormsteeks of
vergaan en hol zyn. — Het veldstuk affuit zal ik
opzenden met de gollet Tree Vrienden als mede drie
goede Ezels voor Zyne Excellentie. —
Waarmede ik de Eere heb, ~~my~~ met verschuldigde eerbied
en byzonder Hoogachting te zyn: —

Zyner Excellentie!

Getrouwe Gehoorz: Dienaar

J. Brouwer

Commd.

Ik Ondergetekende Baas Timmerman by het Land
in voorige tyden Zeven Jaren in dit Eyland gediend. —
Verklaard tot requisitie van den Commandeur
Le Boye, dat er volstrekt geen Pokhout meer aan„
„wezig is, ten nutte voor Rollen of assen. – zullen alleen
10 of 12 boomen met moeite in de bosch te vinden zyn,
van 15 a 18 duims, in diameter en door dien deze boome
aan Transport en arbeidsloon zo vele onkosten zouden geeve[n]
is het niet raadsaam dezelve te laaten kappen. —

Aruba den 13 Sept 1816

Derik Dedloff Endlow

Aan

Zyne Excellentie de Vice Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal Over de Eylande Curacao
Bonaire en Aruba —

T. Schipper C. Coolman
gollet Alexander

No. 56
Ontvangen den 17 Septr 1816
Van den Comm. van Aruba
Aruba 16 Septr 1816
geregistreerd onder Lit. B
fol. 61

De Commandeur Van het
Eyland Aruba —

Aan

Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylande Curacao, Bonaire &
Aruba.

Aruba den 16e September 1816 —

Zyne Excellentie ontfangen hiermede voor Eerst drie
Ezels, en zal met de zelfde Gollet met de tweede Ryze
de andere drie opzenden — Als mede een Mal van het
Veld Stuk-afuit 4 Pd. mogt dan een nuwe affkomen
zal ik de onbruikbaare aan Stukken doen Slaan en
het bruikbaare Eyzer daarvan opzenden; Hier bevinden
zich drie Bruikbaare Stukke 24. 18. en 8 Pd. de rol-
paarden zyn half versleeten, dog Kunnen nog een tyd
lang Staan, Vermits dezelve een verf krygen. — Het
Huis of de achter muur daarvan zal met de Eerste
goede regen voorzeker daarneer vallen, ze is nu finaal
afgeweeken; — Zyne Excellentie gelieven my te
authoriseeren een Kalk oven te doen branden van
15 a 20 voet, diameter, dit zal een Klyne uitgaaf
veroorzaken, om de Indiaanen te gemoed te komen
P 20 a 25 voor hun Randzoinen, dan kan ik meschien

noch in Staat zyn) het gerequireerde als mede ontfan-
„gende) voor de regen Tyd dit noodzaaklyke werk af te
doen. — Terwyl ik de Eere heb met Eerbied te zyn. —

Zyner Excellentie!

Gehoorzaame Dienaar

Bay

Command
ad. In.

Aan
Zyne Excellentie de Vice Admiraal A.
Kikkert Gouverneur Generaal over de Eylanden
Curaçao Bonaire & Aruba.

No. 57

Ontvangen den 17 Septr 1816
Van den Kommr van Bonaire
Gedateerd 16 Septr 1816
geregistreerd onder Lito B. pag. 61.

Bonaire den 1st September 1816.

Aan Zyn Excellentie Vice Admiraal,
Gouverneur Generaal, over
Curaçao en Onderhoorige Eilanden
&a. &a. &a.

Zyn Excellentie,

Hebbe Zyn Excellenties Geeërde van den 4de en van den 9de deezer ontfange — en heb den Eed volgens ontfangene formulier aen den, door Zyn Excellenties benaemde Amptenare in myne hande doen af legge —

Wat de Ruyter aen de Slag Baay aengaat, Zoo te doen heeft is dit 1. dat wanneer een vaertuig aen de Slag Baay ten anker komt, dan daet de Ruyter daer van Rapport aen den Commanderende Officier — en terwyl daer omtrent de 'Slands beeste Weyde en de Matrose, of Passagiers onder dit dekmantel daer altemet zo lang als zy daar legge om hunne Seyle, of Want te reparreere gaan jaage — dan houd de Ruyter daer een oog op, dat se geen kwaad aen 'Slands Beestiaale doen —

Hebbe mede de Eer Zyn Excellentie te Informeere als dat ik de Bark Fanny Capt. C. Verhaal hier heb afgeladen met 100, Schepelskalk 21. Vaam Brand hout en 19. Ezels — het heeft hier op Sommige plaatse geregend, en dit zal altemet de Rede zyn dat de Boot, en de Capt. der Indiaane geen meer hebbe kunne vange. Egter hope in het Toekomende, hun het beter gelukke zal — en met de Andere Reys van de Bark Fanny

Meer zal kunne afzenden —

(Mijn Dunkt Zijn Excelentie, onder Correctie) als dat het beter, en voordeeliger zoude zijn: dat zijn Excelentie een bepaalde Bon aen de Indiaane beloofde, voor ieder Ezel, die zij vangde. want als men haar Handsaen van Mais geeft, te weete, een Kan per Man 's daags, en dan nog twee Kaale; of een pont vlees, en een half Pintje Rum — & dat komt wat te hoog & — want als zij niets en vange is die Handsaen weg, en wanneer men haar een [illegible] beloofd krijge se; of vange se Ezels, dan krijge se hun betaling — en vange se niets; dan heeft men hun niets te betaalen

Mij dunkt, onder Correctie, als dat een half Pattinje genoeg was voor iedere Ezel die zij vangde, de heer Faulkie en de Brot betaalde de Indiaane komt voor de Expiratie van de huur voor iedere Ezel een Pattinje.

Hier ingeslote bekomt zijn Excelentie een Generaale Lijst van 's Lands Slaave en een Copij van van den Inventaris van 's Lands Beestiaale en Matriaale, en een Lijst van de Medicamente die thans nog onder de Chirurgijn zijn —

Hebbe Mede de Eer zijn Excelentie te Melde als dat ik de verzogte Matriaale volgens Mijn brief van den 17de dezer ontfange heb. —

Hebbe de Eer met alle Hoogachting

Zijn

Zijn Excelenties onderdanige en Gehoorzaame Dienaar —

A. Bz. van den Broeck
Commandr.
ad interim

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Vuurwerkers

Arbeidsloon zonder verzuim			f 438	–
af:				
voor gedetacheerde werklieden	f			
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim	8	04[5]		
„ berekening in minder bij ziekte	3	60		
„ „ „ „ „ verwonding				
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet			f 11	64[5]
			426	35[5]
bij:				
voor overwerk	f			
„ toelagen	14	64		
restant taakwerk	86	77		

52.

ontvangen den 22 Septr. 1816.

van der Comm.s ad int.m van

Bonaire J. R. van den Broeck

sub dato 21 September 1816.

geregistreerd sub lit: B. pag 61.

Zyn Exelentie vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal Over Curacao
en Onderhorige Eilanden
&c &c &c

Zijn Exelentie

Heb Zijn Exelentie's Geëerde vanden 24 en 25 st ontfange
Voor het tegenwoordige is hier geen vaartuyg om Brand-
hout en kalk aftezende; zo er Zich een op magt doen
Zal ik Zien om met de Captain over de vragt eens te Werden
Brandhout en Kalk

Zijn Exelentie de

en Zijn Exelentie
r De Brot heb
nden heb — de
taan er niet op
Exelentie een
de Africaansches
hier door de
Zijn
ttin die hier door
komme is
tuyn goed geregend
n den Arbeyd Om de

Captyn Pell die
rnement over een

October

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Kuipers

Arbeidsloon zonder verzuim			ƒ 85	20
Af:				
voor gedetacheerde werklieden	ƒ			
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim	1	51		
„ berekening in minder bij ziekte	3	30		
„ „ „ bij verwonding				
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet				
			„ 4	81
			80	39
Bij:				
voor overwerk	ƒ 0	73⁵		
„ toelagen				
„ restant taakwerk				
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)				
			„ 0	73⁵
Uit te betalen bedrag			ƒ 81	12⁵

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	ƒ 48	32⁵
„ „ taak (blauw cijfer)	32	80
Restant (overwerk en uitwinst in taak)		
Wachten		
Totaal	ƒ 81	12⁵

Zijn Excelentie vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal Over Curaçao
en Onderhorige Eilanden
&c. &c. &c.

Zijn Excelentie

Heb Zijn Excelentie's Geëerde van den 24 en 25 [st] ontfangen
Voor het tegenwoordige is hier geen vaartuig om Brandhout en kalk af te halen; zo er Zich een op doet dan Zal ik Zien Om met de Captyn over de vragt eens te Worden, en Zal mede maken dat er altoos Brandhout en Kalk in voorraad is —

Hier in gesloten bekomt Zijn Excelentie de Translaat van den Inventaris —

Op den toegezonden Inventaris aan Zijn Excelentie ... ik van de heer De Brot heb ... Bonaire gevonden heb — de ... van Curaçao staan er niet op — ... komt Zijn Excelentie een ... een Lijst van de Africaansche ... Slave die hier door de ... gezonden Zijn ... vrije Mullatten die hier door ... bepaalde tijd gekomen is — ... de 'Slands tuin goed geregend ... werke kan aan den Arbeid om de tuin zo Spoedig is vol te planten. —

De Zweedsche Bark Charles, Captyn Pell die komt af, denkelijk om met het Gouvernement over een Lading Ezels te Zien Accordeeren —

Ontvangene Brieven
van Bonaire & Aruba

Ontvangen den 25 October
1816

Zijn Excelentie vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal over Curacao
en Onderhorige Eilanden
&c &c &c

Zijn Excelentie

Heb Zijn Excelentie's Geëerde vand en 24 en 25 St ontfang.
Voor het tegenwoordige is hier geen vaartuyg om Brand-
hout en kalk af te zende; Zo er Zich een op magt doen,
Zal ik Zien om met de Captijn over de vragt eens te Werden, en Zal mede maken dat er altoos Brandhout en kalk in voorraad is —

Hier in gesloote bekomt Zijn Excelentie de Translaat van den Inventaris —

Op den toegezonde Inventaris aen Zijn Excelentie
o… ik van de heer De Brot heb
… Bonaire gevonden heb — de
… van Curacao staan er niet op—
… komt Zijn Excelentie een
… een Lijst van de Africaandsches
… Slave die hier door de
… ns gezonden Zijn —
D… vreije Mullatten die hier door
… paalde tijd gebaren is —
… de 'slands tuyn goed geregend
… werke kan aen den Arbeyd om de
tuyn zo Spoedig is vol te plante. —

De Zweedsche Bark Charles Captijn Pell die
komt af, denkelijk om met het Gouvernement over een
Lading Ezels te Zien Accordeeren —

Ontvangene Brieve
van Bonaire & Aruba
inde maand
October 1816.

Zyn Excelentie vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal Over Curacao
en Onderhorige Eilanden
&c. &c. &c.

Zyn Excelentie

Heb Zyn Excelenties Geëinde vanden 24 en 25 st ontfang-
Voor het tegenwoordige is hier geen vaartuyg om Brand-
hout en kalk af te zende; Zo er Zich een op magt doen
Zal ik Zien Om met de Captyn over de Vragt eens te Werden
en Zal mede maken dat er altoos Brandhout en kalk
in voorraad is —

Hier in ges lote bekomt Zyn Excelentie de
Translaat van den Inventaris —

Op den toegezonde Inventaris aen Zyn Excelentie
is anders niets, dan het geen ik van de heer De Brot heb
Over genomen, en hier Op Bonaire gevonden heb — de
gezondene Matriaale van Curacao staan er niet op —

Hier in geslote bekomt Zyn Excelentie een
Randsoen Lijst — als mede een Lijst van de Africaansches
Lands Slaave, en van die slave die hier door de
Jüstietie als kwaaddoenders gezonden Zyn —

Als mede van een Vreije Mullattin die hier door
de Jüstietie voor een Onbepaalde tyd gebanne is —

Het heeft hier aen de Slands tuijn goed geregend
en Wy Zyn met alles wat werke kan aen den Arbeyd om de
tuijn Zo Spoedig is vol te plante. —

De Zweedsche Bark Charles, Captyn Pell die
komt af, denkelijk om met het Gouvernement over een
Lading Ezels te Zien Accoordeeren —

1ste Luitt. David Dov
2de Luitt. Jacob Are
2de Luitt. David Ab
1ste Luitt. Pieter Hoche

De half werkbaare en invalide Slaave werde geamplo-
=peerd om de kindere op te passe van die geene die
aen het werk zijn — de jonge Slaav die iets
kunne doen, werden gebruijkt wanneer de Mais
rijp beginne te werde om het gevogelthe uijt de
Mais te jaage —— wat de Landsaen aengaat
Zal Zijn Excelentie op de Landsaen Lijst Zien —
En aengaande hunne kleding — Ze kreijge alle
jaare twee maal Collette — de Grote werkbaare
kreijge ieder Agt Elle, en Zo na advenant na
dat se groot Zijn, — alle Ses maande, en
dan somtijds een Tesfeur, of Present, van
Vlees of gezoute osse schonke —

Verzoeke Zijn Excelentie mijn toe te Zenden
te weten —
10. pont Las Eyzers Spijkers
10. pont Enkelde d°.
10. pont dubbelde d°.
20 a 30 pont Pek.
10. Gallons teer —
tot Reparatie van Canoo's en Karre —

Hebbe de Eer met alle Hoogachting te Zijn
Zijn Excelenties onderdanige en
Gehoorzaame dienaar —

A. Br. van den Broeck
Commandr. ad interim

Africaansche Land Slaave, die hier lui-
jong door de Compagnien Zijn aengekogt en niet
wetende wanneer, Evter werde hunne jaare gekalkuleerd
op —
Amoor —— 76 jaare
Saturnus —— 76 —
Amimba —— 63 —
Lizette —— 55 —
Azinta —— 55 —
Era - - - - 54 —
Marsera - - 58

Curacaosche Negers hier gezonden door de justitie
van Curacao, en daar geen bewijs van is, hoe lang dat zij
reeds hier Zijn; en ook hunne jaare niet wetende
Augustien van Curacao
Andries Basso
Tiberius
Lebel van Aruba daar het Ed. ('s) Gouvernement
gekogt en op Bonaire gezonden als een Oproermaaker
te Aruba —
Thomas van Winkelaar voor een Landt Slaaf
Gemelde —
Marias Azinta vrij Mullattin voor een
onbepaalde tijd door de justitie hier op Bonaire gekomen

A. Br. van den Broeck
Commandr. ad interim

59
ontvangen den 1e October 1816.
van den Commr. ad intm. van Bonaire.
geregistreerd onder Lita. B. pag.
61.

Aruba den 4. October 1816

Excellentie!

Op heden zijn er 42 stuks Ezels
na de Coraal aan de Baay —
wij hebben hier zware regens
gehad, gepasseerde dingsdag.

Ik ben met verschuldigde
Eerbied Zijner Excellentie!

gehoorzame Dienaar

Boye
Commdt.

Aan
Zyne Excellentie de Vice Admiraal
A. Kikkert Gouverneur Generaal
over de Eylande Curaçao Bonaire &
Aruba

60

Ontvangen den 9den October 1816
van den Commr. van Aruba. in
dato 4 October 1816
geregistreerd onder Litt. B. pag.
61.

De Commandeur van het
Eyland Aruba Aan
Zyne Excellentie de Vice
admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylande Curaçao, Bonaire &
Aruba.

Aruba den 14 October 1816.

Hiermede ontfangen Zyne Excellentie het reçu door
Schipper James Suydam over de Tachentig Stuks Ezels
a p. 9. – De Schipper gaf my een beetje moeites de
Ezels te ontfangen, wilde altemaal hengsten hebben,
was dus verplicht twee onpartydige Persoonen te
benoemen dezelve hem ter hand te stellen, – hy is
te vreden gebleven. – Zeder gepasseerde Donderdag
had ik 104 Ezels gevangen, moest dezelve dus in twee
Coraalen op sluiten. 't Gouvernement heeft geen Coraale
dat heeft aan Coenraad Schmidt $ 2 onkosten veroorzaakt
wat B. J. Quant zal vragen weet ik voor als nog
niet, denklyk ook $ 2. Zyne Excellentie zullen
hierin gelieven te voorzien, wie deze onkosten betaalen
moet. – C. Schmidt heb ik betaalt provisoir uit
s Lands Penninge. – Zyne Excellentie gelieven te
verstaan, wanneer 't vaartuig hier leid heeft 't Gouvernement
geen Coraale nodig. – de Beesten worden aan Strand
bezorgd ter aflevering. – Ik ben met diepen Eerbied

Zyner Excellentie
Gehoorzaame Dienaar

hiermede 3 Brieven.

J. Bagi Commandeur ad Int.

61
Ontvangen den October 1816
van Commr. L. Bryé
subdato 14 October
geregistreerd onder litt. B.
pag. 61

Aan
Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de Eylanden
Curacao Bonaire & Aruba

Aan Zijn Excelentie vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal, Over Curacao en
Onderhoorige Eilanden &c. &c. &c.

Zijn Excelentie.

De ~~Vier~~ Spaansche dis ferteurs van de Spaansche Gallet
La Diana (waar van er een hier Ziek gevalle is) Zoude
ik afgezonde hebbe met Captijn Carel de Haschet,
Maar terwijl die Man meer van Consept verandert is,
en se niet heeft wille mede naar Curacao nemen
blijkt de Captijn zonde Gorter ver Zagt om dezelve
na Curacao the Brenge —

Bonaire den 23. 24 October 1816,

Hebbe de Eer Met
Alle Hoogachting te Zijn
Zijn Excelentie's Onderdanige
en Gehoorzaeme dienaar.

L. Bn. vanden Braeck
Commandant ad interim

De Spaansche Dis ferteurs
hunne Naame Zijn.
Pedro Rogas —
Jaan Hose Mendias
Pedro Selistina
en Pedro Gonsalis —

Aan Zijn Excelentie vice Admiraal
Gouverneur Generaal over Curacao
en onderhorige Eilanden &c. &c. &c.

Zijn Excelentie.

Hebbe de Eer Zijn Excelentie te informeeren als dat Wij Weer een Zwaare Regen aan de Benede Contrey hebbe gehad - de 'S lands tuijn is vol geplant, en buijte dat, nog een Stuk grond van Omtrent 200. Masotte er bij geplant. Wij Zijn half klaar met de Eerste Chap. - alles wat Maar Einigzins Werke kan is aan 't Chappe. —

Verzoeke Zijn Excelentie voor de verzogte Zes paar Gallij vatten Met hunne Eizere haake —

En nog voor 50. Chappe; beide voor 'S lands gebruijk —.

Hebbe mede de Eer Zijn Excelentie te Informeeren als dat ik per de Transport golet. Kolonist Captijn Jan de Gorter het volgende ontfange heb. — te weete —

10. lb. Las Eijzer Spijkers
10. do. Enkelde —.
10. do. Dubbelde.
20. lb. Pik —
10. Gallons teer.
12. tobbens
32. Zeyldoekse Zakke
1. Maat voor 't meten van Brandhout

Wat de Vaartuigen aengaat die te Bonaire te huijs behoren; die vaare, af en aen. na Isele d'Avids en Rhokus om Schilpadde te vis Schen, en Sparre te Kappe, en die brenge ze van tijd tot tijd naar Curacao — Egter Zo ik maagt bevinden dat Zij met hunne Lading na Elders gingen. Zal ik Zijn Excelentie daar van met het eerste afgaande vaartuig Rappord doen —

Den 5.de dezer is hier een Spaansche Gallet ten Anker gekomen genaamt La Diana Captijn Bizento de Boellie

Met nog een Kleijn Spaansch Galletje genaamt Rosario komende
van Laguare, en den 9.de dezer uijtgezeijld – daar zijn vier
Matrose van de voornaemde Gallet gedisertert, en int bosch
gebleven tot tijd en weijl dat het vaartuijg onder zeijl was –
Jk zal de zelve vier Matrose met Captijn Carel de Haseth
voerende de Bark Fanny afzenden. – de heer De Brot
heft de voornaemde Spaansche Gallet La diana een
vaam Brandhout verkogt voor ses pattonjes, die ik
aen de Edele Heer en nbeer Raad Contrarolleur der
finantie zal afzenden – –.

Heb mede Ontfange per de Transport Galet Kolonist
Captijn Jan de Gorter – de Jnstructie voor de Commandeur en
Directeur – Tarief – benevens een Extract uit de notule van
den Raad van Politie –.

Hebbe Meede Zijn Excelenties Geëirde van den 16.de dezer
Ontfangen, en ben aent Schrijve van de Articules in Mijn
instructie vermeld – om die aen de Inwoomers den 23 dezer
te Proclameere –.

Heb mede de Volgende dienaars als Batterij wagters
aengesteld – als – Joachim Backhoud – Th. G. Raenes –
en Jan vermeulen, die reeds humne Wagte hebbe
begonne waar te neemen —.

Jk ben Zijn Excelentie ten hoogste dank=
=baar en verpligt voor het Ogmenteere van Mijn Tracte=
=Ment. en Emolamente —
Hier in geslote bekomt Zijn Excelentie een Lijst van
de verzogte Slaave die door Zijn Excelentie zijn geordon=
=neert om afgezonde te worden —.

De twee vaste afgezondene Gezonte af se Schonke – heb
ik benevens de Opzigter over 's Lands Slaven den 12.e dezer
Met humne Randsoen van Mais voor twee Weken uijtgege=
=ven – de Schonke hebbe netto getrokt voor het volk wat
aent Werk en Chappe was – en de Slaave bedanke Zijn
Excelentie ten hoogste voor het Present –

Heb de Transport Gallet Kolonist Captijn Jan de
Gorter. afgeladen Met 40. vaam Brandhout. en de

De 'sLands Slaave volgens hier nevens gaande Lijst –
De Randsoenne van Mais voor de 'sLands Slaave
zal strekke tot den 2.de November – verzoake
Zijn Excelentie mijn Mais te zende met de te terug
komst van de Transport Gallet Kolonist, Captijn
Jan de Gorter —.

Jk heb Agt Ezels gehad, om na Curacao te
zenden, maar terwijl er een tijd verliep, en de
Ezels begonne te vervalle en Mager te worden
ben ik genoodzaakt geweest se weer te laten lopen
en in 't Bosch te jagen —.

Hier nog ingeslote een Brief van de Opzig=
=ter over 's Lands Slaave – die Zijn Ed. aen mijn
gezonde heft —.
ik heb reeds order gegeven om houdskolen te Brande
en zo ons de Regen niet verhindert hoop ik bij de
Volgende reijs eenige zakke af te zenden

Ben intusschen met alle
Hoogachting Zijn Excelenties onderdanige
en Gehoorzaeme Dienaar

Bonaire 23/24, october 1816

A. Bij van den Broeck
Command.r ad interim

P. S. hier ingeslote een Lijst van de Chirurgijn
voor de verzogte Medicamente en Jnstrumente

Den WelEd: Heer S:r B:s Van der Broek
Commandeur

Mijn Heer!

Deuze dient om UwEd. Zeer Oodmoedelijk te versoeken in
Aanmerking te Willen Neemen, dat de Salaris van 150 P:s
p:r Jaars volgens dat UwelEd. mijn te kennen heb gegeven
Zeer Weijning is, En ik Onmogelijk daar meede kan bestaan
UwelEd. is Zelfs op de plaats en Weet hoe Swaar de Post
van Opsigter der Slaaven is, Week in en Week uijt, ben ik
uijt mijn Huijs het geen de Onkoste Zeer Vermeedert. —
Ik Versoek UwelEd geliefst de goedheijd te hebben dit aan
Zijn Excelentje voor te draagen, Ik ben Een Arme Man met
vrouw en twee kinderen, en Verlang niet beter als in Slands
Dienst te zijn geamploijeert, Indien Zijn Excelentje mijne
Geringe Salaris à p:s 25 p:r maands baat toe koomen. Zo als
u Excelentje mij Zal geliewe te vergunnen, anders is het on„
„mogelijk Een dienst Zoo als ik hebbe te kunnen na behoore
waar neemen, Ik versoecke en hoope dat UwelEd. de goedheijd
Zult hebben dit versoek voor mij te doen, Waar voor ik en
de Mijne UwelEd. ten hoogste Zullen Dankbaar Zijn, hier
Meede heb ik de Eere mijn aan UwelEd. gunst te recomman„
„deeren mij met waare Agting te Noemd. —

UEd. Dienaar

Bonaire den 20 October 1816. —

C. Wijgel

Opsigter

Den Wel Ed: Heer
Sr. B. Van der Broek
a
Bonaire

Zijn Excelentie

De Heer Jr. De Broot Directeur — verzoekt Zijn Excelentie voor wat Pappier Schagte en inkt — En verzoekt Zijn Excelentie Mede Zijn Excelentie Zijn Edl. te Permitteere om een Reijs na Curacao te Mage Kome daer —

Hebbe de Eer met alle Hoog — Achting te Zijn —

Zijn Excelentie onderdanige
en Gehoorzaame dienaar

Sr. Br. van den Broeck
Command.r ad interim

Bonaire 23st october 1816

P.S. Volgens rapport van den Directeur Jr. de Broot Zijn hier geen Sparre nog Zulke Zwaare Stukke Pakhout te kreijgen —
Zende Mede Af met de Transport Gallet Kolonist Capt. jan de Gorter 12. Stukke verrhout —

Zyn Excellentie
Den Vice Admiraal
Gouverneur Generaal, Van
Curaçao, en Onderhoorige
Eijlanden &c.a &c.a &c.a

Zyn Excellentie

De Instructie, Welk Zyn Excellentie beliefst heeft te Senden, heb ik van den Weld.le Heer Vandenbroek, ontfangen, en Zal mijn Uijterste best doen, Om dezelve Zo Stiptelyk als Mijn Moogelyk is na te Koomen;—

Tessens neeme ik de Vreijheid Zyn Excellentie te Melden, Dat ik het Stand.e tuijn, heb Vergroot Van Omtrent, Seeven hondert Macolen Mais, Reets Vol geplant en Wel op gekoomen— en ook Reets, de half Schoon, Zoo dat ik Hoop in Kort, Een Kalk Ooven, te Kunnen aan Leggen en die wyze het Werk thans zo is, dat ik, Sonder, daar aan groote Schaad te doen Leijden, my voor, Ses, à Seeven Daagen Zoude Kunnen absenteeren, Zoo Versoek ik Zeer Ootmoedelyk, Zyn Excellentie, Geliefst de Goedheid te hebben, Mijn Voor, de gemelde tyd Permit, te Verleenen, om tot Verigtingen Eenige affairens op Curacao te Mooge Koomen;

—ik—

Ik heb hier van, aan Den Welwe. Heer Commandeur gesprooken, ten welk, ik hoop, geen oppositie zal hebben —

Recommandeert zig aan Zijn Excellentie Hoogste, Protextie, die de vreyheid neemt zig te onderteekenen —

Zijn Excellentie —

Uwe Excelentie, Zeer ootmoedigste en onderdaanigste Dienaar —

Bonaire den 25e. October 1816.

Isaac Debrot
Directeur

62

ontvangen 25 October 1816

van den Comm^r. van Bonaire

S. B. van den Broeck

dato 23 October 1816.

geregistreerd onder litt^a

B. pag. 61.

De Commandeur van
het Eyland Aruba
Aan
Zyne Excellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylanden Curaçao, Bonaire
& Aruba —

Aruba den 26^e. October 1816 —

Jk hebde Eere Zyne Excellentie Rapport te doen dat ik uw bevelen van den 18 Octob^r. ll ten vollen ter uitvoer hebbe gebracht, de beide ambtenaaren daarin benoemd in den voorschreven Eed genomen, — alles op Maandag den 21^e. October, met het voolezen over de belasting op de beestiaalen en 't Hoofd-Geld in 't byzondere, ver„ „zochten de gezamentlyk Inwoonenen aan den Kap^{tn}. der Indiaanen, — een voordracht aan Zyne Excellentie te doen ten ende Zyne Excellentie onderdanig onder 't oog te brengen, dat de belastingen op 't vee, en 't Hoofd -Geld hun te zwaar viel, — het welk verzoek ik hun afsloeg daarin niet te kunnen treden, vooraf ik Zyne Excellentie daar van kennis had gegeven als niet willende of kunnende toe staan eenige by een komsten van 't volk te gedogen — zonder voor„ „kennis van Zyne Excellentie den Gouverneur Generaal dezer Eylanden. — Mogte 't Zyn Excellentie dan behagen de Inwooneren te willen aan hooren,

Neme ik de Vryheid Zyne Excellentie eerbiedig
te verzoeken, my uwe bevelen hierover te doen geworden.

Ik ben met Eerbied

Zyner Excellentie!

Gehoorzaame Dienaar

L. Boye Cammand

P. S. Hier zyn eenige by Testament vrygegeven Slaven
zonder hun vry brief legaal te kunnen aantoonen, Zyne
Excellentie gelieven my uwe bevelen hierover ook doen
geworden, almede over de Perzoon of Mulat Augustin
waarover ik my aan Zyn Excellentie by forma van
een proces verbaal hebbe geaddresseerd den 15 July te
ten Einde myn Lysten en verdere directien in behoor,
lyke order te kunnen brengen.

L. Boye Cammand

Aan

Zyne Excellentie de Vice Admiraal
A. Kikkert Gouverneur Generaal
over de Eylande Curaçao, Bonaire & Aruba. —

p^r. Schipper J. H. Erasmus
gollet Criool

65

ontvangen 30 october 1816
van L. Boyé Comm^r. van Aruba
modato 26 Octr. 1816.
geregistreerd onder lit^a.
B. pag. 71.

ontvangen den 30 october 1816

Aan Zijn Excelentie Vice Admiraal
Gouverneur Generaal over Curacao en
onderhorige Eilanden — &a. &a. &a.

Zijn Excelentie!

Hebbe de Eer Zijn Excelentie te Informeeren als dat ik de Artiekule in Mijn instruktie vermeld den 23.ste deezer aen de Inwoonder heb geproclameerd — de Inwoners Zijn met Alles Zeer Wel te vreede. — Egter met het 21.ste Artikel aengaande de Vee heeft begrype te als dat het wat te weynig voor hun is — en verzoeke Zijn Excelentie Zeer ootmoedig hun te Permitteeren in Plaatse van twaalf; Vijf en twintig Cabrieten te mogen telen. —

Hoog Edele Gestrenge Heer —

Daar het in Mijn instruktie 57.ste Artikel verboden is, Om geen 'S lands Slaave in Privee dienst te houden — verzoeken Zijn Excelentie Mijn te permitteeren, of te vergunne Om een Ouden, of, afgeleefde 'S lands Slaaf voor het Moestuyntje aen de fontijn te Amplojeeren; en daar het water op Zijn aller minst 2. Uuren ver van Mijn Woonhuijs af is, verzoeke Zijn Excelentie mede Mijn te permitteeren voor een Water haalder; en een voor Mijn Paard Op te passen; Egter alle Slaave die niet aen de Chap of aen Ander werk mogen Zijn, of t' S lands werk moge verhindere —;

Beveele Mijn in Zijn Excelenties Hoog Edele Protectie — en ben

met alle Hoogachting.

Zyn Excelentie's Onderdanige

En Gehoorzaeme Dienaar ——

A. Bs. Van den Broeck

Commandr. ad interim

Bonaire den 27 October
1816

P: S: Verzoeke Zyn Exelentie Zeer Onderdanig; Myn te Melden of de Andere 'slands dienaars gepermitteert is eenige 's lands slaven in hun Privee dienst te hebben —— .

Als meden, of de 'slands dienaars ook in het Hoofd=Geld zyn begrepen — dat is te zegge; hunne slaven ——

64
ontvangen den 28 October 1816.
van J.B. van den Broeck Commr.
van Bonaire in dato 27 Octr. 1816.
geregistreerd onder Litr. B. pag. 71.

Aruba 24 octr. 1816.

WelEdele Heer!

Hiermede ontfangen uwe Ed. 9 stukken ver=
~~hout~~, of Braz: niet als mede in een Zak
Kristal, Ik heb de Heer van der —— ——
hiet thans vice Commandeur voor=
finde gecharged; — Ik wil hopen dat
't aan 't oogmerk mag voldoen —.

Waarmede ik de Eere heb met
achting te zijn —

WelE. Heer
uwe Ed. Dienaar
J Bogé Command.

hiermede ook twee assen. gelieft mij
den weeg op deselve, gerede —

Den WelEdele Heer Willem Prince
Seiret:

63.

Ontvangen 26 October 1816
van L. Bayé Comm.s op
Aruba. Subdato
24 october 1816

geregistreerd onder
Litt. B. pg 61.

Den WelEdele Heer W. Prince
Gouvern.t Secret.s
te
Curacao

Bij:

voor overwerk	ƒ 0 73⁵
„ toelagen.	
„ restant taakwerk.	
„ wachten	
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen	
„ bijslag Ongevallenwet	
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)	„ 0 73⁵
Uit te betalen bedrag	ƒ 81 12⁵

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	ƒ 48 32⁵
„ „ taak (blauw cijfer)	32 80
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	
Wachten	
Totaal	ƒ 81 12⁵

Aruba den 1e November 1816

Excellentie!

Uw Hoog Ed. Gestr. ... van den 29e October ll

... latten ter voldoe,,

N.1.

... pport toe te zenden

... ende; het Komt

... verhoogd worden

... twee partyen, —

Vermits er zich

... treffende, zend ik

... aan het oog-merk

N.2

... pport, hier over

... bosch bewond,

... hierby te voegen.

... Rhijnsche

... k verder Employeerde

... er inrennen.

... g ontbreekt het

... enige goede bylen.

... len aangekogt

... op dat hardehout.

... n, dat er Ezels

... Tour af te zenden,

alle onze Touwen zyn reeds versleten, waar van ook drie

November

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Blokmakers

Arbeidsloon zonder verzuim			f 94	80
Af:				
voor gedetacheerde werklieden	f			
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim				
„ berekening in minder bij ziekte				
„ „ „ bij verwonding				
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet			„	
			94	80
Bij:				
voor overwerk	f			
„ toelagen				
„ restant taakwerk	35	66		
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)			„ 35	66
Uit te betalen bedrag			f 130	46

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	f 65	10
„ „ taak (blauw cijfer)	29	70
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	35	66
Wachten		
Totaal	f 130	46

Aruba den 1e November 1816.

Excellentie!

Uw Hoogst Geëerde aanschryven van den 29e October ll is my ter hand gekomen, en kan niet nalaten ter voldoe„ „ning van dien Zyne Excellentie het Rapport N. 1 toe te zenden wegens de Ezels zich nog in wezen bevindende, het komt my voor dat er wel nog 100 Stucks kunnen verkogt worden zonder de Teelt te bederven, te zeggen, in twee partyen, — 50 nu, en de andere helft na nieuw Jaar. Vermits er zich veel Jonge Ezels bevinden; de Sparren betreffende, zend ik hiermede 12 Stucks, Ik vrees dat dezelve, aan het oog-merk niet zullen voldoen, Ik moet het Rapport N 2 hierover bewaarheden, vermits ik my zelven in de bosch bevond, het welk ik de vryheid neme almede hierby te voegen. daar zyn reeds by de 200 Stucks gekapt. Ik wensche gaarne voor af ik het volk aan het werk verder Employeerde Zyner Excellentie nader bevelen hierover inwinnen,

'T Hout voor assen is hier genoegzaam dog ontbreekt het [illegible] een Slypsteen, & nog eenige goede bylen. [hidden by label] en Commissarissen aangekogt [hidden by label] klaar verkapt, op dat harde hout- [hidden by label] k plaatz hebben, dat er Ezels [hidden by label] k ik een Tros Touw af te zenden, [hidden by label] reeds versleten, waar van ook drie

Onbevangene brieve
van Bonaire & Aruba
in de maand November
1816.

Aruba den 1e November 1816

Excellentie!

Uw Hoogst Geëerde aanschryven van den 29e October ll.
is my ter hand gekomen, en kan niet nalaten ter voldoe-
-ning van dien, Zyne Excellentie het Rapport N. 1. toe te zenden
wegens de Ezels zich nog in wezen bevindende; het komt
my voor dat er wel nog 100 Stucks kunnen verkogt worden
zonder de Teelt te bederven, te zeggen, in twee partyen, —
50 nu, en de andere helft na nieuw Jaar. — Vermits er zich
veel Jonge Ezels bevinden; de Sparren betreffende, zend ik
hiermede 12 Stucks, Ik vrees dat dezelve, aan het oog-merk
niet zullen voldoen; Ik moet het Rapport N 2 hierover
bewaarheden, vermits ik my zelven in de bosch bevond,
het welk ik de vryheid neme almede hier by te voegen.
daar zyn reeds by de 200 Stucks gekapt. Ik wenschte
gaarne vooraf ik het volk aan het werk verder Employeerde
Zyner Excellentie nadere bevelen hierover inwinnen. —
'T Hout voor assen is hier genoegzaam dog ontbreekt het
my aan een Zaag, een Slypsteen, & nog eenige goede bylen.
Vier bylen door de Heeren Commissarissen aangekogt
zyn byna reeds onbruikbaar verkapt, op dat harde hout. —
Mochten het dan ook plaatz hebben, dat er Ezels
verkogt waaren, verzoek ik een Tros Touw af te zenden,
alle onze touwen zyn reeds versleten, waar van ook drie

Aan
[A.] Kikkert Comm.r van de
[...]s Orde, Vice Adm.l Gouv.r Ge[neraal]
[Cur]açao & onderhorige Eilande[n]
&c. &c. &c.

voor de Ezels na Curacao niet zyn te rug gekomen, en Sourn maakzer zyn met het vangen, en opbrengen uit de bosch der Ezels. —

Dan Excellentie! ik ontwaare uyt myn Instructie Art 24 dat de Inwoneren geen Ezels kun„nen teelen; — daar zyn 400 Ezels aan de particu„lieren toebehorende; en wel veel Merrien. Laat men toe dezelve te houden. — zal zulks in het on„eindige lopen, en 't Gouvernement zal zich dan ook in de noodzaaklykheid vinden de Inwoneren, de uitvoer toe te staan. — by 't voorige Hollandsche Gouvernement was 't aan niemand gepermitteerd Ezels Merrien te houden; wel Ezels 2 a 3 Stuks voor derzelve gebruik; — Ik neme de Vryheid zyn Excellentie onderdanig te verzoeken, hierover ook uw bevelen my te doen geworden. —

Het zal Zyn Excellentie dan ook gunstiglyk behagen eene Klyne bepaaling daar te Stellen of de Commandeur benevens andere Ambtenaaren en bedienden ~~met~~ einige beesten kunnen houden, voor hun tafel, niet onderworpe zynde, aan de gerechtigheid

Ik ben met diepen Eerbied

Zyner Excellentie

Gehoorzame Dienaar

Boye Comm.

[illegible] haar!

Opgaaf of Staat der Ezels Op het Eiland Aruba, Opgemaakt den 30 October 1816, ingevolge Rapport aan den

Wij Ondergetekende Vice Commandeur en Capn der Indianen Op het Eiland Aruba Verklaaren geen langere of Betere Sparren Ja Zelfs niet So goed te Vinden Zyn in de Bosch als dewelke op heden door den Commandeur L Boye aan het Gouvernement per Gollet Allexandria Opgezonden Word, —

Aruba den 1 November 1816

Jan Van der Biest

Louw. Croes

[illegible] Ezels na Curacao niet zyn te rug gekomen, en

Opgaaf of Staat der Ezels
Op het Eiland Aruba, Opgemaakt
den 30 october 1816 ingevolge Rapport aan den

voor de Ezels na Curacao niet zyn te rug gekomen, en
Jouwen maakt er zyn met het vangen, en opbrengen uit
de bosch der Ezels.

Dan Excellentie! ik ontwaare uyt myn
Instructie Art 24 dat de Innwoneren geen Ezels kun,
„nen teelen — daar zyn 400 Ezels aan de partieu,

N. 2.

Opgaaf of Staat der Ezels
Op het Eiland Aruba, Opgemaakt
den 30 october 1816, ingevolge Rapport aan den
Commandeur L: Boye ingelevert

Ezels Groot & klyn Driehondertnegenentwintig Koppen

Zegge 329 Koppen

Ut Supra

Jan van der Biett
Vice Commandeur

13

Voor de Ezels na Curacao niet zyn te rug gekomen, en

[illegible] brengen en opbrengen uit

Nr. 1

ontvangen den
2^e^ November 1815
en beantwoord
den 4^e^ daaraan
volgende.

66.

geregistreerd onder litra
B pag. 71.

Bonaire 4de November

Aan Zyne Excellentie
Den Vice Admiraal
A. Kikkert, Commandeur
van de Militaire Willemsorde
Gouverneur Generaal
van 't Eiland Curaçao
en Onderhoorige Eilanden
Bonaire & Aruba
Vice Admiraal & Generaal
'n Chef over de Zee 'n Land,
Magt – Zyner Majesteyd
den Koning der Neederlanden

Excellentie

Met verschuldige, Onderdanigheid, Stelle ik my ter voeten van Zyne Excellentie; Myne Nood en Neederwaardigheedens; te kennen gevende.

Geliere te weeten Excellentie, dat het geringe Bestaan in 't Schryven; my door den Commissie ter Overneeminge der Eilanden Benoemt; Begunstigd geworden, ik my gantschelyk geprieveert vinde.

Er is alhier een gerugt Ontstaan, dat alle Papieren door geen ander dan Den Commandeur; mooge Opgemaakt worden

Door dien, Zeedert lange geen de minste, gewin gehad alles word werkelyk door Den Commandeur Opgemaakt

Ik dan aan het 20^e^ Articul Patent recht, in de Hanteering van Translatuur & Schryver vervallen Zynde, en daar voor my, ten Dienste van den Lande alhier, buyten Beloninge alle Translaten het Gouvernement Concerneerende: verpligten te Effectueeren en daar voor verkreegen, Patent; Grates, —

Vertrouwende van Z: E: Teedere en Mede
dogende Hart (als Zynde, Verminkt en Noodruftig Man)
Herstellinge te Verwerffen

Beslugte deeze met de aller onderdanigste Harte
Z: E: van de Goddelyke Goedheid alle Gelukzaligheid
Toewenschen

Onderwerpende my aan Z: E: Welgevallig Gunst
en Gratie

Excellentie
Z: E: Onderdanige Onderdaat

A: Demeij

67.
ontvangen den 4den Nov. 1816
van P. H. de Meij
geregistreerd onder Lit. M
pag. 36.

Bonaire 4de November
1816

Aan Zijn Excelentie
Vice Admiraal Gouverneur
Generaal Over Curacao
en Onderhorige Eilanden
&ca &ca &ca

Zijne Excelentie

Daar het magte gebeure, dat er
Vaartuigjes hier ten Anker magte komen
Om een Lading Ezels, te kopen en
ik de Gezette prijs van 't Gouvernement
niet en weet — Verzoeke Zijn
Excelentie De Goedheid Geliefd te hebbe
en laate mijn Melde hoe veel ik per
Ezel Zal neeme of verkopen —.

Beveele mijn in Zijn Excelenties
protectie en Ben met de Grootste
Hoogachting, Zijn Excelenties onderdanige
en Gehoorzaeme dienaar —

A. B. van Den Broeck
Commandeur-adinterim

Aan Zijn Excelentie vice Admiraal
Gouverneur Generaal over Curacao
en Onderhorige Eilanden, &a &a &a

Zijn Excelentie!

Daar de Luitenant der Indiaanen, Nicolaas Martijn,
met een vrouw huijshouden belade is, en mij
verzogt heeft aan Zijn Excelentie Zijn Ellendige
Staat te melde dat hij ommogelijk met dito
Weinige Tractement bestaan kan verzoekt hij
Nicolaas Martijn Luitenant der Indiaanen, Zijn
Excelentie Zeer Oodmoedelijk hem te begunstigen
met Ogmentatie van twee Schepels Mais
per maand zo als hij ten tijde van de heer
Faulkner ter der tijd in dienst zijnde genote had—

Hebbe de Eer met alle Hoog-
Achting te Zijn—

Zijn Excelentie's onderdanige
en Gehoorzaeme Dienaar—

A. Bz. van den Broeck
Commandt. a interim

Bonaire 4de November
1816.

Aan Zyn Excelentie vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal, Over Curacao
en Onderhorige Eilanden &c &c &c

Zyn Excelentie

Ik Hebbe de Eer Zyn Excelentie te Informeere
als dat ik Zyn Excelentie's Geëerde van
den 26. en 29. ll. ontfange heb, benevens
de 180. Schepels Mais en 50 Chappe en
Zegels — de Ingezetene bedanke Zyn
Excelentie voor het permitteeren tot den
Aenteelt van 25. Cabriete en beveelen Zij
verder in Zyn Excelentie's Protectie.

Zyn Excelentie Zal ook Myn Instructie
Ontfange om daar in de veranderinge te
late Make —

Wij bedanke Zyn Excelentie voor de
Schikkinge, aengaande, dat wij een afgeleefde
Slaaf moge houde voor Water haale &c —
en beveele onsverders in Zyn Excelentie
Hoog Edele Protectie —

Heb mede Zyn Majestyts Gallet de
Kolonist, Capt. Jan de Gorter, Afgelade
met

Met 35 – vaam Brandhoud en 138 Schepels Kalk — 34. Knieije tot Ponte – Een Cano tot Reparatie —.

Hier ingeslooten een Lijst van de Lieden die Zig hier bevinden, en hebbe Zig hier ter Neer gezet, met en Zonder Permissie —

De Welerwaarde Heer J.J. Perovano is alhier wel Gearriveerd en is Welvarend, Ik Zal Zijn Eerwaarde alle attentie bewijze wat in Mijn vermagen is —.

De Directeur De Boot is deeze Reijs afgekomen, en Zal Zijn Exelentie van het een en Ander aengaande het Eiland Rapport doen.

De Deensche Gollet Dorothea, Captijn Jn Fk Hart, heeft hier geankert en is direckt van hier naar St Thomas vertrokke —

Hebbe de Eer Mijn in Zijn Exelenties Hoog Edele Protectie aen bevalen te hebbe – Zijn Exelenties onderdanige en Gehoorzaame dienaar

A. Br van den Broeck
Commandant ad interim

Bonaire 4de Novembr
1816

Lijst Van de Lieden die Zich te Bonaire met en Zonder Voorkennisse van 't Gouvernement hebbe her Neer gezet —

Ct Sterling met vrouw drie kindere en twee Slaven	Permissie van de Engelsche Gouverneur J.T. Lajard met bewijs —
Pr F. J. Rigaud met vrouw drie kindere en drie Slaven	

Willem Jonker is hier 25 Jaar, met Permissie — geen bewijs.
Lodewijk Riard getrouwd met een Inboorling Permissie — geen bewijs —.
Ma Carlo – vrouw en drie meeskindere — geen bewijs —.
Cs Martes – vrouw en vijff kindere — geen bewijs
Pr Hernando — geen bewijs.
Ls Bokatieko — geen bewijs.
Mr De La trinedad, bove de 50. jaar hier — geen bewijs.
Solidaad — geen bewijs
Sarafina van Curacao — geen bewijs.

Deeze Onderstaande met Paspoorte —.

Anna Cristina – een kind –.
Maria Martina fabiaan –.
James Britz getrouwd met een Inboorling –.
Wm Wouters – Do getrouwd –.
Barbera de Jongh – en een Zoon.
Willemina Hageman, dogter en Zoon.
Ma Offerman en twee dogters.
Jean Baptista Jas.
Maria Martha
Aa Cristina Rombau
Jonied – gewezene Slaaf van de Edl Gestr Heer van Starckenborgh, getrouwd
Juan Bentura; van Curacao –.
Fransisko – Slaaf van de Weduwe Lijle.

No. 68

ontvangen den 5den Novr. 1816,

van den Commr. van Bonaire

subdato 4 Novr. 1816.

geregistreerd onder Litta B. pag. 71.

ontfangen 11 Octr. 1816

De Commandeur van het Eyland Aruba L. Boye

Aan

Zyne Excellentie de Vice Admiraal A. Kikkert Gouverneur Generaal over de Eylanden Curaçao Bonaire Aruba.

Aruba den 1e October 1816. —

Uwe Hoogst gerespecteerde bevel van den 27 September tt. heb ik ontfangen, en heb reeds gister een Jagt gedaan maar niet meer dan 5 Stuks Ezels gevangen. — Ik zal alles aanwenden met de bepaalde tyd de 100 Stuks te verkrygen. Mag ik zo vry zyn, Zyne Excellentie te verzoeken my een Trek=Zaag met de Eerste Occasie af te zenden, ten Einde het Pok=Hout of oud Indio Boom te kunnen zagen voor assen, alsmede een Slyp=Steen 18 duim diameter, met 2 vylen; — dit hout is zo hart, dat 't alle bylen onbruikbaar maakt. — Met de Gollet Twee Vrienden ontfangen Zyne Excellentie eenige assen en Sparren nevens de 3 Ezels. —

Ik ben met verschuldigde Eerbied en byzondere Hoogachting

Zyne Excellentie

Onderdanige Dienaar

L. Boyé

Commd.

ad int.

Aan
Zyne Excellentie de Vice Admiraal
A. Kikkert Gouverneur Generaal over de
Eylande Curaçao Bonaire & Aruba —

69
ontvangen den 11 Nov 1816
[illegible]
[illegible] 1 Octob. 1816
fol. 71

Zijn Eulentie, vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal, Over Curaçao
en Onderhorige Eilanden
&c. &c. &c. —

Zijn Eulentie;

Daar de Deensche Gollet, anna Barnis. Captyn Elias Durnham, Zo op 't moment van St. Cruys hier ten Anker is gekomen — heb ik de gelegendheid waargenomen, en Melde Zijn Eulentie dat wij aen 's Lands tuyn drie agter een volgende daege goede Regens hebbe gehad; 't Jaar belooft veel aen de benede Contrije; en wil hopen dat de Regen mooge Continueeren — . —

Hebbe de Eer met alle
Hoogachting te Zijn —
Zijn Eulenties onderdanige
en Gehoorzaeme Dienaar!

Bonaire 14. Novembr.
1816

A. Bs. van den Broeck
Commandr. ad interim

in haast —

70. a

Ontvangen 15 Nov.r 1816

van S.B. v.d. Broeck Comm.s van Bonaire

subdato ut supra.

geregistreerd onder Litta B. pag. 71.

Aan Zijn Excellentie
Vice Admiraal, Gouverneur
Generaal over Curacao en
onderhoorige Eylanden &c. &c. &c.

Zijn Excellentie –

Ik Achgt het Pligtelijk, Zijn Excellentie
te Melden, dat ik Van de H.r Piter Jansen
Een hondert en Vijf en fertig Schaapen, heb
ontfangen, waar onder Sestien Ramen –
Volgens Zeggen Van gemelde, Jansen –
alle, op Reekning – Van Den Welld.e Heer
Gab.l Skedler –

Fort Beekenburg
Den 13 d. November 1816 –

Zijn Excellentie Zeer ootmoe,
dige en onderdaanigste Dienaar

Isaac Debrot
Directeur

No. 6
ontvangen den 13 novr. 1816.
van [illegible] de Brot [illegible]
Bonaire [illegible]
geregistreerd onder Litt. D
pag. 8.

Aan
Zijn Excellentie
Vice Admiraal, Gouverneur
Generaal over Curaçao, en
Onderhoorige Eijlanden
&c. &c. &c.

Bonaire 17e November 1816.

Zijn Excelentie Vice
Admiraal Gouverneur
Generaal over Curaçao en
Onderhoorige Eilanden &c. &c. &c.

Zijn Excelentie!

Hebbe de Eer Zijn Excelentie te informeeren
als dat de heer de Brot met Zijn Majestijts Gallet
Kolonist Capt. van de Gorter den 17e des snagts
½ een uur hier is aengekomen, en heb Ontfange
158. Schaape en 12 Galligraten ——.

Zenden Zijn Excelentie met Zijn Majestijts
Gallet, Kolonist 20. Zakke houdskolen, en
5. ~~paar~~ Wielen van de Karre tot reparatie —

Hebbe de Eer met alle Hoog=
=Achting te Zijn.

Zijn Excelentie's onderdanige
En Gehoorzame dienaar —

A. Bs. van den Broeck
Commandt. ad interim

71.
ontvangen 18 Nov. 1816
van den Comm. van Bonaire
de dato 17 Nov. 1816.
geregistreerd onder Lit. B. pag. 71.

Bonaire 17. November 1816

Zijn Excellentie vice
Admiraal, Gouverneur
Generaal over Curacao en
onderhorige Eilanden, &c. &c. &c.

Zijn Excellentie

Jan Frederik Hark, voerende de Deensche Gollet Dorothea die hier den 17. ten anker is gekomen. en hem door Coenraad Faber het Anker geld hebbe late afvrage, heeft tot antwoord gekreve als dat Coenraad Faber het anker geld ter Zijne huyze, of bij Zijn Vrouw zoude kome ontfange. —

Toe de Gollet was uijtgezeylt en Coenraad Faber het anker geld kwam afvraege, kreeg hij tot antwoord van de Vrouw van Jan F.k Harks als dat Zij geen geld en had, — en als de Commandeur geld wilde hebbe; dat dan de Commandeur na haar man te Curacao konde schrijve, en daar Zijn geld ontfangen —

Verzoeke Zijn Excellentie Zeer ootmoedig
dat Jan Fredrik Hart, daar Reijs over
Moog aengesproke werden —.

Hebbe de Eer met alle

Hoogachting te Zijn —

Zijn Excellenties

Onderdanige en Gehoorzaame dienaar

A. Bt. van den Broeck

Commandr. ad interim

72

ontvangen 18 nov.r 1816

van den Comm.s S. B. vanden Broeck

modato 17 nov.r 1816

Geregistreerd onder Litt.a B.

pag. 71.

De Commandeur van
het Eyland Aruba

Le Boye Aan

Zyne Exellentie de Vice
Admiraal A. Kikkert
Gouverneur Generaal over de
Eylanden Curacao Bonaire
& Aruba

Aruba den 19.de November 1816

UE Hoogst gerespecteerde van den 4.e November LL
heb ik ontvangen. — dit Heer James Cantfort
bevind zich aan de Kust op Marracaybo, hebbe dus de
50 Stuks Ezels niet Kunnen afleveren. —
Ten opzichten van wegens de Perzoon van Pieter
Hy. De Mey onder eerbiedige Correctie gesproken.
heb ik hem nooit belet eenige Papieren voor Lieden
die hem willen Employeeren te maken. — Maar deze
Man meend zulks op een voet te doen, het welk niet Strookt
met Uw Bevelen; — Hy wil namelyk Elk en Een
verplichten, by hem te Komen; zelven verlangd hy dat
ik zulk een Order zal daar Stellen; — Ik bekrachtige
Elk papier daat voor my gebracht word, als het naar Styl
en met het gezonde menschen verstand over een Komt. —

Billyk kan hy ook de arme Inwoneren niet overhalen,
naar zyn goed dunken, af te eischen wat hy begeerd, hy
kan niet hoger gaan als de Leges, onder Uw welmeenen. –
Daar zyn meer Schryveren in 't Patent Recht opgeno,,
,,men Excellentie! — Echter zal ik niet kunnen
nalaten Uwe Wenschen ten zyne Opzichte na te komen. –
Het komt dikwerf voor dat de vaartuigen een
of ander niet hout nodig hebben. – Zulks mag niet
gekapt worden. – dan dit geeft eenige hindering, zowel
dat het Vaartuig moet blyven leggen, tot tyd en wyl
zy zulks van Elders kunnen erlangen, ook bineemd
dit, aan de hier zynde Timmer lieden een dag loon
te verdienen. – Zoude het Zyne Excellentie niet
geraden vinden dat diergelyke Stukke Houts door
het Gouvernement verkogt worden, en my Uwe
bevelen hierover laten geworden? –

Dan met den Heer Simon Prince verzogt ik
de Randzoenen voor de Ruiters af te zenden; deze lieden
lyden gebrek, zy hebben in 11 weken geen Randzoen gehad
mag ik verzoeken met de eerste gelegenheid dezelve, &
als mede de gerequireerde Materialen my gelieven
te doen geworden. — De in closa Request van de
Inwoneren alhier, neme de vryheid hier by te voegen. –
als mede een nota over 't Gerequireerde voor dit Eyland
als nog niet ontfangen hebbende; Verzoike eerbiediglyk

Schipper Jan Croes die eenige dage te Curacao vertoefd
daarmede te Chargeeren om zulks behoorlyk af te brengen. –
De aanhoudende regens doen my beletten om te kunnen
werken, kan dus met deze gelegenheid niet de tyd bepalen
'sLands Schoener af te doen komen. —
Waarmede ik my met verschuldigde eerbied en
Hoogachting noeme. —

Zyner Excellentie!

Gehoorzame Dienaar

H Bogi

Commd^e^
ad Int.

73.

ontvangen den 22ste nov. 1816 van L. Boyé Comm. van Aruba
in dato 19 nov. 1816.
geregistreerd onder litt. B. pag. 71.

Aan Zijn Excellentie Vice Admiraal Gouverneur Generaal over Curacao en Onderhoorige Eilanden &c. &c. &c.

Zijn Excellentie,

Hebbe de Eer Zijn Excellentie te Informeeren, als dat ik Zijn Excellenties Geëerde vanden 16. en 20 dezer ontfange heb benevens de 340. Schepels Mais, en hondert droge Kokosnoten.. Ik heb Zijn Majestijts Schoner Kolonist afgeladen met 300. Schepels Kalk. 31. vaam Brandhout en 60. Knietjes ... en drie 'sLands Slavinne met naame Paulina van Martha Regina Jonga, en haar dogter Sophia Clementina. en dan volgens Mondelings Rapport vand Schipper Jan de Gorter. om ook af te zende volgens Zijn Excellenties order. Hendrijetta van Anna van Trom Dikka —

Verzoeke Zijn Excellentie de Goedheid gelieft te hebben en Zende Mijn 20- a 30. Plantjes Bakoba, een paar Plantjes Zinaas appele — Zoet Lamoen, wat Wijndruijve Plantjes - Enige Plantjes Mangoäs. en een paar Plantjes vande Boomvrugt —.

Hier ingesloten bekomt Zijn Excellentie een Lijst vande lieden die hier Zijn aengekomen en Zich hebbe ter neer gezet Zonder Permissie van 't Gouvernement — —.

Nu is Zijn Excellentie; om mijn Consideratie daar over te Zegge, dat is — dat ik Zijn Excellentie Zeer Oodmoedig verzoek, om hoegenaamd geen Mensch Permissie te verlenen om te Bonaire te mogen wonen, of te komen Passiaren — ; Want wat doen Zij hier; Zijn Excellentie — niets anders als de 'sLands Slaave kwaade maniere te leeren. en Stelen — ; Want door Weelde komen Zij niet hier; — en dan Zijn het meeste Luijbakke die 'sLands Slaave hunne kost op eten — ; Egter blanke of Fatsoenlijke Lüde uijtgezondert

die voor hunne Gezondheid van Zijn Excelentie Permis Ju kunne Optineeren — maar dies andere verzoek ik Zijn Excelentie niet te Permittheeren om op Bonaire te komen Wonen —.

Jk heb aen den Welldele Gestrenge Heer Arbaer Raad Contrarolleur der finantie, Model van Eyzers afgezonde dienende voor de karre, Verzoeke twaalf van ieder Zoort

Mede Zijn wij benodigd en verzoeke Zijn Excelentie voor Ses hangSlote - waar van Vier ten eersten Zullen worden geamployeerd als, een voor het kleyne Magazijn aen de Zee; en drie voor het weethuys — En de Schape Conaal aen St. Barbo —

Verzoeke Zijn Excelentie Zeer oodmoedig Mijn te Permittheeren dat ik maag afzende een 'Lands Slaaf genaamd Philip St. Jago — dies al een Lang Tyd aen een Ziekte gelaboreed heeft — het is een man die niet boven de 33. Jaare oud is, en voor het Land nog braaf Zoude kunne arbeyden, hij heeft mijn Zelfs verzogt om Zijn Excelentie daar over te Schrijven.

Beveele Mijn intusschen in Zijn Excelentie's Hoog Edele Protectie — en heb de Eer te Zijn

Zijn Excelentie's Onderdanige en Gehoorzaeme Dienaar

A. Br. van den Broeck
Commandr. ad interim

Lijst van de afgezondene 'Lands Slaafinne —

Poulina van Martha Regina Janga. en haar Dogter, - Sophia Clementina Hendrijetta van Anna van Fransiska.

Bonaire den 26. November 1816.

A. Br. van den Broeck
Commandr. ad interim

Leyst van de Lieden die Zich te Bonaire hebbe ter Neer Gezet Zonder Permissie vant Gouvernement

Namen	hoe Lang hier	hun Bedreyft
Barbara De Jongh	over de 3. maande	voor haar gezondheid
Willemina VAN Hageman	drie Jaare	Planster
Martina Offerman	over de drie Maande	Planster
Jan Baptista Jas	over 4 Jaar	Planter
Maria Martha	over 4 Jaar	Planster
Anna Christina	Zes maande	Planster
Anna Cristina Antoni Rombau	Agt Jaar	Planster
Jonis van de heer van Sterkenborgh	agt Jaar	Planter
Juan Bentura van Curacao	Zes Jaar	Planter
James Brity	agt Jaar	Planter
Willem Wauters	drie Jaar	Zeeman
C: Sterling	Zes Jaar	Planter
P. F. V: Raigaud	Zes Jaare	Planter
Wm. Tonker	20. Jaare	Planter
Lodewyk Picard	20. Jaar	Planter
Martien Carlo	20. Jaar	Planter
Cornelis Martis	25 Jaar	voorlezer van de Roomsche Kerk
Philip Hernando	14. Jaar	Planter
Louis Bohatyrenko	18. Jaar	Planter
Martien De La trinidaad	50. Jaar	Planter
Sararina van Curacao	17. Jaar	Planster
Maria Martina Fabiaan	11. maande	Planter
Solidaad	50 Jaar	Planter

Bonaire den 26. November 1816

A. Bs. van den Braeck
Commandr. ad interim

74

ontvangen 27 Novr 1816 van
den Commr van Bonaire
dd dato 26 Novr 1816.

geregistreerd onder Litt. B.
pag. 72.

voor overwerk	ƒ	
„ toelagen		
„ restant taakwerk	35 66c	
„ wachten		
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen		
„ bijslag Ongevallenwet		
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)		„ 35 66
Uit te betalen bedrag		ƒ 130 46c

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	ƒ 65 10
„ „ taak (blauw cijfer)	29 70
Restant (overwerk en uitwinst in taak)	35 66
Wachten	
Totaal	ƒ 130 46c

Aruba den 5 December 1816.

Excellentie!

Uw bevel van den 24 gepasseerde maand heb ik ontfangen en hebbe alle mogelyke maatregelen ge,

December

... len aanschein
... hy was een
... kent en door
... by houdster
... een Schuil,

... lang en 12 v breed
... 50 aan de
... k en Kley
... dan gunstig
... tot den
... Kalk oven te

... Dienaar
... Boye
Com
Cadz

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Schilders

Arbeidsloon zonder verzuim			ƒ 522	60
Af:				
voor gedetacheerde werklieden	ƒ 27	60		
„ werkzaamheden Koloniën				
„ gewoon verzuim	3	12		
„ berekening in minder bij ziekte	0	70		
„ „ „ „ bij verwonding				
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet				
			„ 31	42
			491	18
Bij:				
voor overwerk	ƒ 203	76⁵		
„ toelagen	2	50		
„ restant taakwerk				
„ wachten				
„ Feest-, rouw-, dank- en bededagen				
„ bijslag Ongevallenwet				
„ wachtgeld (art. 96 H/dst. III V. R. W.)			„ 206	26⁵
Uit te betalen bedrag			ƒ 697	44⁵

BETAALLIJST.

Verwerkt in dagloon (zwart cijfer)	ƒ 413	92
„ „ taak (blauw cijfer)	283	52⁵
Restant (overwerk en uitwinst in taak)		
Wachten		
Totaal	ƒ 697	44⁵

Aruba den 5 December 1816.

Excellentie!

Uw bevel van den 24 gepasseerde maand heb ik ontfangen, en hebbe alle mogelyke maatregelen ge„nomen, dien aangaande; —

Dan deze Mulat zal hier naar allen aanschein niet komen, of zich kunnen ophouden, hy was een der grootsten beeste dieve, dienswegen bekent en door elk en een zal opgebracht worden, ook zyn byhoudster [illegible] het thans met [illegible] ander heeft dus geen schuil„plaats. —

Ik heb het wachthuis van 20 v. lang en 12 v. breed zo verre als tot nader order besteed voor ƒ 50 aan de Timmerman & Metselaar; Sjouwers kalk en kley geeft het Land; het zal Zyn Excellentie dan gunstig [illegible] te authoriseeren tot den „[illegible] als mede een kalkoven te on[illegible] m[illegible] [illegible]digde Eerbied [illegible] Excellentie, Gehoorzame Dienaar

L. Boye
Com. Cadj.

brieven van Bonaire & Aruba ontvangen in December 1816.

Aruba den 5 December 1816.–

Excellentie!

Uw bevel van den 24 gepasseerde maand heb ik ontfangen, en hebbe alle mogelyke maatregelen ge„nomen, dien aangaande; –

Dan deze Mulat zal hier naar allen aanschein niet komen, of zich kunnen ophouden; hy was een der grootsten beeste dieve, dienswegen bekent en door elk en een zal opgebracht worden, ook zyn by houdster [illegible]uo het thans met [illegible] ander heeft dus geen schuil„plaats. –

Ik heb het wachthuis van 20 v.t lang en 12 v.t breed zo verre als tot nader order besteed voor f 30 aan de Timmerman & Metselaar; Sjouwers kalk en Kley geeft het Land; het zal Zyn Excellentie dan gunste„lyk behagen my gelieven te authoriseeren tot den ontfangst dezer Penninge, als mede een Kalkoven te mogen branden. –

Ben met verschuldigde Eerbied

Zyner Excellentie

Gehoorzame Dienaar

L. Bay

Com

Cadj

Aan
Zyne Excellentie de Vice Admiraal
A. Kikkert Gouverneur Generaal over
de Eylande Curacao Bonaire & Aruba —

75.
ontv. 8 December 1816
van L. Boyé Comm.r van Aruba
[illegible] 5 Dec. 1816
Geregistreerd onder Litt.a B. pag.
72.

Bonaire de 9 December 1816 —

Zijn Excellentie Vice Admiraal
Gouverneur Generaal over Curacao
en Onderhorige Eilanden — &c. &c. &c.

Zijn Excellentie!

Hebbe de Eer Zijn Excellentie te Informeeren als dat ik Zijn Excellenties Geëerde beyde van den 1.ste dezer ontfangen heb, benevens de 15 kaaije en een Stier — een koe is op de Reijs gestorven —

Jk heb direcktelijk bij het arrivement van Zijn Majestyts gollet Colonist, de perzoon van Hendrik Booman Zijn ketene doen afnemen, Zende dezelve met Zijn Majestyts gollet herwaards —

verzoeke Zijn Excellentie voor 10 a 12 pont kaaije Dubbelde Speykers voor de Dragt Zadels — —

De heer de Brot heeft mijn verzogd, Zijn Excellentie te verzoeke, om Johannis Andries Cranenberg, als adsistent voor de heer De Brot, tot de Koe; Schapen en Cabrietten Coraales bij Zijn Excellentie te Recommandeeren. —

Jk heb Zijn Majestyts Gollet Colonist afgeladen met 40. vaam Brandhout 38 Kruijen 6. Zakke houdskolen —

Zende meden af, met Zijn Majestyts Gollet Colonist, de Lands Slaaf philip St. Jago —

De Lanos tuijn aen de Rincond, benevffens de andere daar bij gelegene stuk. jes grond, dies de vreije liede beplante staan Overheerlijk, en belaav een Goede Oogst —

Berede Mijn in Zijn Excelentie's!
Hoog Edele Protectie,

En heb de Eer te Zijn

Zijn Excelenties Onderdanige en Gehoorzaame
Dienaar,

A. Bs. van den Broeck
Command.t ad interim

P. S. Daar ik benodigd ben voor wat pappier — verzoeke Zijn Excelentie daar in de vordige orders te Stellen, en dezelve Mijn te laate toekomen.

76. ~~1~~

ontv. den 9 december 1816
van den Comm. S.B. van
den Broeck. subdato
9 decr. 1816.
geregistreerd onder Litt.
B. pag. 72.

Bonaire 9de December 1816

Aan den WelEdele Gestrenge
Heer Wm. Prince Secretaris

WelEdele Gestrenge heer!

Hebbe de Eer WEd. Gestr. te Informeeren als dat
ik WEd Geeërde van den 26 Ulto beneffens het
Extract uyt het Zegel Regleme nt ontfange heb –
Ik heb dezelve Reeds afgeschreeven en Aangeplakt –

Ik heb de Eer te Zijn

En ben met alle Hoogachting,

WelEdele Gestrenge heer, WEd. Dienst Dienaar

S. Bs. van den Broeck
Commandt. ad interim

Den WelEdele Gestrenge

Heer: De heer W^m. Prince

Secretaris &c. te

Curacao

Ll. B^s. vanden Brouk.

B 77

Vander Bonaire — Comm. van

sub dato 9 Decr. 1816.

geregistreerd onder Lit. B.

pag. 72.

Aan Zijn Excellentie

Vice Admiraal, Gouverneur

Generaal, over Curacao, en

Onderhoorige Eylanden &c. &c. &c.

Zijn Excellentie —

Ik agt het van mijne Pligt, Zijn Excellentie Kennisse te geeven, Dat ik ten Eersten, na mijn Arive, ment, mijn best heb gedaan om Cabritten, te Koopen, Maar, heb dit Article, veel minder, in getaal, op het Eyland bevonden, als ik hadde vermoed, en alzoo niet meer als twee hondert en twalf heb kunnen bekoomen, Zoo als Zijn Excellentie p^r. de Inleggende Lijst Zult kunnen Zien; en waar van, een dezelve inhoud, aan den WelEd^e. Heer Commandeur, heb ter hand gesteld, Deeze heb ik, neevens de Schaapen, aan S^t. barba geplaats; en dewijl ik reets, met vrij wat moeijten daar omtrent een Beesten Put heb doen graaven, Zal ik de Koebeesten, ook daar plaatzen; Maar — Ik verzoek Zijn Excellentie, te willen aanmerken, dat het mijn

— Zeer-

Zeer Swaar Zal Vallen, om alleen over dit alles te Sien, Den Opsigter Vijgel- die alleen van Mijn is toe geschigt, heeft Zijn Daaglijks Werk, agter de Slaaven en Kan er niet Van Worden Ontrokken,- Derhalven Neeme ik de Vrijheid, en Verzoeke, Zijn Excellentie de goedheid geliefd te hebben, Mijn de Persoon van Johannes Andres Crannenberger, tot Opsigter der Coeraalen &c. te Willen Accordeeren- hij is geboortig Van Bonaire, en kan genoegzaam Leezen en Schrijven, om Een goede Anotatie, van de Coeraalen, te Kunnen houden, en in Kas Van Nood, bij Eenige Ander Werken, te Kunnen Adsisteeren- Ik heb ook hier Van Met Den Welld. Heer Commandeur, gesproon en heb hem aan Zijn Edelle gepresenteerd-

Veerders heb ik de Eer Zijn Excellentie te Melden Dat voor Zoveer, Men, Van de Tuijn kan oordeelen De Zelve Staat Nar Wensche- Hier Meede Neeme de Vrijheid, Mij Aan Zijn Excellentie, Protectie te Recommandeeren- en Mijn te Noemen

Zijn Excellentie

Bonaire den 8. Decemb. 1816

UWe Excellentie, Zeer Ootmoedige en Onderdaanigste Dienaar-

Isaac Debrot
Directeur

[illegible] 78.
ontvangen den 9 December 1816
van den Dr. Debrot
subdato 8 decr. 1816
geregistreerd onder lita.
D. pag 8.

Zyne Excelentie
Visce Admiraal Gouverneur
Generaal over Curacao en Onder-
hoorige Eylanden &a. &a.

Zyne Excelentie.–

Daar ik ik de Vryheyd hebbe genoomen by
het hier zynde de Wel Edele Gestr. Heeren Commissarissen
De Heeren Siegler en F. Rooyer een Versoek Request in te
Leveren, en geen Antwoord daar op bekoomen hebbende
zoo dwingt mijn de Nood in myne oude daagen om
Andermaal Zyne Excelentie Lastig te vallen, Versoekende
met alle Eerbied Zyne Excelentie de goedheyd gelieve te
hebben myn behulpzaam te willen zyn met een gringe
Post als Cannonnier waar voor ik Zyne Excelentie ten
Hoogste dankbaar zal zyn en blyve, en zal tragten, zoo
veel als in myn Vermogen is waar te Neemen.–

Teffens neeme de Vryheyd Zyne Excelentie te kennen
te geeven dat ik het land ontrent Elf Jaaren als Assistent
hebbe gediend, en dat ik alleen door de Omstandigheeden
van den Oorlog en met over neemen van het Eyland
Door de Engelsche myn Dienst hebbe verlooren zoo
als veele andere meer, en hebbe daar by het Ongeluk
Gehad by een Over val door Eenige Spaansche Capers
alhier geschiet, en ter dier tyd alle myne kleederen te
Verliesen, zoo dat ik altoos Zukkelende en in een be-
droefde Armoed hebbe geleeft, Ik zoude moogelyk van
Honger en Naaktheyd hebben moeten Sterven zoo de

De Heer Debrot mijn niet in zijn huijs hadden genomen
Alwaar ik als tot heeden nog ben, maar het vald mij
Zeer Swaar als ik aan merke dat de Heer Debrot een
Arme man is belaaden met famielie, en mogelijk den
Eenen dag of den anderen uit Eijland zouden kunnen
Verlaaten, dan zie ik mijn Weerom in eenstaat om op
De straaten mijn broot te moeten bedelen of van honger
te moeten sterven. —

Ik hoope en vertrouwe dat zijne Excelentie de
Goedheijd zal hebben om mijn in mijne Oude dagen niet
en dat verstooten. —

Waar mede ik de vrijheijd neeme met alle Eer„
„bied mijn te Ondertekenen. —

Zijne Excelentie

Zeer Oodmoedige &a Geh: Dien:

G. Rademaker

Bonaire den 9e 7ber 1816. —

79

ontv. den 9 decemb. 1816
van Gerrit Rademaker
tabbats ut supra.

geregistreerd onder
Lª. R. pag. 45.

Aruba den 7 Decb. 1816

Excellentie!

Hiermede ontfangen Z. Excellentie een proces verbaal gehouden in zake van de Indiaanen genaamd Juana Clara Tromp en dezelve Nicht Maria Magdalena Tromp tegens de med. Helena Zeevinger. Ik wil hoopen dat het Zyne Excellentie behagen moge, my nu nadere bevelen zullen laten hierover toekomen.

Waarmede ik met allen Eerbied en byzondere Hoogachting noem

Zyner Excellentie

gehoorzame dienaar

L. Bazé Comm.

hierby twee Certificaten onder N°. 1. 2. betrekkelyk tot de proces verbaal —

N°. 80.

ontvangen den 15den December
1816.
vanden Comm.r op Aruba.
Behierby ontvangene stukken
op den 16den aan den Adv.t Fiscaal
toegezonden

geregistreerd onder Litt.a B.
pag. 72.

De Commandeur
van het Eyland Aruba
aan
Zyne Excellentie de
Vice Admiraal A.t
Kikkert Gouverneur
Generaal over de Eylanden
Curacao Bonaire en
Aruba

Aruba den 21st December 1816

Zyner Excellentie hoog gerespecteerde aanschryven
van den 12 December ll, is my ter hand gekomen,
en ik kan in de eerste plaats niet voorbygaan
myn innig gevoel en dankbetuiging te kennen
te geven, over het gunstige Rapport of voordragt
gedaan mynwaards aan Zyn Excellentie den
Minister van Koophandel en Kolonie, ten einde
Zyne Majesteit onzen geliefbiedigende Souverain
te bewegen, het vertrouwen genadiglyk in my
te stellen het Commandement van dit Eyland
my actuéel op te dragen gelyk ik thans de Eere
heb onder Uw hooge bestier te zullen waarnemen.

Ik kan zulks dan slegts beantwoorden
als wanneer ik Zyne Excellentie voortdurend
mogte kunnen overtuigen van myn byzonder vlyt
en dienst yver en het hooge respect 't welk ik voor

U voede of Steeds gevoed hebbe. —

Dan Excellentie zo als het my voorkomt of blykt uit deze Uw voormelde Missive dat het eenige hinderpale ontmoeten konde daar het Zyne Majesteit gunstiglyk behaagd heeft, myn Tractement eenigzins te Favoriseren, of te doen Stellen op f 1000,, de Pateinjen gerekend tegens 50 St, en dat ik deze kleine verhooging by eene nader decisie zowel zoude moeten remburseren; wil ik hopen dat Zyn Excellentie hierin geliefen mogen te voorzien en in aanmerking neemen, dat het byna onmogelyk is voor een Commandeur alhier minder dan f 1000 te kunnen leven. —

Excellentie! U als een ondervaaren Chef zullen by zich zelven gepersuadeerd blyven, dat een Commandeur genoodzaakt is, de Eere van het Gouvernement voor te Staan, eenige extra on,, ,,kosten, het zy met Vreemde Gouvernements Schepen hier aankomende of anderzints onvermydelyk te uit,, ,,gaven doen moet. — Of de aan my toegelegde Leges in dit Eyland kan men geen Staat maken dit hangt af als er eenige vaart is. — daar komt by, dat de levens behoeften in dit Eyland uit de derde hand komen, en dus byna 1/3 deurder zyn als te Curacao.

Alles dit in Uw gunstige overweging latende berusten hoope ik en vlei my Uw bystand te erlangen, ten einde dit vastgestelde Tractement van f 1000,, 50 St de Pateinjen gerekent, gerust te doen genieten.

Waarmede ik de Eere heb, my met verschuldigde Eerbied en byzonder Hoogachting te noemen

Zyner Excellentie!

Gehoorzame Dienaar

H Boy

Commd.

81

Ontvangen den
24e December
1816

van den Comm.r van Aruba sub
dato 21 Decr. 1816.

geregistreerd onder Litt. B.
pag. 72.

Zyn Excelentie vice Admiraal
Gouverneur Generaal over Curaçao
en Onderhorige Eilanden &c. &c. &c.

Zyn Excelentie

Hebbe de Eer Zyn Excelentie te Informeeren als dat op den 10e
decer, de Fransche Gollet, La Maries, Captyn Mariens Garcyns,
komende van St. Thomas; geladen met Proviatie, gedistineerd voor
Laguara; het ongeluk gehad heeft om op kleijn Isle d'Arids te
stranden — Het Nederlandsch, Landsje Chickin Capt. Jacob
Dammers, die na die Eilande was om te gaan visschen; heeft
die Ongelukkige, na dat de Seeve daege op kleijn Isle d'Arids
waare gereest geborgen, en niet meer dan Vyftien vaten
Wit Meel en twee kleijne ankers Rum Enige Stuke van
't Seijlagie en Lopend Wand kunne Salveeren —.

De Eijgenaar van de Gestrande Gollet La Marie, is monsieur
Ofan, woonagtig te St. Thomas —.

Verzoeke Zyn Excelentie Zeer Oodmoedig, terwyl de
Captyn Jb Dammers Zyn Reis niet heeft kunne vervolge; Zyn
Excelentie de voorn. Jb Dammers vrij van in en Uitgaanden
Regte maagt Zyn — door dien hy Jb Dammers by dit voorval
Meer Schade Zal hebbe dan Profyt —. de Kaptyn van de
Gestrande Gollet La Marie; heeft met Jb Dammers een
Accoord aengegaan voor een derde van het Salveeren, en
heeft Jb Dammers twee vate Wit Meel gegeven op Afkorting
van de Derde part van het geborge van de Fransche gestrande
Gollet La Maries — dus 13 vate Meel 2 kleine ankers Rum.
Enige Stukke Seijle en wat Lopend Wand —.

Hebbe mede de Eer Zyn Excelentie te melde als dat de
Lands tuyn, en verdere andere tuynfiet van de Vrije lieden
aan de Kiwnd Zeer veel beloven ——

En wij een goede en Zeer voordelige oogst verwagte — ja ik heb van oude lieden vernomen dat de 'S Lands tuin nooijt beter heft gestaan — Alles gaat, off is in de Airen. —

Ik verzoeke Zijn Excelentie Mijn te Permitteeren, om na de verwisseling te Curacao te magen komen, voor een paar weeke; door dien ik mijn niet wel en bevind; want ik ben waarlijk Ziek, Zijn Excelentie en wij hebbe hier hoegenaamd geen Medicamente, — en So Zijn Excelentie mijn verzoek accordeert verzoek ik met Zijn Magestyts Gollet Colonist, af te mage komen — en Mijn verantwoording, met de Stukke daar bij komen daan. —

Ik verzoeke Zijn Excelentie Mijn verzoek Gunstig gelieve te accordeeren —

De Heer J. C. Debrot Directeur heft mijn een Nota of Brieff gezonde, met verzoek, om door de Vrije lieden of inwoners de Weeg te Late Ope kappe, ik heb de nodige Orders aen de Kaptyn der Indiane gegeven, waar op de Inwooner bij Mijn Zijn gekomen — en hebbe voor gegeven, — als dat Zij nooijt dat werk gedaan hebbe — Zo als ook in der daat waar is, en het is altoos door de 'S Lands Slave gedaan — Zijn Excelentie gelieft te begrijpe, als alle Zulke arbeijd of werk, door de Inwooners werd gedaan, dat dan het Gouvernement wel een Vaartuig, Kunde maette hebbe, om alleen maar Mais Aan te bren ge voor Zandsaenne voor de Inwooners voor hunne arbeijd — de Inwooners Zijn Excelentie Refusieren hoe genaamd geen Sands werk, als Putte graave; Cels gaan & & maar dat werk hebbe Se nooijt gedaan, en Zijn Excelentie ik heb mijn ook daar na Geinformeerd, en heb bevonde, dat het de waarheid was — Eyter Zijn Excelentie, Laat ik alles aen Zijn Excelenties Wijze schikkinge over —

Beveele Mijn in Zijn Excelenties Hoog Edele Protectie

En ben met alle Hoogachting,

Zijn Excelenties Onderdanige en Gehoorsaeme dienaar

Bonaire 26 December, 1816

A. Bs. van den Braak
Commandr. ad interim

82.
ontvangen den
30.e December 1816
en
beantwoord op dien
datum.

van den Comms van Bonaire
subdato 26 Decr. 1816.

geregistreerd onder Litra. B. pag.
72.

Zijn Excellentie
Vice Admiraal, Gouverneur
Genel. Over Curacao en Onder
hoorige Eijlanden &a. &a. &a.—

Zijn Excellentie

Gelieft goed te vinden, dat ik de Vreyheid neeme
Zijn Excellentie, Kennisse te geeven, Dat ik den 18e. deeser, een
Voorslag, aan Den Welldde. Heer Commandeur heb gedaan, inhoudende als
Volgt— — Welldde. Heer L. B. Vanden Broek Commandeur—
Daar het Opkappen Van de Wegen Zeer Noodzaaklijk is, en er
Zo veel Werk, voor de Slaaven, Voorhanden Zijn, Zo als ik Pr. Diversen
Met UWelld. reets Mondelijk Van heb gesprooken, Dat ik Zonder het
Werk Grootelyks ten Agter te Brengen op dit moment, met de Slaaven
niet kan aff Breeken, Zo is Mijne Versoek— indien het Doenelijk is.
Zulks Pr. de Inwoonders, en Vrijelieden te Laaten geschieden; het
Op kappen van de Wegen is Dog tot Nut Van het Algemeen—
Den 19e. Avond Omtrent 5/6 uur ben ik Pr. den Commandeur Ontbooden
Bij hem koomende Vond aldaar, C: Niuman, den Lieut. der Indiaanen
en Diversen Vreijlieden— Zodra, als ik Was aangekoomen Riep Ze
den Commandeur, en Seijde— Wel Jongtjes, hier is Sör Debrot, hij
heeft mijn geschreeven dat hij te Veel Werk heeft voor de Slaaven, en
dat hij Versoekt, dat de Wegen, door de Vrijelieden, Worden Opgekapt—
Waar Op ik Seijde— Commandeur, Ik heb mijn Voorslaag aan UWelldd.
gedaan, Denkende tot het Voordeel Van het Gouvernement, en ik
Denk niet dat er iets Onbilijk daar in Staat— Hier Op Antwoorde
C. Niuman— Ik— maar— Zij hebben Zulks Nooijt gedaan, en het is
geen Coustum— Waar Op ik Antwoordende Zeijde— het is Waar, dat Ze
Zulks in Mijn tijd niet hebben gedaan, Maar Wat de Regten en
Coustum, Van Ouds Sijn, is Mijn Onbekent— toen Seijden de Vrijelieden
Die daar Present Waaren, dat Ze Zulks Nooijt hadde gedaan, Maar
dat Zulks Altoos Pr. de Slaaven Was geschieden; Ja Antwoorde ik
in dien tijd, Waaren, Vijftig a Sestig goede Bijl-Negers, en Nu
— kan—

Kan ik er geen thien tellen — en Onderstelt dat er geen een waaren
dat de Engelische Ze alle hadde Verkogt — Zoude Het Gouvernement
Menschen huuren, om de Wegen voor ons op te krappen, Ze alle Ligtende
de Schouderen, Maar, Antworde Niets — Ge haalde den Commandeur mij
Wat op Zyde, en Vroeg Mijn, Wel wat Zullen wij doen, Waar op ik
heb ge Antword — Commandeur — Wij hebben een Article, in de Instructie
die Klaar hier over Spreekt — Neemt mijne voorslag aan UWeld gedaan
Set er de Resulta, en UWeld Sentiment bij, en Send het voor Zijn
Excellentie, dat Versoek ik — — —

Ik Versoeke Zijn Excellentie Zeer Ootmoedelijk te Willen
Gelooven, dat ik dit Voorslag en alles wat ik Veerders gedaan heb, of
doen Lat — altoos met de beste, en Opregteste Voorneemens is, om het Voordeel
Van het Gouvernement, en het welzijn van het Land, te Bevoorderen
Maar, — ik Zoude, niet temin, Denken, dat Zulks voorslag door mijn
gedaan, geheim Diende, te Blijven, en niet Public aan het Volk
Diende Bekent gemaakt te worden, dat Zulks, Diregt van Mijn Komt.

Ik twijffel Geendins, of Zijn Excellenties goedheid, mijne slegte
schrift met Geduld, Zult Leesen, en indien, ik Onweetende, eenig
mistagen mag Gedaan hebben, Zoo Versoek ik Zeer Ootmoedelijk
om Vergeevenisse — Veerders Neeme, de Vrijheid mij aan —
Zijn Excellenties Hoogste Protectie, te Recommandeere —
en te Zijn —

Zijn Excellentie

Zeer ootmoedige, en onderdaanigste
Dienaar
Isaac Debrot
Directeur

Bonaire den 26 ste Decemb^r
1816 —

Contrôle-biljet betaallijst.

WEEK van 9 t./m. 14 December 1907.

Werkvak: Schilders

Arbeidsloon zonder verzuim			f 522 60
Af:			
voor gedetacheerde werklieden	f 27	60	
„ werkzaamheden Koloniën			
„ gewoon verzuim	3	12	
„ berekening in minder bij ziekte	0	70	
„ „ „ „ bij verwonding			
„ te veel berekend percentage Ongevallenwet			
			„ 31 42
			491 18
Bij:			
voor overwerk	f 203	76[5]	

83.

Ontvangen 30 December 1816

van den Dr. Debrot [illegible]

26 Decr. 1816.

geregistreerd onder Litt. D.

pag. 8.